

IOVU ROIBAN OROIANU
PEREGRIN PRIN INSULA LA GOMERA-TENERIFE
Jurnal de călătorie

Mulțumesc Primăriei din orașul Valle Gran Rey și Centrului de Informare Turistică, La Playa, pentru materialul documentar pus la dispoziție. Datorită amabilității dumnealor, am reușit să adun informațiile care mi-au permis să descriu, relatările cuprinse în această a treia ediție, după al cincilea an consecutiv de vizite în Valle. Și nu în ultimul rând, Alexandrei și lui Adrian, care mi-au fost gazdă și ghid, pe durata șederii pe insulă. Este de fapt ceea ce mi-am propus: prin ochii mei, prietenii și toți cititorii să poată vedea acest minunat Colț de Rai! Insula La Gomera din Ahipelagul Insulelor Canare.

Autorul

IOVU ROIBAN OROIANU

***PEREGRIN
PRIN INSULA LA GOMERA-TENERIFE***

*Jurnal de călătorie
Ediția a III-a, revăzută și adăugită*

*Editura Akakia
București, 2025*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROIBAN OROIANU, IOVU

Peregrin prin Insula La Gomera-Tenerife, Jurnal de
călătorie/ Iovu Roiban Oroianu, Târgu-Mureș: 2025

ISBN 000-000-000

Prefață: Liliana Moldovan

XXXXX

Coperta: Iovu Roiban Oroianu

Pe coperta 1 și 4: Imagini din Portul San Sebastian

Postfață: Mircea Dorin Istrate

Corectură: Dorina Sermășan

Tipografia Baia Mare 2025

Colecția: JURNAL de CĂLĂTORIE

Copyright © Iovu Roiban Oroianu

Toate drepturile rezervate

Editura Akadia, București,

ȘOSEAUA Morilor Nr. 1

E-mail: publications@akalia.ro

Telefon: 0771140792

<http://www.akakia.ro>

ROMÂNIA

Prefață

Printr-o ingenioasă împletire a talentului literar, cu pasiunea pentru călătorii și aptitudinile sale de documentarist și de observator migălos, Iovu Roiban Oroianu reușește să aprofundeze, în cea de a treia ediție, revăzută și adăugită a jurnalului de călătorie intitulat „PEREGRIN PRIN INSULA LA GOMERA-TENERIFE”, câteva din misterele geografice, istorice, etnografice și culturale, ale uneia dintre cele mai populare insule din arhipelagul Canare, și anume, insula La Gomera.

Făcând parte din Arhipelagul „Insulele Canare”, împreună cu celelalte șase insule situate în Oceanul Atlantic, La Gomera, alături de Tenerife, ne explică autorul cărții, este vestită pentru peisajele care îți taie respirația, pentru flora și fauna deosebită, dar mai ales pentru pădurile de lauri. „Țărmurile Insulelor Canare, sunt spălate de apele Oceanului Atlantic, notează scriitorul, arhipelagul devenind o vacanță la modă pentru milioane de turiști din întreaga lume. Insulele Canare este un arhipelag atlantic format, așa cum spuneam, din șapte insule vulcanice.” („PEREGRIN PRIN INSULA LA GOMERA-TENERIFE”)

În noua ediție¹, a jurnalului despre insula La Gomera- Tenerife, scriitorul, așa cum ne-a obișnuit deja, nu lasă nimic la voia întâmplării, relatările personale sunt însoțite de un număr impresionant de fotografii dar și de hărți și scheme grafice. Bine structurat, noul volum este alcătuit din 10 mari capitole, fiecare dintre ele cuprinzând mai multe părți. Interesant este că fiecare capitol ar putea să fie subiectul unei cărți distincte, deoarece fiecare parte a cărții, prin trimiterile sale și descrierile minuțioase ne oferă

¹ Prima ediție a apărut la Editura Ecou Transilvan, din Cluj-Napoca (2020), iar a doua, revăzută și adăugită, la Editura Tipomur, din Târgu_Mureș (2021)

ample perspective vizuale despre peisajul insular, despre aspectele socio-geografice ale locurilor pe care le-a vizitat, la care se adaugă informațiile urbanistice, folclorice și istorice, evocările culturale și gastronomice dar și notele referitoare la flora și fauna locurilor respective.

Ca un veritabil cronicar, plecând de la abilitățile sale ingineresti și de la talentul de scriitor, Iovu Roiban Oroianu a izbutit să confere jurnalului său de călătorie multiple valențe, de la cele geografice, referitoare la caracteristicile geologice și cartografice, la climatul insular și la biodiversitatea specifică, până la introducerea unor detalii de arhitectură și trimiterile detaliate la modul de viață, tradițiile și credințele locuitorilor. Interacționând direct cu societatea insulară, cu oamenii locului, Iovu Roiban Oroianu a reușit să surprindă specificul mitologic, cultural, artistic, religios și gastronomic al regiunii pe care a vizitat-o. „Cultura este fără îndoială spaniolă, dar obiceiul continental de a săruta pe ambii obraji atunci când spui salut poate fi prescurtat la un singur sărut. Ai nevoie de reflexe rapide pentru a înțelege corect. Există un accent care este puțin diferit de cel continental și nici nu este același lucru cu spaniola din America de Sud. Zi de zi trebuie să înveți cuvinte noi, trebuie să-ți însușești limba localnicilor, pentru a te putea considera unul de-ai lor! Zicala este că insularii vorbesc „cu potato în gură” (cu cartoful în gură!) datorită pronunției lor care sună leneș”. („PEREGRIN PRIN INSULA LA GOMERA-TENERIFE”).

Un spațiu important alocă autorul, descrierii obiceiurilor insularilor din La Gomera, printre se distinge obiceiul „fluieratului” ca mijloc de comunicare la distanță: „Guvernul din Canare a prevăzut învățarea fluieratului în școală, și l-a declarat patrimoniu etnografic al insulelor Canare, în 1999. La 30 septembrie 2009, fluieratul din Insula Gomera, a fost înscris de Unesco în Lista reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității, datorită, în bună parte, eforturilor depuse de guvernul din insulele Canare. Isidro Ortiz Muñoz a predat cursuri de fluierat gomero în școlile de pe insulă.” („PEREGRIN PRIN INSULA LA GOMERA-TENERIFE”).

Din perspectivă gastronomică, un simbol neobișnuit al insulei La Gomera, este mierea de palmier, care se face din seva de palmier și este considerată o delicatessă locală fiind nelipsită din deserturile tradiționale.

Iovu Roiban Oroianu dovedește, de fiecare dată când vine pe piața editorială, cu un nou volum, că este un cercetător riguros, care are o reală afinitate pentru detalii. Observațiile sale istorice, geografice, etnografice și

culturale sunt bine argumentate fiind sincere, redade cu un anumit simț al umorului dar și cu respectul cuvenit pentru formulările literare atent șlefuite și pentru expresiile lingvistice generatoare de emoții autentice.

Noul său demers literar vine să completeze seria autorilor români care au scris jurnale de călătorie. Îmi vine în minte în acest context, excepționala opera literară „America ogarului cenușiu” a lui Romulus Rusan, volum memorialistic care oferă o imagine demitizată asupra „țării tuturor posibilităților” și descrie experiența americană acumulată pe parcursul celor 3 luni cât a durat călătoria pe care a întreprins-o, în 1980, împreună Ana Blandiana, în Statele Unite ale Americii.

Dacă ar fi să mă refer la autorii mureșeni de însemnări de călătorii, deosebit de complex mi se pare jurnalul „Africa, Asia, America: din Sângerogiu de Mureș în jurul lumii”, conceput de doamna Emilia Opreș, pe seama scrisorilor primite de la fiica sa, Lia, „globe trotter” pasionat. În jurnalul de călătorie al doamnei Emilia Opreș ni se prezintă - prin intermediul unor descrieri reușite și a unor fotografii remarcabile – câteva destinații de călătorie fascinante și sunt puse în lumină performanțele fără precedent, curajul și determinarea tinerei sale fiice, care nu s-a temut să parcurgă distanțe de mii de kilometri, trecând prin condiții meteorologice extreme, de la soarele arzător al deșertului African, vântul nemilos al Mongliei și până la ghețarii legendari ori impresionantele creste ale Anzilor Cordilieri.

Este laudabilă, așadar, inițiativa lui Iovu Roiban Oroianu, membru al Flilalei Mureș, a Ligii Scriitorilor Români, de a-și consolida vocația de scriitor prin conceperea unei ediții îmbogățite a jurnalului său de călătorie despre fermecătoarele Insulele Canare. Din dorința de a realiza o sinteză a sejururilor sale în La Gomera, Tenerife, și în insulele învecinate, Iovu Roiban Oroianu își deapănă firul amintirilor cu sinceritate, descriind locuri cu peisaje uimitoare, cu imense spații marine și apusuri de soare care îți taie respirația.

Valoarea literară și documentară a amplului său volum de însemnări de călătorie, este amplificată, nu doar de naturalitatea exprimării și reușitele descrieri picturale ale unor peisaje grandioase, ci și de bogăția și spectaculozitatea fotografiilor din arhiva personală, elemente ce stimulează interesul cititorului pentru lectură, îi dezvoltă imaginația și îi intensifică interesul pentru destinațiile turistice prezentate și episoadele relatate.

Pentru Iovu Roiban Oroianu, scrierea jurnalelor despre călătoriile în „insulele de foc” a devenit un pretext pentru un fascinant pelerinaj spiritual, pe parcursul căruia și-a exprimat reverberațiile sufletești, le-a

transformat într-o excepțională partitură literară, pe portativul căreia a așezat miraculoase amintiri legate de locuri, întâlniri, emoții și evenimente pline de poezie și culoare.

LILIANA MOLDOVAN
Președinte Filiala Mureș a LSR

CAPITOLUL I - Introducere

*Marea aventură, din Oroiu până în Insulele Canare,
La Gomera, Valle Gran Rey*

Ca punct de plecare în „Marea aventură” e locul unde încă mai este fântâna, ciurgăul cu apă curgătoare, veșnic rece și limpede... și fotografia de familie, tata cu carul cu boi, la 13 ani, în vreme de război, când Moșu era la concentrare.

Fântâna

Tata și carul cu boi

Vremuri grele, știute din cele povestite de tata. Am emoții, nu am mai călătorit cu avionul... și mai ales așa departe, la mii de km depărtare, până în îndepărtatele insule Canare.

În „Țările Calde” cum îmi place să spun, acolo unde e veșnic vară

Sighișoara, orașul care m-a adoptat

și e cald și bine! Sighișoara, orașul care m-a adoptat în urmă cu mai bine de 45 de ani! Pe care l-am iubit și îl iubesc din tot sufletul! Aici e toată viața mea, trăită alături de familie și prieteni! Locul unde împreună cu colega de clasă din liceu, actuala colegă de camera, de fapt, soția, ne-am

construit o casuță. Cu fântână cu roată în ogradă, grădină de flori, câțel și pisică... De aici e punctul de plecare... Ăsta sunt eu!. Am pornit în marea expediție, marea provocare...

La Sighișoara e iarnă, jumătatea lui ianuarie 2020, deși a căzut puțină zăpadă, totuși e frig, dar plec spre Țările Calde, Țara Făgăduinței, acolo, unde sper să fie cald și bine.

Aspecte de acasă din Sighișoara

Mă aflu în fața aeroportului Henri Coandă din București-Otopeni și mă cuprinde o emoție deosebită... Adevărul e că băiatul nostru, Adrian, stabilit în Insulele Canare din anul 2012, ne-a făcut invitația de a-l vizita, de câțiva ani, dar... nu am avut timpul necesar, poate nici curajul... Și-a

Băiaul nostru, Adrian...

...și Alexandra, fata noastră de departe, de la capătul Lumii!

cumpărat o locuință pe țărmul Oceanului Atlantic, la 100 de metri de o plajă minunată, cu nisip negru și soare prietenos.

Nu pot considera că punctul zero, punctul de plecare, este aici în fața aeroportului; acest punct pentru mine în această deosebită și poate unică în viață, călătorie... punctul de plecare, așa cum v-am spus la începutul povestirii este tot locul în care m-am născut, este locul în care puiul de plugar a văzut lumina zilei, acolo departe în sat, sau în Cămunul „Curu Boului”, la fundătura Dealului.

Sau așa cum spunem, în scrierile pe care le-am început... drumul de la opincă, la PC Computer WI-FI! Am fost și voi rămâne, prima generație fără opinci, care am ajuns la școală, chiar dacă am mai umblat desculț și cu cătărigi, dar mi-am trăit viața pe asfalt, beneficiind de avantajele și minunățiile civilizației. Acum voi descoperi lucruri pe care nu le-am mai văzut și urmează să vă povestesc pas cu pas tot ce se va întâmpla și tot ce voi vedea.

Asta a fost la prima călătorie. A fost o călătorie lungă, obositoare de aproape șase ore și jumătate. Direct București -Tenerife, fără escală. Următoarea, de fapt următoarele au fost cu plecare din Cluj-Napoca, escală la Barcelona, și după o transbordare la alt terminal și o dezmoțire la picioare, după aprox 4 ore am decolat spre Tenerife. De data asta, era o călătorie internă, asigurată de Compania de zbor spaniolă Vueling. Următoarea vizită (călătorie spre Insulele Canare), am urmat o altă cale, adică din Tenerife am călătorit până la Gomera tot cu avionul. O companie de zbor spaniolă, Binter, care asigură legăturile aer în terinsular. A fost o călătorie scurtă, de aprox. 15 minute, dar interesantă, având ocazia să pot vedea insulele de la înălțime. Și la fel de interesant, din aeroport din La Gomera, până în orașelul Valle Gran Rey, la destinație am călătorit cu un autobus. Care a avut un traseu foarte interesant, trecând prin toate satele din împrejurimi, un fel de serviciu IRTA de la noi. Cu această ocazie am avut plăcerea să revăd zona rurală a insulei.

Acum, la a cincea călătorie în Insule, fiind împreună cu băiatul nostru, Adrian, am încercat o altă variantă: din Barcelona am zburat direct pe insula Gran Canaria, unde am făcut o escală de trei zile. Am închiriat o mașină din aeroport, și am petrecut momente de neuitat pe Insula Gran Canaria. Ne-am cazat la hotel în capitala insulei, Las Palmas. În apropiere, într-un mic golf cu o plajă foarte frumoasă, am găsit un glob uriaș, iluminat cu mii, poate milioane de becuri colorate. Am avut o tentativă să îl iau cu mine, atât de mult mi-a plăcut. Nu am reușit, că aveau camera de supraveghere, și imediat am apărut pe monitor! Am

vizitat Minideșertul de la Medano, (Maspalomas) cu dune de nisip, un adevărat deșert Sahara în miniatură. Apoi, aproape de hotel, pe țărm, am vizitat un atelier de sculptură cu nisip, care ne-a răsplătit cu exponatele generoase prezentate. Dar, ceva de neuitat, o MiniVeneție a Insulelor Canare. La sfârșitul celei de-a treia zi, cu un avion al Companiei spaniole *Binter* am zburat spre insula La Gomera, acasă, unde toate îmi par foarte cunoscute. Și, bineînțeles, m-am apucat hotărât de scris, la Ediția a treia a Jurnalului de călătorie!

CAPITOLUL II

II/1 Insulele Canare pe harta lumii

Cele șapte insule din Oceanul Atlantic, care formează Arhipelagul Insulelor Canare

M-am documentat înainte de a porni la drum, cum s-ar zice, mi-am făcut temele... Insulele Canare se află în largul coastei de vest a Africii și există ca o comunitate autonomă aparținând Spaniei. Există șapte insule majore din arhipelag și o insulă minoră. Insulele Canare (în ordinea formării, respectiv vârstei geologice) sunt următoarele:

Fuerteventura, Lanzarote,

Gran Canaria, Tenerife, La Gomera, La Palma, El Hierro. În ordinea mărimi sunt Tenerife, Gran Canaria, Fuerteventura, Lanzarote, La Gomera, La Palma și El Hierro. Întregul grup este rezultatul activității vulcanice de acum 60 de milioane de ani, motiv pentru care plajele au nisip negru. Nu există vulcani activi în acest moment, dar nu se știe niciodată. În 2022, un vulcan din Insula La Palma a erupt, producând pagube. S-a impus și evacuarea locuitorilor, Guvernul luând imediat măsuri de protecție a rezidenților. Sunt vulcani subacvatici în apropierea Insulei El Hierro care erup, dar sunt la adâncime și nu prezintă pericol.

La un moment dat în secolul al XVI-lea, insulele au fost numite „insulele de zahăr” pentru producția lor de zahăr din trestie. De atunci, economia a dezvoltat vinăria, agricultura, culturi de banane și acum turismul ca activitate principală. Insulele Canare au în total șase aeroporturi. Principalul aeroport internațional este Aeroportul Gran Canaria, poarta de intrare în insule. Se află la 18 km sud de Las Palmas și are terminale UE. Serviciul de feribot Fred Olsen Express, conectează

insulele între ele, dar se poate lua și un mic avion pentru a „sări” între ele. Pe insule se poate închiria o mașină, dacă ai pașaportul și permisul.

Oamenii merg cu bicicleta, motoreta, motocicletă și iau autobuzul guagua pentru a se deplasa. (Este pronunțat „wa-wa”.) Programările autobuzelor pot fi rare sau sporadice. Tenerife și Gran Canaria au sisteme impresionante de transport public, care acoperă cea mai mare parte a insulelor lor. Moneda canariană este Euro; insulele sunt una dintre cele mai îndepărtate regiuni în afara zonei euro.

Cultura este fără îndoială spaniolă, dar obiceiul continental de a săruta pe ambii obraji atunci când spui salut poate fi prescurtat la un singur sărut.

Ai nevoie de reflexe rapide pentru a înțelege corect. Există un accent care este puțin diferit de cel continental și nici nu este același lucru cu spaniola din America de Sud. Zi de zi trebuie să înveți cuvinte noi, trebuie să-ți însușești limba localnicilor, pentru a te putea considera unul de-ai lor! Zicala este că insularii vorbesc „cu potato în gură” datorită pronunției lor care sună leneș. Țărmurile Insulelor Canare, sunt spălate de apele Oceanului Atlantic, arhipelagul devenind o vacanță la modă pentru milioane de turiști din întreaga lume. Insulele Canare este un arhipelag atlantic format, așa cum spuneam, din șapte insule vulcanice.

Modul de organizare, din punct de vedere administrative al celor șapte insule are o configurație mai sofisticată. Dacă aparent, s-ar părea că în Tenerife este conducerea arhipelagului, de fapt, la presiunile Insulei este următoarea structură:

O primă grupă, având ca și lider Tenerife, mai cuprinde și insulele La Gomera, Hiero și La Palma. Forma de organizare este de tip județ, având organe deliberative locale și centrale. O a doua grupă, având ca lider Insula Gran Canaria cuprinde Insulele Fuerteventura și Lanzarote. Este cea mai îndepărtată comunitate UE, aparținând de coroana Spaniei!

Valle Gran Rey este o comunitate aparținând provinciei Santa Cruz de Tenerife, pe insula La Gomera (Insulele Canare, Spania).

Haideți să încercăm o scurtă descriere a celor șapte insule: (Există și o a opta insula, mai mica, Graciosa, situate la doi kilometri Nord de insula Lanzarote, peste strâmtoarea El Rio)

II/2 Insula Tenerife

Insula Tenerife atrage turiștii cu vulcanul de munte Teide și cu nisip extraordinar de plajă neagră. Plajele negre din apropierea orașului Puerto de Santiago și Vulcanul Teide, care este cel mai înalt punct din toată Spania, sunt de excepție. De asemenea, condiții pentru surfing - datorită vânturilor constante, pe această insulă sunt condiții excelente printre surferi.

Un funicular mare, de fapt o telecabină, oferă turiștilor o posibilitate de observație la o altitudine de 3.550 de metri.

Este cea mai mare insulă cu cel mai exotic și mai divers peisaj. Pe fondul cactusilor, plantațiilor de banane și pădurilor, vulcanul Teide (3.718 m) se

O arhitectură cu totul deosebită, neobișnuită pentru noi

ridică dominant. În sud, plajele sunt acoperite cu nisip vulcanic negru special; există plaje cu nisip galben adus din Sahara.

Tenerife, este cea mai mare și mai populată insulă în centrul arhipelagului Canar cu o suprafață de 2057 km². Insula este de mult timp la

egalitate cu cele mai privilegiate și populare stațiuni lume. Caracteristicile naturale și climatice unice ale lui Tenerife i-au oferit numele "Insula Izvorului etern".

O rețea de trasee de drumeție care se desfășoară de-a lungul coastei, cu plaje vaste, deschise de nisip negru și auriu, secțiuni abrupte și stâncoase,

formând mici golfuri și grote, permite călătorului să vadă frumusețea parcurilor unice special create și a colțurilor naturii, precum și să viziteze centrele stațiunilor majore și sate pitorești. Partea de sud a Insulei Tenerife este protejată de vânturile comerciale reci care suflă din nord-est, de un lanț de munte înalt, datorită căruia sudul este inundat de soare pe tot parcursul anului.

Flori gingașe- orhidee sălbatică...

Microclimatul fertil și surprinzător de cald a determinat dezvoltarea turismului balnear. Astfel de orașe renumite ca resort Playa de Las Americas, Playa de Los Cristianos, Playa de Fanabe, El Medano și Playa Paraiso. Acestea oferă o gamă largă de servicii hoteliere, un nivel ridicat de confort și o mulțime de activități acvatice. Nordul Tenerife are un climat mai umed, ceea ce contribuie la creșterea luxuriantă a vegetației subtropicale și la fertilitatea văilor. Prima stațiune din Tenerife și principalul oraș al văii Valle Orotava - Puerto de la Cruz, a fost mult timp considerat un centru recunoscut al turismului internațional.

Și, cel mai înalt punct din Spania, vulcanul Teide

Cei care au norocul să meargă pe această insulă ar trebui să viziteze cu siguranță parcuri specializate, care conțin reprezentanți exotici interesanți ai florei și faunei.

- Parcul Loro din Puerto de la Cruz,
- Parcul Siam din sudul insulei,
- Las Aguilas del Teide,
- Zoo Tenerife și Parcul Cactus din vecinătatea Arona,
- Parcul de distracții pentru apă Octopus la 2 km de

Playa de Las Americas

- Observatorul astronomic din capitala insulei Santa Cruz de Tenerife și multe altele sunt în măsură să diversifice vacanțele pe plajă ale turiștilor, adăugând momente luminoase și memorabile în memoria și media electronică.

El Teide

Pe scurt, este cel mai înalt vârf din Spania- 3718m – și un vulcan încă activ. Se poate urca cu telefericul (neapărat într-o zi senină) încă aproximativ 700 de metri. Contrastul termic (iarna, pleci de la 25 de grade și ajungi la 0 grade Celsius sus) poate fi o experiență tare interesantă. Astfel, vei vedea rocile îndeaproape și vei cunoaște mai bine sensul conceptului de relief vulcanic. În schimb, ai nevoie de permis special pentru a ajunge pe marginea craterului, pe un traseu bine delimitat.

Vârful Teide, cel care foarte greu s-a lăsat văzut de aproape!

De asemenea, trebuie să știi că telefericul nu funcționează dacă condițiile meteorologice sunt nefavorabile (ceață, vânt, ploaie). De aceea, cel mai bine este să suni la ei pentru a te asigura că nu faci drumul degeaba. Noi având la dispoziție doar una...și ultima zi pe Insulă, am riscat, dar am ajuns ceva mai sus de teleferic, undeva în dreptul vulcanului mai mic, cel care mai erupe din când în când. Așa că am făcut calea-toarsă cu mașina...dar cum vă spuneam, necazurile au continuat, pentru că în oraș era festival, toate străzile din centru blocate.. Și mai era și duminică, așa că de abia am mai găsit un restaurant, la care bucătăresei i s-a făcut milă de noi și ne-a pregătit ceva de mâncare (Toate restaurantele se închideau la ora 16!)Anyway, orice alegere ai face, peisajele sunt spectaculoase. Mai ales bolovănișul și resturile de lava vitrificate.

- Statuile regilor Guanche
- Fiind cel mai mare teritoriu al Insulelor Canare, în Tenerife sunt multe, multe lucruri de spus. dar voi face referire la nouă sculpturi pe care le-am găsit lângă cel mai important centru de pelerinaj al arhipelagului. Am vorbit despre bazilica La Candelaria.
- Informații geografice: Tenerife este de origine vulcanica. Ultimele trei erupții, care au creat insula, au avut loc cu 3,5 milioane de ani în urmă

Totul arată așa cum s-a răcit lava ce s-a scurs din craterul vulcanului...

Nu mi-am putut închipui că aici, în mijlocul Oceanului Atlantic poate fi așa ceva!

Insula este dominată de muntele vulcanic Teide, considerat a fi cel mai înalt vârf din Spania (3718m). Deoarece oferă un peisaj și o atmosferă unică, acesta a fost ales ca loc de filmare ale celebrelor producții cinematografice «Războiul Stelelor» și «Planeta Maimuțelor». Insula Tenerife este deservită de două aeroporturi, North Airport și South Airport și este centrul turistic și economic al arhipelagului, cu o populație de

222.643 locuitori. Este insula contrastelor naturale - sudul insulei este arid, cald și renumit pentru plajele sale largi de nisip (Playa de las Americas, Costa Adeje, Los Cristianos), iar nordul insulei este foarte verde și împădurit, predispus la ploi sporadice.

II/3- Insula Gran Canaria

Această insulă este numită „continentul în miniatură” pentru o varietate de peisaje de la plaje de lux, parcuri și până la deșertul dunelor. În călătoria din decembrie 2024, am avut prilejul să vizitez insula, venind cu avionul direct din Barcelona. Trei zile am avut la dispoziție, băiatul nostru Adrian, fiind un excelent ghid.

A treia insulă ca mărime, cu o suprafață de 1.560,1 km² și a doua cea mai populată insulă este situată în inima Arhipelagului Canar. Doar 60 de mile separă insula de coasta Africii. Renumită pentru plajele sale nesfârșite și capacitatea de a se retrage.

Merită tot efortul de a alocă trei zile pentru a vizita și această insula. Cred că e cea mai frumoasă!

Zilele însorite pe tot parcursul anului, clima blândă, apele calde ale Oceanului Atlantic și peisajul natural unic al insulei de origine vulcanică, ridicată din ocean, explică farmecul unic al insulei și fac posibilă compararea acesteia cu continentul în miniatură. Las Palmas de Gran Canaria (Las Palmas de Gran Canaria) - capitala insulei, cu străzi aproape

interminabile care se întind de-a lungul țărmului oceanului, surprinzător de armonios țesute în peisajul din jur. Partea de sud a insulei este caracterizată de plaje excelente cu nisip auriu magnific. În Playa del Ingles (Playa del Ingles - cu spaniola „plaja englezilor”) și dune, oaze în Maspalomas. Pe insula Gran Canaria există dune magnifice în zona Maspalomas, orașul antic Galdar, canioane, peșteri din Cueva Pintada cu vii desene de guanche, satul originar din Pueblo Canario, parcul acvatic Aqualand. Dunele din Maspalomas sunt formate cu nisip galben adus din vestul Africii și ocupă o suprafață de peste 400 de ha.

Dunele din Maspalomas și atelierele de sculptură în nisip din Burgas

Țărmul frumos mobilat al portului Las Palmas și un splendid Apus de Soare!

1. Catedrala Sfânta Ana - a fost construită peste patru secole, așa că atunci când a fost ridicată, tradițiile mai multor stiluri arhitecturale au fost amestecate: gotic, neoclasicism și baroc.
2. Cueva Pintada este cel mai mare complex de peșteri din arhipelagul Insulelor Canare, pe pereții cărora s-au păstrat desene ale unor persoane primitive, picturi rupestre.
3. Casa Columbus - marele navigator s-a oprit în mod regulat la reședința guvernatorului local, așteptând finalizarea reparației navelor sale pentru a continua explorările

Playa de San Augustin (San Augustin), situată la est de Playa del Ingles, împreună cu aceasta și Maspalomas constituie cel mai mare centru turistic de pe insula spaniolă. Distanța dintre San Agustin și capitala este de 40 km, până la Aeroportul Gran Canaria - 20 km. Distanța de la Playa del Ingles la Las Palmas de Gran Canaria este de 55 km, la aeroport - 30 km, de la Maspalomas la capitala insulei - 60 km, până la aeroport - 36 km. Transportul public pe insulă este asigurat de două companii de autobuze, dintre care una operează în sudul insulei, a doua în nord. Terminalul principal de autobuz este situat în Capitală, de unde autobuzele circulă regulat către toate centrele turistice, inclusiv Puerto Rico (Puerto Rico) și Palatavaca (Palatavaca).

II/4- Insula Fuerteventura

Fuerteventura este un paradis sălbatic, un pământ pentru surferi și scafandri, peșteri și un muzeu din Betancuria pe un crater dispărut.

Se poate vedea și o preocupare a autorităților locale în ceea ce privește amenajarea urbanistică!

A doua cea mai mare insulă a Arhipelagului Canar cu o suprafață de 1660 km² este cea mai neobișnuită dintre toate Insulele Canare, fiind renumită pentru plajele sale nesfârșite și capacitatea de a se retrage.

Mulți turiști ruși au început să acorde preferință acestei insule din cauza celei mai lungi plaje de nisip din toate Insulele Canare, a căror lățime în unele locuri depășește 1 km. Oceanul Atlantic este special aici - apele sale sunt puțin adânci, cu o apă cristalină de culoare turcoaz.

O lume diversă subacvatică atrage fanii scufundărilor și pescuitului sub barcă. În strâmtoarea care separă Africa de Insulele Canare, pescarii nu rămân niciodată cu mâinile goale - aici poți prinde sardine, ton și chiar pește- spadă.

Vântul Harmattan, aducând suflarea deșertului Sahara aici, a creat peisaje unice care amintesc de Africa.

Vântul și valurile constante, fac insula ideală pentru windsurfing, pe teritoriul său fiind ținute etapele cupei mondiale în acest sport. Capitala insulei - Puerto del Rosario nu este atractivă pentru turiști din cauza lipsei de atracții și a parcurilor de distracții interesante.

Surfingul la cele mai înalte performanțe

Peisajul deșertic la alternanță cu apa

Fuerteventura este un paradis pentru iubitorii de soare și plaja și pentru pasionații de sporturi de apă. Situata chiar lângă coasta Africii, în Oceanul Atlantic, datorită temperaturilor constante și-a câștigat renumele de “Insula primăverii eterne”. Corralejo, situat pe coasta de nord a insulei, este o stațiune

animată, plină de baruri, restaurante și magazine. Bucurați-vă de excursii pitorești în care veți descoperi splendorile naturale ale insulei, cu opriri la Ecomuseum La Alcogida, Casa Santa Maria și la una dintre fermele de Aloe Vera de pe insulă. Scena culinară din Fuerteventura se evidențiază prin preparate din pește proaspăt. Insula este și un paradis al surferilor, datorită vânturilor puternice.

II/5- Insula Lanzarote

A patra insulă ca mărime din arhipelagul Canar, cu o suprafață de 795km² numită „insula vulcanilor”, Lanzarote, este numită „insula munților care respiră foc” din cauza a trei sute de vulcani pe teritoriul său. Insula Lanzarote surprinde cu peisajul marțian și rezervația naturală Timanfaya cu puntea de observare a Mirador del Rio. O treime din insulă astăzi, după erupții care au durat șase ani, rămâne acoperită cu cenușă și bazalt fără viață, ceea ce nu contribuie la practicarea agriculturii și la cultivarea multor culturi, cu predilecție vița de vie.

Cea mai aglomerată zonă turistică se află în regiunea Tias, unde vizitatorii insulei sunt loviți de contrastul viu dintre pietrele vulcanice negre împrăștiate în abundență pe întreaga insulă și nisipul ușor. Insula Lanzarote a fost „făcută” doar pentru relaxare, soarele nesfârșit, tăcere, briza proaspătă a mării și șoapta oceanului, toate acestea atrag turiștii care caută singurătatea și pacea.

Ar trebui să vizitați cu siguranță capitala insulei - Arrecife, care este centrul comercial și administrativ al insulei, iar străzile sale respiră secole de istorie și reflectă caracterul maritim unic al întregii insule Lanzarote.

O lume de poveste.....

*Acolo unde muntele își dă mâna cu
valurile Oceanului Atlantic*

Hameol-del-Agua Hameol del Agua este un complex de peșteri format în urmă cu multe mii de ani în timpul erupției unui vulcan. O parte este deschisă pentru turiști, iar pereții și încăperile interioare sunt frumos iluminate.

II/6- Insula La Gomera

La Gomera este o insulă interesantă, cu vârfuri de munte și trasee de drumeție. Una dintre cele mai frumoase insule ale arhipelagului Canar. Cu o suprafață de 369,76km², este a șasea cea mai mare insulă Canariană.

Peisaj selenar, la țărmul Oceanului Atlantic

Monumentul natural Los Órganos

Los Órganos este unul dintre cele mai bune exemple de peisaje vulcanice din Insulele Canare, precum și unul dintre simbolurile naturale ale orașului La Gomera. Vorbim despre o formațiune stâncoasă cu coloane verticale prin care lava a crescut încet acum aproximativ 20 de milioane de ani. Răcirea lentă și eroziunea marină ulterioară au dat naștere la prisme care arată ca un imens instrument musical din biserică. (Orgă).

Vizita nu este ușoară și se poate face pe apă, (pe ocean) numai atunci când condițiile sunt potrivite. Valle Gran Rey și Puerto de Vueltas sunt principalul punct de plecare pentru excursii pentru a vedea Los Órganos de La Gomera.

Puteți ajunge pe insula cu vegetație unică Monteverde - păduri de laur, apelând la feriboturile care pleacă spre Homer din Tenerife, din portul Los Cristianos.

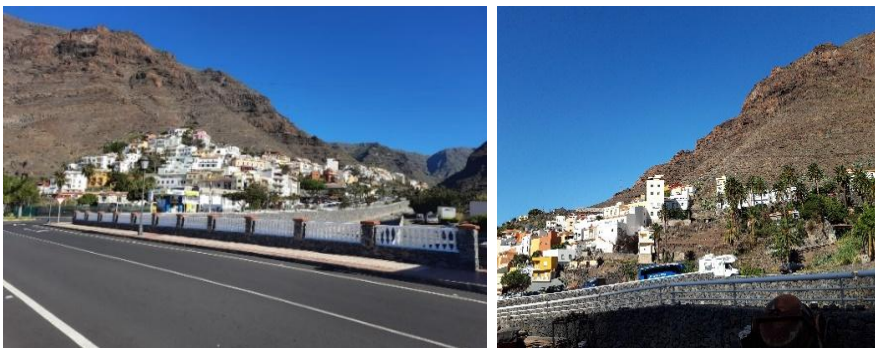
Durata călătoriei variază de la 35 minute la o oră și 20 de minute.

De asemenea, costul variază între 25 și 40 de €. Această discrepanță în timp și cost este explicată de tipurile de feriboturi și de viteza acestora.

În plus, insula are legături aeriene directe cu insulele Gran Canaria și Tenerife, printr-un mic, dar foarte cochet aeroport.

Turismul pe insulă nu este la fel de dezvoltat ca în alte insule din arhipelagul Canar. Cea mai mare parte a turiștilor reprezentați de cetățeni germani care se odihnesc în Valle Gran Rey („Valea Marelui Rege”), care este un complex de stațiuni ale satelor de coastă:

- Vueltas
- La Puntilla,
- La Playa
- La Galera.

Orașul nou, Valle Gran Rey, noul Centru civic, La Calera

1. Parcul Garajonay- rămășițele vulcanilor antici sunt împrăștiate în parcul național, ale căror vârfuri s-au schimbat din cauza eroziunii.
2. Valea Valle Gran Rey - peisaje minunate, sate confortabile și plaje confortabile, cu apă limpede și nisip neobișnuit.
3. Ermigua - plantații de banane nesfârșite.

Insula Gomera este pădurile de laur din Parcul Național Garajonay și coloane naturale și bazalt asemănătoare cu țevi ale organului din Las Organos.

Ultimul este un sat fermecător datorită numeroaselor buticuri și restaurante scumpe numite Montmartre, numele unuia dintre districtele Parisului. Turiștii ruși preferă să vină pe insulă într-o excursie de o zi, care începe cu Orașul, construit cu clădiri albe, parcă înfipite, ancorate în munte. Capitala insulei este orașul San Sebastian de la Gomera. Orașul cu doar 9 mii de locuitori, este bogat în obiective turistice:

- Aceasta este Plaza de las Americas,

- Biserica Virgen de Asunción, unde, potrivit legendei, Christopher Columb s-a rugat înainte de a-și continua călătoria pe apă,
- Turnul gotic Torre del Conde,
- Cetatea istorică a lui Cristofor Columb și alții.
- După ce au vizitat capitala, turiștii călătoresc în împrejurimile insulei, unde natura curată cu chei, vârfuri de munte și păduri de lauri nesfârșite este uluitoare.

Cu cele 450 de specii de arbori și plante rare, a fost înscris pe lista patrimoniului mondial UNESCO în 1986.

*Biserica în care Christofor Columb s-a rugat înainte de a pleca spre America!
Și turnul ridicat tot de el, care i-a folosit la gestionarea conflictelor cu băștinașii*

Ghidurile recomandă călătorii către Laurisilva, o pădure de lăstari străvechi, unde copacii ating o înălțime de 20 de metri.

De vorbă cu Cristofor Columb

Fotografii frumoase sunt obținute de pe platforma de observare a Miradorului de Agando (loc de belvedere), lângă care există un loc de joacă și un restaurant bun.

În timpul mesei, turiștii așteaptă spectacol tradițional silbo gomero („homer whistle”). În vechime, când nu existau deloc telefon, locuitorii insulei, angajați în principal în creșterea bovinelor, caprinelor, foloseau limba fluierului. Puteau fluiera pentru a avertiza despre pericole, despre un fel de eveniment vesel și chiar să spună știrile, și poate bârfele.

În patrimonial UNESCO, există un întreg dicționar SILBO, care a devenit o comoară națională. Astăzi, limba șuieratului este predată în școlile insulei. Nu există o aplicație practică a acestei limbi, dar ca un spectacol distractiv pentru turiști, va dura mult timp. Așa că turiștii nu se pot îngrijora - strănepoții lor vor putea auzi și silbo homero.

II/7- Insula La Palma

Copia navei Columbus Muzeul Maritim - principalul exponat este o copie a navei lui Columb însuși.

La Palma, cu numele complet „San Miguel de la Palma”, este cea mai de Nord-Vest insulă dintre insulele mari ale arhipelagului „Insulele Canare” din Oceanul Atlantic. În spaniolă palma înseamnă palmier. Constituie una din cele 17 comunități autonome ale Spaniei. Are o lungime de cca. 42 km

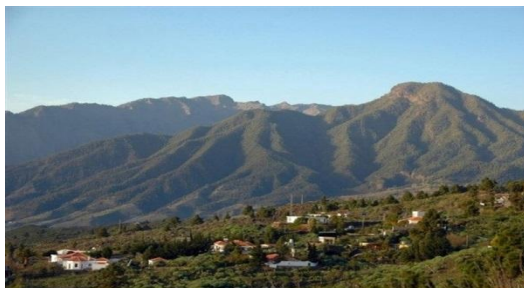
și o lățime de 28 km. Suprafața de 708 km² reprezintă 9,51 % din suprafața totală a arhipelagului, fiind a cincea insulă ca mărime din arhipelag.

Insula aparține provinciei spaniole Santa Cruz de Tenerife. Capitala insulei este orașul Santa Cruz de La Palma, pe coasta de Est. Cel mai mare oraș de pe insulă se află pe coasta de vest și se numește Los Llanos de Aridane. Pe insulă se vorbește limba spaniolă, cu influențe latino-americe. Deține o vegetație bogată și multe frumuseți naturale, din care cauză a fost supranumită în spaniolă *isla bonita* (insula frumoasă) sau și *isla verde* ("insula verde").

Pe insula Palma, se află rezervația naturală Taburiente - un crater grandios cu 10 km în diametru, petroglifele La Sarsa. La Palma - cel mai verde colț al Canarelor pentru iubitorii traseelor de drumeție, ale căror plaje au nisip obișnuit și negru. Insula a fost declarată rezervație mondială a biosferei UNESCO în 2002

Insula s-a format acum 2 milioane de ani în timpul erupției unui vulcan subacvatic. În anul 2022, craterul principal a început să erupă, lava scursă pe versanți, mărinđ „plaja” cu aproximativ 700 de metri înspre ocean! În sudul insulei, sectorul turistic este slab dezvoltat, deoarece mai mulți

vulcani rămân într-o stare activă, ceea ce nu atrage proprietarii de afaceri hoteliere în construcția de hoteluri și echipamente de plajă. Cu toate acestea, turiștii pot fi sfătuiți să se relaxeze într-o mică stațiune frumoasă - Puerto Naos - cu cea mai lungă plajă de pe insulă, acoperită cu nisip negru.

Hoteluri la țărmul Oceanului Atlantic. Și o mare de verdeață în concurență cu valurile albastre!

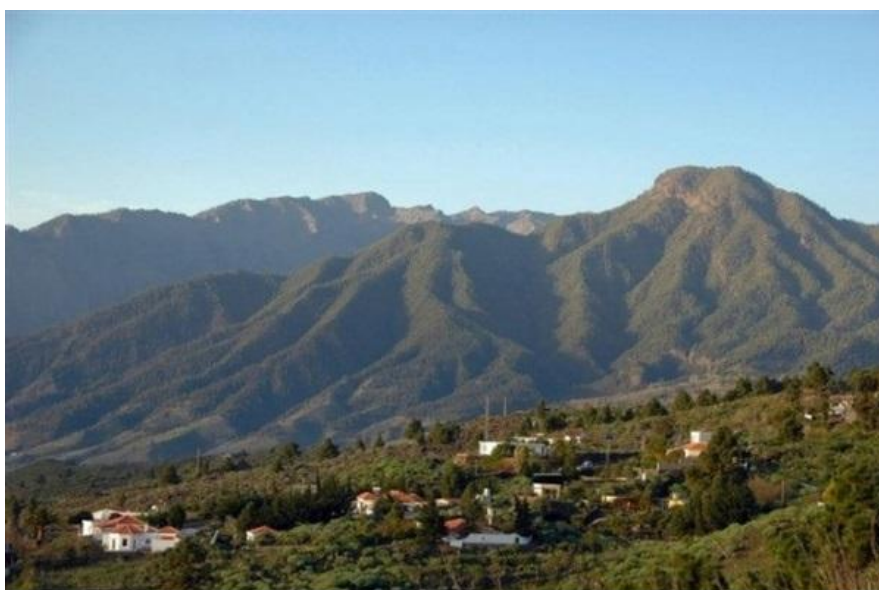
Este de remarcat faptul că această plajă specială poartă cu mândrie steagul albastru al uneia dintre cele mai curate plaje din Spania de câțiva ani. Un lanț de numeroase magazine, restaurante și cafenele se întinde de-a lungul plajei, unde cu siguranță puteți gusta bucătăria canariană și vinuri alese.

Pitorescul plajei cu nisip din Charco Verde este ideal pentru familii, situat la 2 km sud de Puerto Naos.

Erupția vulcanului Cumbre Vieja din 19 septembrie 2021 ... Și Hotelul Las Olas

Insula Verde este o oază plină de viață!

II/8- Insula El Hierro

Pe insula El hierro- Cape Orchilla - odată considerată literalmente sfârșitul lumii, iar meridianul prim a trecut aici și Valea Golfo - grădini care îți încântă ochiul și viță de vie, printre care poți merge pe jos ore întregi. El Hierro - cea mai mică și cea mai vestică insulă, unde puteți vedea plaje și peisaje neobișnuite, grovele din Thuja Barbary și „sfârșitul lumii”. Cea mai mică dintre cele șapte mari Insule Canare este de numai 277km².

Ca toate insulele din Arhipelagul Canar, Hierro, este o insulă de origine vulcanică. Cel mai recent, în 2011, a avut loc o erupție a unui vulcan subacvatic în apropierea orașului La Restinga, de unde au fost evacuați rezidenții. Industria turismului abia a afectat insula, deoarece nu există plaje de nisip pe cea mai vestică insulă. Cu toate acestea, insularii și puțini turiști se bucură de o vacanță la plajă în Tamadusta - un golf liniștit situat la 10 km de capitala insulei - Valverde. De asemenea, la 8 km de capitală se află plaja Pozo de las Calcosas, cu piscine confortabile și multe bungalouri din pietre abrupte. Playa de Verodal - cea mai frumoasă plajă de pe insula acoperită cu nisip vulcanic și situată la poalele unei stânci înalte. Datorită drumului de acces slab, plaja este mai puțin vizitată, fiind aproape goală. Pasionații de scufundări se adună la La Restinho - unul dintre cele mai populare centre -stațiune din insulă, având statut de rezervație naturală marină.

Peisaj montan sălbatic...

Peste tot șopârle, încălzindu-se la soare

Un hotel mare, nume-roase baruri, restaurante și magazine, care se întinde de-a lungul promenadei Avenida Maritima, atrag turiștii. Fanii excursiilor nu au practic nimic de profit de aici. De remarcat în capitală singurul mo-nument istoric este biserica Santa Maria de la Concepción a cărei dată de construcție datează din 1767. Complexul format din colibele ciobanilor, care au fost reconstruite și dotate cu mobilier din diferite epoci, se poate vedea în Muzeul Ecologic situat în Casas de Guinea, o veche așezare normandă din secolul al XV-lea.

Turiștii se pot opri fără teamă lângă Lagartario, rezervație naturală unde pot fi văzute rase rare de șopârle. Deoarece nu există deloc un transport public pe insulă, singura modalitate de a călători în jurul insulei este închirierea unei mașini.

Mascota Insulei La Gomera

*CAPITOLUL III- Primul pas pe pământul Insulelor
Canare*

III-1 Un vis împlinit

Cu o întârziere de aproximativ 20 de minute, pentru care Compania de zbor și-a cerut scuze, am decolat spre Insulele Canare, respectiv capitala, Tenerife. Am strigat un „Uraaa!” din tot sufletul când am coborât pe pământul insulei.

Uraaa! Am ajuns!

Studiind traseul următor!

Am recuperat repede bagajul și am ieșit afară unde ne aștepta Adrian. Cu mașina ne-am deplasat din Nordul în Sudul Insulei, de unde a doua zi dimineața urma să ne continuăm drumul cu vaporul sau feribotul. Pe străzi era multă liniște aproape dacă mai zăreai câte o mașină. Am înțeles că de pe la ora 21–22 cetățenii, mulți dintre ei în vârstă și pensionari se odihnesc, dorm legănați de vise! Am găsit repede hotelul la care aveam camera rezervată și după ce am ciugulit ceva reperor am trecut la somn... eram obosiți, așa că am dormit buștean până la ora 6.00 , când am pornit spre port, în Tenerife Sud, cu destinația Insula La Gomera... Valle Gran Rey!

Și acolo am avut ocazia să văd spații imense, foarte generoase și mai ales vapoare gigantice în care intrau sute de Tiruri autocamioane, autoturisme, iar pasagerii erau pe 2 etaje, cu baruri și spații de servit masa, locuri de joacă pentru copii, muzică și o priveliște deosebită.

Pe vapor, erau peste tot monitoare pe care se prezentau programe de publicitate și mai ales explicații privind locurile și punctele de interes de pe coastă, a cărui contur îl urmam în drumul spre Valle Gran Rey

Și iată-ne ajunși în port, Capitala insulei La Gomera, Municipiul San Sebastián... o priveliște splendidă și o zi cu vreme pe măsură. Soare și culori care încântă ochiul! San Sebastián de La Gomera, cunoscut popular sub numele de La Villa, este o municipalitate aparținând provinciei Santa Cruz de Tenerife, pe insula La Gomera (Insulele Canare, Spania).

În această municipalitate se află schitul Fecioarei din Guadalupe, patroana La Gomera. Am văzut insecte, inclusiv albine și destul de multe „Stupini” așezate pe terasele montane.

Fred Olsen de duce pe valuri ca vântul și ca gândul...

Aspect din călătorie

Portul San Sebastián de la Gomera a fost locul din care *Columb* a continuat, la 6 septembrie 1492, călătoria sa... a început în Portul Palos, înainte de a descoperi America pe 12 octombrie a aceluiași an. Locul unde a stat, Casa de Colón, este acum un muzeu.

În jurul anului 1599, un grup de olandezi au încercat să invadeze insula prin portul La Villa, dar au fost respinși de gomeros, Guanșii,

băștinașii locului.

Economia din trecut s-a bazat pe agricultură, dar în ultimii ani sectorul serviciilor de turism a devenit important.

Orașul, aflat la o altitudine de aproximativ 5 metri deasupra nivelului mării, are un port comercial, prin care Christopher Columb a plecat în călătoriile sale spre America. Carnavalul anual, în amintirea trecerii lui Christopher Columb, iese în evidență ca în alte orașe din Insulele Canare. În fiecare an în luna septembrie sosesc *Festele columbiene* care amintesc de trecerea lui Cristofor Columb prin insulă și oraș.

Dacă vorbim despre Insulele Canare, am putea menționa nenumărate curiozități și fapte interesante. Toată istoria, peisajele sau obiceiurile sale sunt pline de informații atractive și, în multe cazuri, necunoscute.

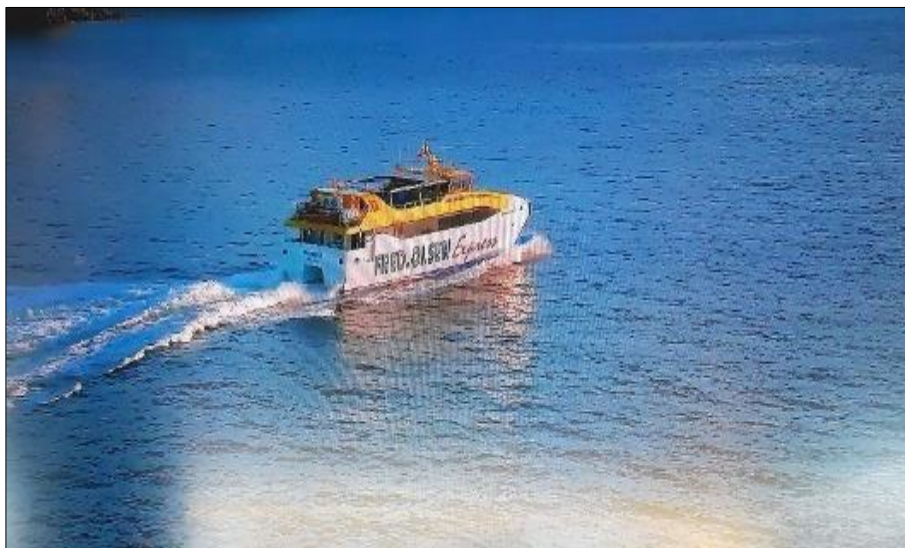
III-2 Fred Olsen Express

La a doua încercare, în al doilea an, 2021, cu concursul Companiei de zbor Vueling care a întârziat 20 de minute era cât pe ce să rămân de „căruță”. Noroc cu un taximetrist foarte priceput care în ultimul minut m-a lăsat în fața Stației de plecare a feribotului.

Feribotul Fred Olssen Express e super

Și cu bunăvoința unei oficiente care m-a condus prin spate prin locul pe unde urcau autoturismele... așa că am fost la ultimul pas de a urca pe feribot! A fost cel mai scurt drum, pentru că până am băut o bere și am dat câteva telefoane am ajuns deja în San Sebastian, unde mă întâlnesc cu fiul meu, Adrian!

Din păcate, anul acesta cursa rapidă nu mai circulă

De la bordul feribotului se poate vedea foarte bine țărmul franjurat al insulei La Gomera. Una dintre atracții este Râpa Argaga, Ravă adâncă orientată spre SW excavată în materiale bazaltice sinuoase, cu pante abrupte, în care apar materiale care au la origine lava. Există probe de vegetație a centurii de coastă și în secțiunile medii ale râpei, cu prezența speciilor endemice de cauciuc.

III/3- Variante de călătorie: avion, vapor, autobus

În cele cinci vizite în Insulele Canare, am încercat toate variantele posibile, în idea de a vedea cât mai multe locuri noi. Prima călătorie, în anul 2020, a fost din Cluj, cu avionul, aproximativ trei ore până la Barcelona, transbordare, deplasare la un alt terminal și zbor de încă aproximativ trei ore și jumătate până în Tenerife, capitale Arhipelagului.

De aici am luat feribotul Fred Olsen Express care după o cursă deosebit de captivantă, ne-a lăsat în portul San Sebastian, Reședința Insulei La Gomera. De acolo, imediat, legătură o cursă rapidă a aceleiași companii maritime, care foarte repede ne-a lăsat la destinație în portul Valle Gran

Rey. Fiind prima, a fost de acomodare, pentru că am călătorit împreună cu Alexandra, care fusese în vizită la Sighișoara!

Al doilea an, 2021, după ce am petrecut sărbătorile de iarnă, Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza, și Sfântul Ion cu familia din România, pe 10 ianuarie, m-am pornit la drum. De data asta, m-a dus Iulius cu mașina până la București, și am încercat o cursă direct, București Tenerife... Dar a fost foarte obositor, după șase ore și jumătate de zbor eram amorțit, picioarele mele suferind groaznic. Cu peripeții, am ajuns cu Feribotul în San Sebastian, unde mă aștepta băiatul, Adrian, cu mașina. În

timpul primei vizite, primiseră cheile de la noua locuință și cheile de la mașină!

Cu Alexandra, ghidul ideal din prima călătorie!

Dar ca măsură de siguranță, pentru COVID 19, am hotărât să nu merg la locuința lor, ci să locuiesc 5 zile la Pensiunea la care au locuit și ei anii trecuți. Zis și făcut, numai că a doua zi a pus „necuratul” ochiii pe mine... Am povestit în carte cum am petrecut 21 de zile în Spitalul din

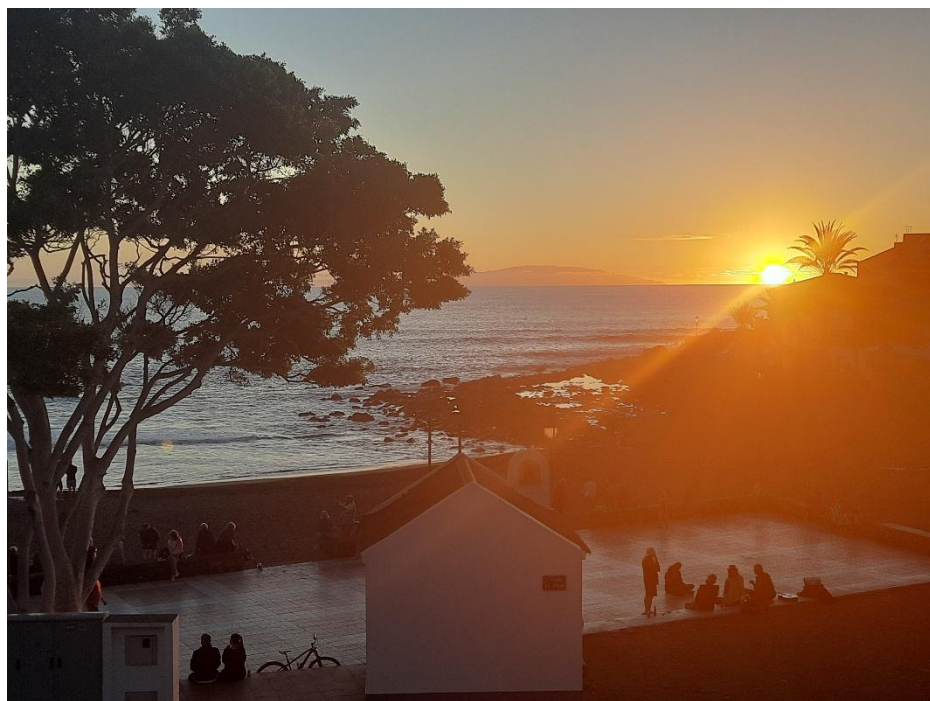
San Sebastian, zbătându-mă între viață și moarte. Dar totul e bine când se termină cu bine!

Următorul an, 2022, în România, și cred că peste tot în lume, bântuia COVID 19, așa că am ales să rămân acasă...

Anul ce a urmat, 2023, după ce am trecut și noi, sau mai bine zis a trecut peste noi virusul, m-am pornit la drum, prin Cluj, de data asta. Totul

a decurs cu bine, în San Sebastian mă aștepta băiatul cu mașina și ne-am deplasat în Valle Gran Rey. Am găsit multe alte informații despre Insula La Gomera și în special orașul Valle Gran Rey, așa că m-am hotărât să pregătesc o a III-a ediție a Jurnalului de călătorie.

Apus de Soare în Cartierul La Playa

*CAPITOLUL IV - Acasă, în Valle Gran Rey,
Valea Regelui Mare*

IV -1 Prezentare generală

Zilele trecute am vorbit cu băiatul și îmi spunea că Punctul TRAF0 din zonă a fost demolat, nemaifiind în funcțiune.

La Playa și La Puntilla, situate în zona de vest și cu o extindere semnificativă, sau Playa del Ingles, poate unul dintre cele mai uimitoare colțuri ale insulei, unde nisipul negru și vijelia apelor, lupta valurilor împreună cu stâncile din La Merica face un cadru natural care nu se găsește în niciun alt loc al Insulelor Canare

Vedere de pe terasa locuinței. Imaginea de fiecare dimineață! Punctul TRAF0 din zonă a fost dezafectat și demolat.

Infrastructura de cazare este destul de completă, cu o selecție bună de apartamente și pensiuni, precum și infrastructura de agrement, cu o

mulțime de activități de făcut în timpul liber. Trebuie să evidențiem călătoriile care pleacă din portul Vueltas către Los Organos, în municipalitatea vecină Vallehermoso. Aceste stânci sunt o adevărată minunăție a acțiunii eroziunii asupra calcarului. De asemenea, există mai multe companii care oferă biciclete pentru închiriere sau alte servicii, cum ar fi activități organizate de mers pe jos.

Valle Gran Rey are o locație strategică pentru comunicațiile pe insulă și o rețea de trasee potrivite perfect pentru tot felul de utilizatori.

Clădirea primăriei din Valle Gran Rey

Am avut o surpriză deosebită, când la Primărie și la Centrul de Informare turistică din Valle Gran Rey, (în fotografie) am găsit foarte multe surse de informare și documentare, mai ales în format electronic, lucru care m-a ajutat foarte mult la redactarea și descrierea imaginilor și locurilor vizitate.

Noua casă a copiilor, un apartament pe două nivele cu balcon și terasă, cu vedere spre Țărnul Oceanului Atlantic și cea mai frumoasă plajă, cu nisip negru, din cartierul cel mai nou, La Playa!

Terasa care așteaptă să fie amenajată în anii viitori! (P.S. Între timp s-a amenajat!)

Asta a fost la început, după multe așteptări au primit cheile..și o casă goală, doar pereți. Noroc că de pe balcon și terasă se vede La Playa, cea mai frumoasă plajă din Insula La Gomera.

Primul obiectiv cu care te întâlnești este Portul Valle Gran Rey, de o frumusețe deosebită.

Poate sunt puțin subiectiv, e orașelul în care trăiește băiatul nostru, dar m-a cucerit din prima clipă!

Insula prezintă o mare comoară naturală alternând în peisajele sale cu ravene adânci, cu văi verzi acoperite de palmieri și mici golfuri de nisip scăldate cu ape cristaline.

Valle Gran Rey (Valea Regelui Mare al Guanșilor!) este situat la vestul insulei și în mod tradițional a fost dedicat pescuitului și agriculturii, în special bananelor.

Caracterul foarte variat al orografiei sale împreună cu climatul special al insulei, sunt propice unei mari varietăți de ecosisteme naturale de mare interes pentru turiști și iubitorii de natură: Parcul Rural Valle Gran Rey, Parcul Național Garajonay, Charco del Conde, Charco del Cieno, Monumentul natural al Lomo del Carretón... sunt câteva dintre vizitele recomandate.

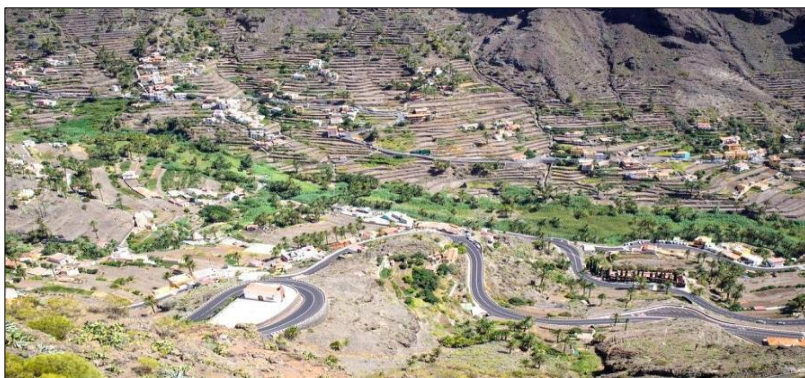
Coasta Valle Gran Rey oferă, de asemenea, plaje potrivite pentru baie și câteva fonduri marine spectaculoase pentru practicarea scufundărilor.

Muntele La Merica și Blocul de locuințe. Portul Valle Gran Rey . Am ajuns acasă!

De un interes special este Festivalul Valle Luna, un eveniment în care cerul insulei oferă imagini unice pentru a contempla luna și stelele.

Portul Valle Gran Rey este situat în Cartierul Vueltas și are o activitate importantă de pescuit, sport și comunicații. Din port găsim mai multe conexiuni zilnice cu porturile aceleiași insule, cum ar fi San Sebastian de La Gomera și Playa Santiago.

Orașul văzut de sus de la tuneluri

IV/ 2- Valle Gran Rey- câteva date statistice despre oraș

-Locația Valle Gran Rey din provincia Santa Cruz de Tenerife. Țară Spania • Com. autonom Insulele Canare • Provincie Santa Cruz din Tenerife • Insula La Gomera -Locație 28° 07'00" N și 17° 19'00" W. Coordonate: 28° 07'00" N, 17° 19'00" W (hartă) • Altitudine 45 m față de suprafața mării (min: 0, maxim: 1225 m). Suprafață 32,36 km².

-Populația: 4630 locuitori și densitatea populației este de 129,2 locuitori/km².

-Festivități majore: 6 ianuarie (Nuestra Señora de Los Reyes, hramul Valle Gran Rey).

-Înfrățit cu Sagua cel Mare Steinhagen.

-Este al doilea municipiu cel mai populat, după San Sebastián de La Gomera, capitala insulei. Regele la care se face referire în numele municipiului este Hupalupa, Marele Rege, este rege Gomeros în 1488.

-Este municipiul situat în vestul insulei, învecinat cu municipiul Vallehermoso.

-Altitudinea capitalei municipale este de aproximativ 50 m deasupra nivelului mării, atingând o altitudine maximă de 1225 m deasupra nivelului mării, la vârful central al insulei.

-Zona sa urbană este împărțită în principal în două nuclee principale: El Valle Alto (cu centre de populație precum: Los Granados, El Hornillo, La

Vizcaín sau El Retamal) și Valle Bajo (cu centre de populație precum: La Calera, Borbalán, Vueltas și La Playa-Beach).

-Plaje: Charco del Conde, La Puntilla, Playa La Calera, Charco de La Condesa.

IV- 3 Clima, demografie

Parametrii climatici medii din La Calera (1982-2012)													
Luna	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Jun.	Jul.	Aug.	Sep.	Oct.	Nov.	Dec.	Anual
Temp. medie max. (°C)	19,2	19,4	20,5	21,0	22,2	24,2	26,6	27,9	26,4	24,8	22,0	20,1	22,9
Temp. medie (°C)	16,1	16,3	17,1	17,5	18,7	20,6	22,8	23,8	22,9	21,3	19,0	17,0	19,4
Temp. medie min. (°C)	13,0	13,2	13,7	14,1	15,2	17,1	19,1	19,7	19,5	17,9	16,0	14,0	16
Precipitații total (mm)	50	39	32	15	7	2	0	1	7	32	61	68	314

Sursa: Climate-data.org³

Spații protejate.

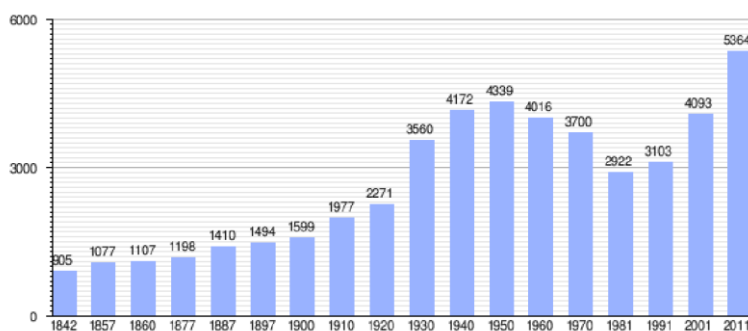
Valle Gran Rey are o suprafață a ariilor naturale protejate din Parcul Național Garajonay, Parcul Rural Valle Gran Rey și Monumentul Natural Lomo del Carretón. De asemenea, are întreaga suprafață a siturilor de interes științific Charco de Cieno și Charco del Conde.

Demografie.

Începând cu 1 ianuarie 2014, municipalitatea avea o populație de 4.181 de locuitori, fiind a doua cea mai populată de pe insulă, după San Sebastián de La Gomera, și ocupând locul 39 în provincia Santa Cruz de Tenerife. Populația relativă era de 129,20 locuitori/km².

Este un municipiu a cărui populație este destul de dispersată în numeroase cartiere și cătune care sunt amenajate în cea mai mare parte de-a lungul râpei care îi dă numele și pe platforma de coastă. Capitala

este stabilită în locul La Calera încă din 1930, înainte de a fi în Arure, care anterior își dădea numele municipalității. Orașul Valle Gran Rey este alcătuit dintr-un set de nuclee distribuite în toată Valea, care își dă numele.

Graficul evoluției demografice a Valle Gran Rey între 1842 și 2011
Populația de facto (1860) Populația legală (1842 și 1877 și 1991) sau populația rezidentă (2001 și 2011) conform recensământului populației INE.56.

IV/ 4- Primul contact cu locația

În prima dimineață, primul răsărit de soare întâmpinat pe terasa pensiunii

Casa Pablo cuibusorul meu!

Portul, în toată splendoarea

Portul Valle Gran Rey, văzut de sus, o adevărată bijuterie

La capătul nordic al oraşului se află Playa del Inglés, o porţiune de coastă cu curenţi puternici, dar extrem de frumoasă şi exclusivă. Atât de mult încât nudismul este bine apreciat, în ciuda faptului că la doar 3

minute de mers pe jos găsim diferite tipuri de apartamente. Această plajă este aproape o Mecca pentru mișcarea Hippy care vizitează zona.

Are o mică parcare înainte de a ajunge la plajă. O potecă de câteva

Playa del Inglés, redută sălbatică

minute te apropie de coastă. De asemenea, a obținut un punctaj remarcabil în cursul de plajă distractiv. Este una dintre cele mai aglomerate plaje. Din acest motiv, există zone care îi adună pe cei mai tineri, unde se intersectează surferii, iubitorii de jogging, sau grupurile de

prieteni care joacă sărituri sub valuri. Datorită acestei mișcări, Playa del

Profitând de nisipul fin și foarte fierbinte

Inglés a depășit cu succes subiectul plajei sportive. Și din acest motiv, în curba unde începe zona nudistă, mai retrasă, surferii domnesc. Este partea mai puțin călătorită, unde cei care doresc o zi de plajă singuratică fac plajă. O mie de zile de plajă posibile pentru fiecare dintre scăldătorii care debarcă în fiecare dimineață pe

nisip, la începutul enormei întinderi de dune care poate fi văzută abia la kilometri mai, departe de zona în care hotelurile caută marea. Nisipul negru, foarte fin e o plăcere să-l simți sub tălpi. Am experimentat pe propriile picioare!

Playa del Inglés are titlul de o plajă grozavă. A trecut de subiectul vreme bună cu note mari, deoarece are un soare blând practic tot timpul anului. Un climat privilegiat, care este aproape normal în întinderea de nisip. Un titlu obținut pentru a fi un loc de vacanță pentru mii de europeni, soarele se retrage pentru sute de familii, de zeci de ani. Se poate lăuda cu a fi o plajă perfectă pentru cei mici. Este foarte spațios, are părți și zone protejate în care copiii pot fi în timpul liber. Oferă o multitudine de magazine și servicii în apropiere. De fapt foarte aproape e un complex comercial și un market, foarte bine aprovizionat. (SPAR)

La Gomera este destinația ideală pentru a scăpa de masă. O insulă liniștită, dar plină de atracții naturale de descoperit. Locuri modelate de ploaie, vânt, mare și milioane de ani care au părăsit o insulă marcată de râpe adânci.

Unul dintre ei se naște în orașul Arure și la gura acestuia găsim Valle Gran Rey, principala enclavă turistică din La Gomera.

De la cel mai înalt punct al văii până la mare există diferite niveluri de vegetație nativă, terase de culturi deja abandonate, palmieri canari subțiri, case tradiționale grupate strategic în cătune mici și curbe.

Multe curbe trebuie depășite înainte de a ajunge la Apa Mare, adică la Ocean și la frumoasele sale plaje. El Charco del Conde, Playa de Vueltas, La Calera sau Playa del Inglés satisfac foamea de soare și mare a celor care caută odihnă lângă coastă. Valle Gran Rey este principala destinație de vacanță pentru cei care doresc să aibă confortul uneia dintre acele destinații de plajă, dar fără a pierde esența orașului și contactul cu localnicul. Puține locuri sunt capabile să rămână ferme împotriva progreselor (și impunerilor) turismului. Orașul acesta este unul dintre acele locuri. Există încă atât de multă liniște și vibrații bune, încât nu durează prea mult să te simți ca acasă. Atât de calm încât, dacă nu ești atent, rămâi prins în oraș.

Chiar și așa, vă recomand să vizitați La Gomera, trecând prin orașe precum Agulo și Vallehermoso, unde trebuie să încercați bucătăria locală. Tocănița de năsturel și almogrota sunt cele mai recomandate delicatese (despre ele puteți citi aici). Desigur, va trebui întotdeauna să vă întoarceți la Valle Gran Rey, unde există locuri interesante de văzut și, de asemenea, o gastronomie bună de savurat.

IV/ 5- Cele mai bune plaje din Valle Gran Rey

Plaja La Calera, confortabilă și aproape de o parte din oraș. În La Calera, cu nisip negru vara și liniștit iarna, se pot găsi orice tip de

Plaja La Playa, un loc perfect pentru cei mici

scăldători. Poate că nu l-aș recomanda celor mici, deoarece plaja este expusă curenților și valurilor mici de pe mal.

Nisipul său este curat și fin. Amplasarea sa în apropierea orașului îl face un loc foarte confortabil pentru a vă bucura de temperaturile calde ale acestei părți a insulei. În orice caz, plaja se întinde pe aproape 1 km până la Playa La Puntilla, unde se află sculptura lui Hautacuperche (Marele Rege din Valle).

Plaja La Playa, vedere dinspre La Puntilla

Nu mai puțin impresionantă este ultima dintre cele mai bune plaje din Valle Gran Rey, Playa de Vueltas. Situat la sud de oraș și lângă debarcader, este o plajă ideală pentru întreaga familie, care se remarcă prin nisipul său fin și negru și pentru prezența a zeci de fluturi spinoși, uriași (*Gymnura altavela*) și pisici de mare (*Dasyatis pastinaca*) pe malul său pe tot parcursul anului (sunt hrăniți de pescari).

Plaja Vueltas, perfectă chiar și pentru pături

Unele exemplare înoată la câțiva centimetri de scăldători, în timp ce altele se camuflează pe fundul nisipos, dezvăluind doar ochii lor.

Uneori nu trebuie să mergi în Caraibe pentru a te bucura de spectacole de natură (gratuite) ca acestea.

Charco del Conde

Charco del Conde, perfect pentru cei mici. Această piscină își datorează numele contelui Hernán Peraza care, conform cronicilor și tradiției orale, l-a folosit ca zonă de agrement cu Yballa aborigen. Această relație interzisă a declanșat rebeliunea Gómeros în 1488 despre care am pomenit. El Charco del Conde este astăzi cea mai bună plajă din Valle Gran Rey pentru cei care călătoresc cu copii mici. Pe această plajă se formează o piscină naturală superficială (80 cm), care este, de asemenea, protejată de curenții periculoși. Este un Eden pentru familii.

Plaja La Playa și Golful El Charco del Conde, cele mai deosebite atracții

La Playa și La Puntilla, situate în zona de vest și cu o extindere semnificativă, sau Playa del Ingles, poate unul dintre cele mai uimitoare colțuri ale insulei, unde nisipul negru și vijelia apelor, lupta valurilor împreună cu stâncile din La Merica face un cadru natural care nu se găsește în niciun alt loc al Insulelor Canare.

Plaja La Playa, cu nisipul negru, călduț la picioare. Nu totdeauna arată așa. Sunt zile când valurile fură nisipul și rămâne doar bolovăniș

Scăldătoarea pentru cei mici. Golful Charco del Conte, din alt unghi

Centrul de vizitatori, Juego de Bole, din Las Rosas, vă permite să vedeți modul de viață al locuitorilor originari din La Gomera.

Un mic muzeu etnografic a fost adăugat în sălile expoziționale. Datorită numeroaselor râuri adânci de pe La Gomera, locuitorii au

dezvoltat limbajul fluierului *El Silbo*, o formă unică de comunicare care a fost adăugată pe lista bunurilor culturale demne de conservare ale UNESCO. Canarios sunt bine cunoscuți pentru talentul și dorința lor de a petrece. Chiar și pe La Gomera, localnicii știu cu siguranță să sărbătorească la diferite evenimente.

IV/ 6- Sculptura Hautacuperche. Statuia Marelui Rege din Valle

La Gomera este și istorie, o istorie strâns legată de vizitele lui Cristofor Columb în călătoriile sale respective spre America. Cu toate acestea, există evenimente care merită să fie cunoscute. Așa-numita Rebeliune a Gomeros din 1588 a fost unul dintre cele mai tragice episoade care au avut loc pe insulă până atunci și toate din cauza aroganței și despotismului personificat în figura contelui Hernán Peraza tânărul cuceritor castilian și stăpân teritorial al tot ce însemna La Gomera.

Sculptura Hautacuperche – detaliu

Placheta comemorativă

După ocuparea insulei în secolul al XV-lea, contele Hernán Peraza el viejo (tatăl său) a semnat acorduri de pace pentru coexistența dintre castilienii și gomerani. Din păcate, tânărul Peraza încalcă unul dintre marile pacturi existente între cele 4 cantoane în care a fost împărțită La

Gomera, Pactul de Colacție, menținând relații cu Yballa. Restul poveștii implică uciderea lui Peraza din mâinile Gomeran Hautacuperche, rebeliunea locală ulterioară și o rețea de înșelăciuni finale care pun capăt vieții bărbaților și tinerilor cu vârsta peste 15 ani și care vând femei și fete ca sclave.

Sculptura Hautacuperche

IV/ 7- Puncte de belvedere din Valle Gran Rey (Mirador)

Coborârea către Valle Gran Rey ne oferă unele dintre cele mai frumoase și reprezentative imagini ale insulei La Gomera. Case canare care par să atârne de pereții râpei înconjurată de frumoși și subțiri palmieri canarieni (*Phoenix canariensis*). Din acești palmieri se extrage guarapo care, gătit la temperaturi ridicate, generează o altă delicată tipică a insulei, mierea de palmier.

Punctul de belvedere Palmarejo de César Manrique

Panorama Palmarejo avea inițial un restaurant din care să vă bucurați de vederi fabuloase ale văii (aproape la fel de impresionant ca punctul de vedere La Peña din El Hierro). Astăzi este închis, dar într-o parte punctul său de vedere vă permite să continuați să vă bucurați de dintre cele mai bune vederi ale Valle Gran Rey din partea de sus.

Palmarejo. Lucrare arhitecturală a lui César Manrique

Construit cu fonduri europene, Restaurantul a fost abandonat, părăsit

IV/ 8- Schitul San Antonio, simbolul, împăcării

Plaza de la Ermita de San Antonio se deschide tuturor vizitatorilor din această zonă a insulei ca un punct de vedere minunat spre palmierul Valle Gran Rey. Dar nu mai puțin importantă este istoria care înconjoară acest schit, deoarece locația sa simbolizează sfârșitul „războiului apei” dintre Valea Superioară și Valea Inferioară.

În terasele din Valea Altoi, apa a fost folosită pentru agricultura de subzistență, în timp ce în Valea de Jos pentru culturile de banane. În 1948, locuitorii de mai jos i-au acuzat pe cei de mai sus că și-au însușit apă care nu le aparținea. După ce hotărârea a fost soluționată în favoarea locuitorilor din Valea de Jos, a fost fondat schitul San Antonio.

*CAPITOLUL V – Tradiții și atracții deosebite. Curiozități,
aspecte din trecutul și prezentul Insulei La Gomera*

V/1. Saltul ciobanului- Salto del Pastoro Canario

Salto del Pastor, Brinco sau Salto Canario, este o practică tradițională unică a Insulelor Canare. Face parte din moștenirea culturală și identitatea tuturor canarilor. Această practică, precum Lupta Canariană și Jocul Bățului, își are rădăcinile în utilizările și obiceiurile societăților indigene din arhipelag.

De-a lungul secolelor de după cucerirea și colonizarea Insulelor Canare, și până în prezent, în arhipelag este documentată supraviețuirea utilizării sulitei și a bățului. Țăranii și fermierii, ciobanii și artizanii, negustorii și, poștașii și chiar preoții, printre alții, apreciau avantajele folosirii instrumentului în deplasările lor între orașe, datorită geografiei aspre a insulelor.

Exerciții în poligonul de antrenament

Mai presus de toate, ciobanii, în principal căprarii, au fost ultimii paznici ai acestei practici autohtone în Insulele Canare, ținând vie folosirea uneltelor în păstoririle, întâlnirile și mișcările de vite.

Ei au făcut posibil ca Salto del Pastor Canario să continue să trăiască, perpetuând utilizarea instrumentului în munca lor de zi cu zi și transmițând noilor generații de canari, folosirea și cunoștințele lor, abilitățile și meșteșugurile lor ancestrale, în mediul natural din care au provenit.

Lanza, Lata, Astia, Asta sau Garrote, este instrumentul folosit în mod tradițional în practica Salto del Pastor Brinco Canario. Primește numele de Garrote sau Lanza pe insula Gran Canaria. În Tenerife și La Palma se numește în principal Lanza. În La Gomera și Tenerife este cunoscut sub numele de Astia, în El Hierro este Asta sau Verdón. Și în insulele estice, în Fuerteventura unealta se numește Lata sau Garrote, iar în Lanzarote se numește Lata.

Instrumentul este alcătuit din două părți bine diferențiate, lemnul și vârful. Este obișnuit ca o bucată de piele, numită piele sau chiloți, să fie adăugată la joncțiunea dintre lemn și țeapă, ceea ce o împiedică pe cea dintâi să se frece de pietre, iar jumperul de țeapă. Există sulite, în special în Tenerife și La Palma, cu un mic capac de oțel în vârf, sau vârful bățului, folosit și pentru a proteja lemnul de zgârieturi și lovituri. Putem diferenția următoarele elemente principale:

- Regatón, rejucho, puya, puyón etc. Este partea metalică care se sprijină pe pământ.

- Bățul, care este partea din lemn. Bățul este întotdeauna mai gros la bază și mai subțire la vârf.

- Piele, care este partea din piele. Bețișoarele au de obicei o frână de protecție sau piele lângă vârf.

- Vârful, este partea de băț, opusă bazei. Uneori este protejat de un inel sau capac metalic.

În trusa cu accesorii găsim o piele fină, impregnate cu grăsime animală (seu de capră sau oaie), care ajută la realizarea unei prize optime între mâna săritorului și prăjină.

Săritura ciobanului canar,

săritura sau săritura canarului, constă practic în folosirea instrumentului

Sedință de antrenament. Se stabilesc traseele care vor fi parcurse

propriu al ciobanilor canari (mai ales căprarii) pentru a ne ajuta să mergem și să ne mișcăm confortabil pe teren neregulat și cu pante abrupte și denivelări. Acest instrument de lucru primește diferite denumiri (lănțuială, măciucă, arbore, cutie, verdón sau stâlp) și prezintă unele diferențe și particularități între insule, în funcție de zona arhipelagului în care este construit sau utilizat.

Am luat legătura cu Clubul din localitate și, chiar am participat la câteva ședințe de antrenament. Dar doar la partea de început, pentru că foarte repede s-au pierdut pe trasee peste râpele și avenele foarte adânci!

Poziția
mâinilor
pe suliță:
Axul sau
sulița este
ținută de
băț cu
palmele
mâinilor
în sus și
vârful
este spri-

Se repetă și se exersează fiecare mișcare, descompusă pe faze te deasupra,
idealul este să putem sări atât pe o parte, cât și pe cealaltă, deși vom avea
întotdeauna o poziție mai confortabilă pentru noi. Separarea mâinilor
variază în funcție de tehnica folosită și/sau momentul în fiecare săritură.
În plus, brațul care este în jos nu trebuie să fie niciodată îndoit.

Poziția săritorului

În ceea ce privește lancea, prăjina sau bâta, corpul poate fi așezat în două moduri de bază, în spatele prăjinei (picioarele împreună sau plumb) sau pe o parte a arborelui (bandă). În orice caz, săritura trebuie să fie „bine introdusă”, adică foarte atașată de bâta sau suliță, formând un ax și un săritor în ansamblu și cu picioarele îndoite, pregătite pentru a amortiza contactul cu solul. Nu este sănătos să cazi cu picioarele complet drepte.

În general, mâinile alunecă pe prăjină, stâlp, bâta sau suliță. În acest procedeu trebuie să încerci să faci contactul picioarelor cu solul cât mai lin. Frânarea se realizează prin apăsarea mâinilor pe prăjină și cu frecarea

corpului. Pentru o practică sănătoasă de sărituri, este esențial să aveți o frânare bună.

Folosirea mâinii pentru frânare

Echipa celor avansați, executând sărituri ample

Poți urca practic în trei moduri: Folosind bâta ca un băț cu o mână, propulsând cor-pul prin sărituri și cu ambele mâini deasupra corpului, trăgând de parcă am urca o frânghie, schimbând poziția mâinilor.

Folosirea mâinii pentru a coborî sau pentru a avansa

Este una dintre situațiile în care săritura ciobanului oferă mai multe posibilități, permițându-ne să ne mișcăm de-a lungul pantelor și stâncilor abrupte, salvând înălțimi care pot fi mai mari, mai mici sau egale cu dimensiunea instrumentului.

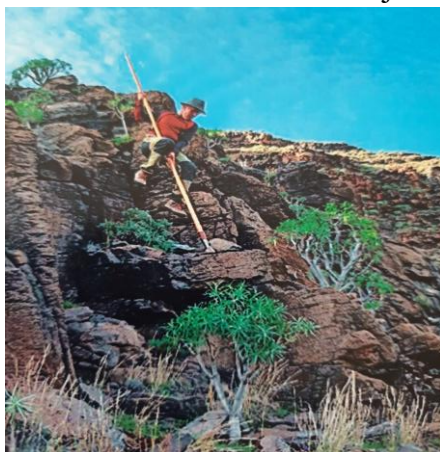
Clubul este folosit cu poziția corpului pe o parte (saito sau brinco a banda). Și mâinile aproape că nu alunecă de-a lungul arborelui, înaintând cu impuls în linie dreaptă. În această secțiune trebuie să evidențiem semiluna, evantaiul, sau săritul iubitului, care constă în deplasarea descriind o traiectorie semicirculară, pentru a depăși un obstacol.

Fiecare fază, de la fixarea „bățului” pe sol până la aterizare trebuie abordată cu interes sporit!

Se pot combina diferite trucuri și utilizări: săriți din piatră în piatră și în lateral, coborâți și înaintați în același timp săriți împreună la pământ (cu corpul în spate și în lateral (pe o parte), urcați cu impuls și termina prin tragerea de brațe, săritura din piatră în piatră etc.

Mâinile alunecă de obicei în jos cutie, ax, bătă sau sulită. În acest slide

Parcă zboară, executând un arc amplu peste ravene

trebuie să încerci să faci contactul picioarelor cu solul cât mai lin. Frânarea se realizează prin apăsarea mâinilor pe stick și cu frecarea corpului. Pentru o practică sănătoasă de sărituri, este esențial să aveți o frânare bună.

Poți urca practic în trei moduri: Folosind bâta ca un băț cu o mână, propulsând corpul prin sărituri și cu ambele mâini deasupra corpului, trăgând de parcă am urca o frânghie, schimbând poziția mâinilor.

Este una dintre situațiile în care săritura ciobanului oferă mai multe posibilități, permițându-ne să ne deplasăm de-a lungul pantelor și stâncilor abrupte, salvând înălțimi care pot fi mai mari, mai mici sau egale cu dimensiunea instrumentului. Cane sau Risqueos - Se caracterizează

prin alunecarea în jos a arborelui sau a bastonului fără a pierde contactul cu solul.

Salturi cu deriva susținută sau cocoțată- În acest caz, săriturile se fac acolo unde alunecă. Nu ne susținem picioarele din cauza suliței și țepul este mereu pe pământ. Înălțimea de coborât este întotdeauna limitată de lungimea bățului, conservei sau stâlpului. Dead Drift Jumps sau Lead Jumps - În acest caz, saltul este mai mare decât lungimea suliței sau bățului. În aceasta situație, capra nu este susținută anterior și este esențial să controlezi frânarea.

Băta se folosește cu poziția corpului pe o parte (săritură sau bandă de săritură). Și mâinile aproape că nu alunecă prin ax sau pot, înaintând cu impuls în linie dreaptă. În această secțiune trebuie să evidențiem semiluna, evantaiul, sau săritul păstorului, care constă în deplasarea descriind o traiectorie semicirculară, pentru a depăși un obstacol.

Combinările de abilități și tehnici „Jeito”

Pot fi combinate diferite trucuri și utilizări: săriți din piatră în piatră și în fundătură, coborâți și avansați în același timp, săriți împreună în fundătură (cu corpul în spate) sau în lateral (pe o parte), urcă cu impuls și ajung să tragă de brațe, să sară din piatră în piatră etc.

V/2. Fluierul Silbo Gomero- un limbaj de fluierat protejat de UNESCO

Fluieratul în Insula La Gomera servește ca mijloc de comunicare la distanță între unii dintre locuitorii din La Gomera (insulele Canare), pentru a comunica peste ravene (râpi). Fluierul transformă sunetele vocalizate din orice limbaj natural în fluierături tonale ușor de recunoscut de la distanță. După dispariția limbii originare guanche, în prezent se codifică, de obicei fluieratul.

Istoric

Fluieratul ca limbaj a fost creat de către primii locuitori ai insulei, aborigenii din insulele Canare, și "vorbit", de asemenea, în El Hierro, Tenerife și Gran Canaria. În secolul al XVI-lea, după cucerirea ultimii guanches au adaptat fluieratul la limba spaniolă — în timp ce în limba originală, limba Guanche s-a stins.

Pe insula La Gomera
cei mai mulți localnici
trăiesc încă în comunități
izolate, dezvoltate acolo
unde relieful le-a permis.
De pe drumurile
sinuoase ce taie munții și
traversează văile lungi,
se zăresc din când în

când pâlcuri de case albe răspândite printre palmieri. Distanțele între vecini sunt mari. Comunicarea acum nu mai este o problemă, însă pe vremuri era complicat spre imposibil de realizat. Așa că, de nevoie, primii locuitori ai insulei au inventat o limbă fluierată, capabilă să transmită și să

Autoritățile locale au introdus de câțiva ani ore de Silbo în toate școlile de pe insulă.

schimbe o gamă nelimitată de mesaje pe distanțe de până la 5 km. Este un tip de comunicare atât de elaborat, încât reproduce caracteristicile sonore ale unei limbi vorbite. Silbo Gomero se numește acest limbaj fluierat, care datează din perioada pre-hispanică și care astăzi face parte din Patrimoniul Cultural Imaterial al Umanității. Este o moștenire autentică și extrem de valoroasă care a adus faima insulei La Gomera și locuitorilor ei. Pentru ca acest mijloc de comunicare unic să nu dispară în timp, autoritățile locale au introdus de câțiva ani ore de Silbo în toate școlile de pe insulă. Și turiștii interesați pot participa la diverse demonstrații interactive. Nu am ratat, evident, o astfel de oportunitate. Apropo,

limbajul fluierat este folosit frecvent de băștinași, inclusiv la petreceri sau serbări religioase.

Simbolul Fluieratului la Gomera Băieți și fete, femei și bărbați, toți cunosc acest limbaj

Din cauza pericolului dispariției fluieratului ca limbaj, la începutul secolului al XXI-lea, practic din cauza progresului comunicațiilor și mai ales din cauza dispariției unor activități precum pășunatul, în care se folosea cel mai mult, Guvernul din Canare a prevăzut învățarea fluieratului în școală, și l-a declarat patrimoniu etnografic al insulelor Canare, în 1999. La 30 septembrie 2009, fluieratul din Insula Gomera, a fost înscris de Unesco în Lista reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității, datorită, în bună parte, eforturilor depuse de guvernul din insulele Canare. Isidro Ortiz Muñoz a predat cursuri de fluierat gomero în școlile de pe insulă.

Conform studiilor lui Ramón Trujillo Carreño limba fluierată are șase sunete, două dintre ele se numesc *vocale*, iar celelalte patru *consoane*, și se poate exprima mai mult de 4.000 de concepte (*cuvinte*). Potrivit altor cercetări, cum ar fi cele ale lui Classe (1957), în producerea sunetelor, ale lui Meyer, Meunier, Dentel (2007), în perceperea lor, și Diaz Reyes (2008) în ambele, "los silbadores" (*fluierătorii*) și, de asemenea, "los non-silbadores" (*nefluierătorii*) identifică în mod clar 4 vocale fluierate distincte: /i/, /e/, /a/, /o/. Nu există diferență, totuși, între /o/ și /u/ în

fluieratul din Gomera; de fapt, cele două vocale se confundă în spaniola din Gomera. Așa cum se întâmplă în alte forme fluierate de limbaje tonale, fluieratul gomero funcționează păstrând în același timp aproximativ modul de articulare a vorbirii obișnuite, astfel că "variațiile de timbru în vorbire apar ca variații ale tonului" (Busnel și Classe). *Vocalele* sunt indicate cu tonuri plane.

Comunicare la unison...

Doar un fluier ...

Un fluierat șmecheresc, mascat în fața unei fete frumoase care trece, sau pentru a apela mingea în timpul unui meci de fotbal.

Pentru a arăta dezaprobarea sau a critica un artist, sau pentru a opri o mașină care face prea multă gălăgie!. Chiar și fluierul poate deveni un mijloc de comunicare, deși limitat.

Asta se întâmplă în La Gomera, una dintre Insulele Canare, unde se vorbește o limbă, silbo gomero, format din 4 consoane, cât mai multe vocale și peste 400 de cuvinte articulate exclusiv cu fluier. Ascultă câteva discursuri în silbo gomero.

Și fete și băieți!

Giovanni. Traducere: „Ioan a muls capre”.

Domingo. Traducere: „Domingo este bolnav”.

Ciobanii care locuiesc pe insulă o folosesc pentru a vorbi între ei la mare distanță: pentru a intensifica fluierul, ei introduc două sau trei degete în gură sau folosesc mâinile ca megafon. Și cu reguli gramaticale și fonetice dezvoltă discursuri reale, spre deosebire de

noi, încât cel mult reușim să asociem fluierului - generic - un singur concept.

Singularitatea silbo-ului a atras atenția unor cercetători care au studiat creierele păstorilor „fluierători”. Au descoperit că modul în care creierul se organizează și recunoaște aceste șoimi este foarte similar cu cel folosit pentru a înțelege alte limbi. Cel puțin din punctul de vedere al „creierului”, este un limbaj din toate punctele de vedere.

Profesia de păstorit nu putea fi concepută fără acest mod de comunicare...

Aveți grijă să nu luați fluier pentru flacoane. În special, sunt activate aceleași zone ale creierului, cele referitoare la interpretarea limbajului.

Studiul original vine într-un moment în care silbo riscă să dispară. Este folosit doar de câțiva pastori, deși de câțiva ani a fost învățat și în școlile insulei pentru a păstra tradiția vie. În ciuda faptului că este un

Din cele mai vechi timpuri, acesta a fost singurul mijloc de comunicare pe insulă

suroga pentru spaniolă, nu este o limbă adevărată: „Copiii nu se nasc fluierând”, explică David Corina, unul dintre coautorii studiului. Originea limbii este, de asemenea, fascinantă: ar fi fost adusă de unele triburi berberi din Africa de Nord. Dar acesta nu este singurul limbaj al fluierărilor din lume. Exemple similare, deși mai puțin complexe, au fost găsite în anumite părți din Grecia, Turcia, China și Mexic.

Următoarea oprire a fost în apropiere de Agulo, unde am luat masa de prânz la *Las Rosas*, care face parte dintr-un lanț de restaurante cu același nume. Ne-au fost servite specialități gomerane, udate din belșug cu oferta de vin alb sau roșu. Pentru cine nu conduce mașina! Mâncarea a fost ok, dar nimic deosebit. Mi-a plăcut vinul roșu, ușor și aromat, gen căpșunică. Britanicii alături de care am luat masa au fost încântați de cartofii specifici zonei asezonați cu red mojo. Mie nu mi s-a părut că ar fi cu nimic diferiți la gust de cartofii copti în coajă pe care îi mâncam în copilărie uneori iarna, doar că eu îi mâncam cu unt și sare pentru că nu auzisem pe atunci de red mojo.

Mojo rojo este un sos specific zonei și conține ulei de măsline, sare, ardei roșu, usturoi, coriandru, chimen. Însă partea cea mai interesantă nu a fost mâncarea, ci demonstrația a ceea ce înseamnă *Silbo Gomero*, limba fluierată, un mod tradițional de comunicare între gomerani și materie de studiu în școli, după spusele ghidului, care însoțea un grup de turiști, aflați la mese alăturate. Orice frază era transpusă în fluierături, indiferent de limba în care aceasta era exprimată. Au existat comunicări interactive cu turiștii prezenți, pentru a ne convinge de „eficiența” acestui limbaj și a funcționat perfect.

V/3. Cimitirul pe verticală din Valle Gran Rey

Cimitirul Valle Gran Rey este situat la sud de satul Arure. Prima dată când am văzut construcția am rămas surprins de ingeniozitatea și spiritul practic al insularilor. E normal ca aici unde solul nu depășește în multe locuri 75 de cm în adâncime, , restul fiind rocă vulcanică, să cauți alternative. Și au găsit cu aprecieri superlative! Acest cimitir are formă pătrată. Porțiunea de zid pe care o vedem de pe drum este diferită de cea pe care o vedem în marea majoritate a cimitirelor. Are trei clădiri mici dreptunghiulare separate între ele prin garduri care ajung la joncțiunea cu restul zidurilor. Fațada principală este în stânga (cum privești) acestei părți a zidului. Fațada, însă, este albă cu o îmbinare cenușie. Ușa este din lemn masiv, cu mâner din fier forjat negru și în vârful ei vom vedea o cruce care străjuiește întregul cimitir.

După ce trecem de poarta de intrare în cimitir, găsim o potecă centrală care ne duce până la capătul cimitirului. Pereții din stânga și jumătatea inferioară au nișe atașate. Întregul centru al cimitirului este făcut din pământ și înmormântări în pământ, cu niște chiparoși.

Proiectul, care este practic finalizat, va permite rezolvarea unei probleme serioase astfel că peste 100 de nișe noi vor fi disponibile cât mai curând posibil în cadrul actualului cimitir

*Noile locașuri, recent finalizate,
sunt pregătite*

O imagine superbă, din curtea interioară

De la începutul actualei legislaturi, administrația municipală a lucrat în mod prioritar la proiectul de extindere a cimitirului municipal în scopul extinderii capacității acestuia, având în vedere numărul redus de nișe disponibile în prezent. Odată primit proiectul, au fost puse în aplicare procedurile necesare pentru ca lucrările să înceapă înainte de sfârșitul anului. Proiectul, care a fost întocmit de același autor al extinderii anterioare, Cristóbal Vargas, abordează necesitatea urgentă de extindere a cimitirului din perspectiva desfășurării unei acțiuni rapide, eficiente și coerente cu spațiul, asigurând integrarea noului cu o lucrare de enormă valoare arhitecturală, patrimonială și sentimentală pentru municipiul Valle Gran Rey în ansamblu.. Această extindere, împreună cu întocmirea Planului de Utilizare și Management al Cimitirului, va permite garantarea viabilității cimitirului pentru o perioadă lungă de timp.

Cristóbal Vargas, autorul extinderii anterioare, a dezvoltat un proiect foarte „respectos” cu cimitirul. Odată cu abordările cu care a fost ridicat și dezvoltat proiectul, se mențin toți copacii din curtea inferioară, care vor fi doar tăiați și integrați în structura noii curți. „O terasă deschisă și luminoasă, cu peste 100 de nișe noi care nici nu vor altera estetica cimitirului”, explică primarul.

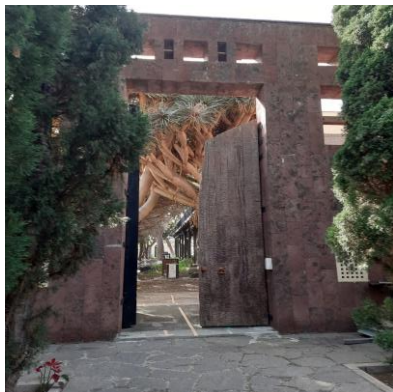
Istoric

În perioada prehispanică, Valle Gran Rey aparținea lui Orone, unul dintre cele patru cantoane în care La Gomera a fost împărțită atunci când europenii au stabilit insula pentru prima dată în secolul al XV-lea. Valle Gran Rey trebuie să fi fost un teritoriu important: numele său mare înseamnă că a fost reședința „regilor” și a ghicitorilor. În acest context, legenda spune că a fost în Valle Gran Rey, în La Baja de Secreto, mai exact, unde a fost pusă la cale „Rebeliunea Los Gomereros” din 1488. Întâlnindu-se în consiliu pe această stâncă din fața El Charco del Conde, cele mai importante figuri ale acestei revolte istorice au decis să pună capăt vieții lui Hernán Peraza „tânărul” și să pună capăt stăpânirii sale despotice asupra insulei. După cucerirea spaniolă a arhipelagului, zona a trecut printr-o perioadă de specializare economică, valea fiind dedicată cultivării trestiei de zahăr, fabricării mătăsii și a altor produse de subzistență, în timp ce Arure era rezervată cultivării cerealelor și viilor și creșterii animalelor. Populația încă rară a fost stabilită în mare parte în Arure, care a aparținut Parohiei Chipude până în 1812 când a devenit Municipiul Arure.

Cu toate acestea, o mare parte din actuala municipalitate a continuat să aparțină altor municipalități, mai întâi lui Chipude și mai târziu Vallehermoso, până când în cele din urmă, în 1927, partea de sud a Vallehermoso a fost încorporată în actuala municipalitate Valle Gran Rey. La sfârșitul secolului al XIX-lea, introducerea culturilor de export și dezvoltarea activității de pescuit au dus la o creștere considerabilă a populației zonei de coastă și a întregii văi.

Aceasta a însemnat că în 1880 Primăria a fost mutată din Arure în La Calera, actuala capitală a municipiului. După războiul civil spaniol, Valle Gran Rey a suferit de un fenomen social esențial pentru istoria La Gomera: emigrația. Deși în secolul al XIX-lea a existat deja o cantitate

substanțială de emigrare, în special în Cuba, fluxul de ieșire a atins apogeul în perioada postbelică. La început s-a făcut clandestin, dar după 1950 s-a putut face legal, majoritatea emigrând în Venezuela și unii în țările europene. A existat și o mare emigrație din Valle Gran Rey la Tenerife. La sfârșitul anilor 1960 au început să sosească turiști, mai întâi

din Statele Unite, dar mai târziu din Europa centrală, în special din Germania. Mulți turiști au considerat că Valle Gran Rey este locul ideal pentru relaxare

V/4. Soluționarea problemei câinilor comunitari și a pisicilor fără stăpân

Câini de vânătoare, abandonați de stăpâni

La nivel de Arhipelag, adică Insulele Canare, problema câinilor comunitari și a pisicilor fără stăpân este organizată și gestionată foarte eficient. Primăriile locale din insule, prin Hotărâri proprii ale Consiliilor locale, cât și Guvernul Insular asigură finanțarea unei Asociații de profil, „Proanimal Gomera”,

(Vallehermoso: contribuție de 1500 € • Valle Gran Rey: contribuție de 7.000 €. • Hermigua; 3000 € • Agulo: contribuție de 500 € • Alajero: contribuție de 1000 € • Sfântul Sebastian; contribuție de 6000 euro). Asociația deține un adăpost pentru câini comunitari și pisici fără stăpân, în Cartierul Sportiv Școlar din San Sebastian de La

Gomera. La nivel de oraș, respectiv municipalitate Valle Gran Rey, problema câinilor comunitari este rezolvată și ținută sub control 100 %. Din discuții cu staful echipei de voluntari care am dedus că duce tot greul

În această activitate, am înțeles că sunt necesare o serie de operațiuni și

Creșă pentru cei mici...

lucrări pentru buna funcționare a

programului Operațiuni privind adopțiile naționale și internaționale, managementul adopțiilor la distanță și operațiuni de plasament.

De asemenea, gestionarea și promovarea adopțiilor animalelor, tratamentele și îngrijirea acestora.

O deosebită importanță are încurajarea animalelor și socializarea cu animalele din adăpost. Apoi sunt activități de curățenie și igienizare tratament și îngrijire zilnică. Și nu în ultimă instanță, conducător auto și mijloc de transport, respectiv asigurarea carburantului necesar deplasărilor în teren și plimbarea câinilor.

Înființată în anul 2003, asociația s-a luptat pentru salvarea vieții a mii de animale de pe cuprinsul Insulei La Gomera. După o luptă lungă, s-a ajuns în anul 2022, în colaborare cu consiliile locale și guvernul

insular, după deschiderea primului refugiu pentru animale aflate în dificultate în anul 2003, să salveze de la abandon și maltratare animale aflate în situații și condiții disperate. Obiectivele majore ale asociației sunt, eradicarea abandonului și maltratării animalelor, prin campanii de

educare și sensibilizare, controlul și ținerea sub control a reproducerii, evitând reproducerea necontrolată și campanii de sterilizare.

Promovarea adopțiilor responsabile de către membrii echipei și colaborare cu autoritățile responsabile de protecția mediului înconjurător și protecția tuturor speciilor de pe insule.

Politica de bază a refugiului este „zero sacrificări” și crearea unor condiții de sănătate și fericire pentru toate animalele!

În prezent, la adăpostul Asociației „Proanimal La Gomera”, situat în Cartierul Sportiv

Alexandra, hrănind și făcând tratamentul necesar pisicilor din zona cartierului La Playa. Acțiunea se derulează în baza unui program foarte bine organizat!

Școlar din San Sebastian de La Gomera sunt 158 de câini, pentru care se caută adopție. În cursul anului 2022, un număr de 18 câini pierduți au fost returnați proprietarilor, iar 19 cățele au fost sterilizate. Din totalul de 360 de pisici (216 femele și 144 masculi) un număr de 47 pisici bolnave sau sub tratament se găsesc în adăpostul din Cartierul Sportiv Școlar din San

Pisicile își au locul lor și trăiesc în comunitatea respectivă fiind stabilite anumite ierarhii și uzanțe

Sebastian de La Gomera. Din păcate 23 de pisici au murit din cauza bolilor, accidentelor de mașină sau maltratărilor și înfometării. Medicii veterinari au efectuat un număr de 152 de consultații și intervenții. De asemenea, Medicul veterinar vizitează centrul o dată pe săptămână pentru a verifica starea animalelor, a le actualiza vaccinările etc.

dar aceiași angajați merg aproape zilnic la clinica veterinară dacă este necesar cu câini și aceștia sunt consultați și tratați. Adopțiile s-au făcut în Germania, Spania, Tenerife și Valle Gran Rey. Pisicile sănătoase sunt amplasate în diferite locații din oraș, fără să deranjeze. În fiecare seară, voluntari, prin rotație, în baza unui program foarte bine planificat, le vizitează și le administrează hrană, apă și eventual tratament ocazional dacă e nevoie.

De asemenea este stabilit, nominal locul unde cele 150 de pisici, își duc viața. Câteva dintre locații merită amintite, locații din orașelul Valle Gran Rey, cu un anumit efectiv, de care sunt responsabili membrii unei echipe formată din 12 voluntari! Într-o grădină părăsită, pe faleză, în preajma Restaurantului Paraiso trăiește o colonie de 16 pisici, într-o altă grădină părăsită via- a- vis de farmacia din La Playa sunt 9 pisici. O parte, puțini ce e drept dintre câini, 20 la număr și 25 pisici sunt încredințați în plasament la familii.

Pisicile Porto, Thomas și Lua. , acasă la copii,

De menționat numele celor mai inimoși dintre voluntari care activează în cadrul programului de îngrijire pisici din municipiul Valle Gran Rey, voluntari pe care am avut plăcerea să-i cunosc la Întâlnirea trimestrială de Sâmbătă, 27 februarie 2023 și acum, recent, în decembrie 2024: *Adrian*, pe departe cel mai sufletist, cel care împreună cu *Alexandra* sunt un sprijin de necontestat pentru pisicile din Cartierul La Playa. Apoi, *Milko*, *Dirk*, *Margit*, *Eduard*, *Kathi* și

încă mulți alții! O mică sursă de venit a fost înființarea hotelului pentru câini de când a fost verificată cererea pentru acest serviciu. Prin urmare, eforturile Asociației de a îmbunătăți facilitățile se concentrează pe

această parte și suntem încrezători că putem oferi un serviciu de calitate și putem strânge niște bani în curând. Câinii petrec cea mai mare parte a zilei liberi în Țarcuri, unde sunt curățați zilnic de până la 2 ori, precum și camerele sau cuștile pisicilor. Pisicile fără stăpân și fără adăpost rămân în centru până la adoptare sau moarte. Toate animalele care trec prin adăpost, sunt sterilizate, vaccinate, tratate și testate. În funcție de starea lor de sănătate, aceștia se află într-o cameră sau alta și se țin carantina la clinică.

Sighișoreanul Thomas, veteranul, la cei 15 ani!

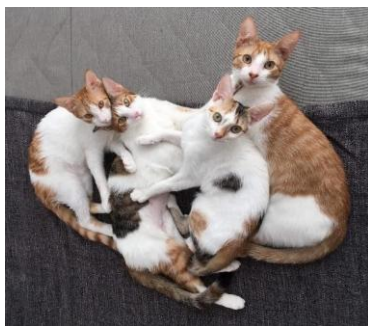
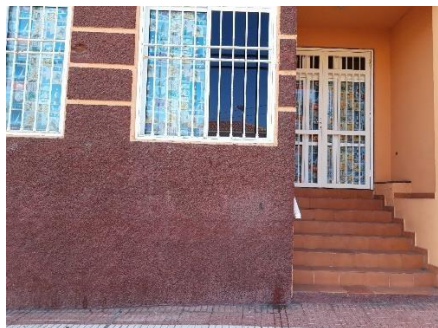
Pentru adopții, continuă să se lucreze cu o asociație germană, Tierschutzverein Garafia, care aduce adopții foarte bune și serioase

La întâlnirea anuală a adoptatorilor din Germania și a câinilor adoptați

pentru câinii. Alții câini sunt adoptați pe Insulă cu control prealabil și mai ales încercând să mențină urmărirea. Actualul adăpost facilitează colectarea acestor animale și adopțiile. Pe lângă sterilizări, sunt controlate coloniile de pisici semi-sălbatică atât în zonele rurale, cât și în cele urbane.

Vedeta reportajului a fost motanul Thomas, sighișorean get-beget, născut la Vama- Veche, ajuns aici în insule după o confortabilă călătorie pe calea aerului. Acum cu ceva vechime și rezidențiat pe insule, a fost ridicat la rangul de cavalier, Don Thomaso del La Gomera.

*Biroul
lui
Adrian,
unde de
fapt au
locuit
până au*

fost adoptate în Germania, pisicile portocalii

Fotografia de grup la reuniunea membrilor, acum la sfârșit de an 2024, când, printr-o întâmplare fericită m-am nimerit să fiu aici, în Insula La Gomera.

În încheiere aș vrea să fac câteva observații. Nu întâmplător m-am decis să introduc acest capitol. Am considerat că orașelul Valle Gran Rey arată așa de bine, l-am asemănat cu un Colt de Rai și datorită acestor oameni sufletești care din dragoste pentru animale și spirit civic au contribuit la rezolvarea situației câinilor comunitari și a pisicilor fără

stăpân. Nici măcar nu sunt de-ai locului, insulari. Toți sunt din Europa: Germania, Elveția , Olanda, Franța, Austria..și...România. Cinste lor!

Iar la birou, în Cartier Borbolan, la firma băiatului au trăit încă patru din cei șase pisoi, de-abia născuți, luați de la containerul de gunoi.. Muse, Princess, Queen și Abba. Doi au fost deja adoptați de familii din Germania și trimiși într-o cușcă specială, cu avionul din aeroportul din Tenerife. Iar acum, în anul 2025, constat că toți sunt în Germania. Și băiatul a renunțat la spațiul din Borbalan, pentru care plătea chirie!

Asociația deține adăposturi atât pentru câini cât și pentru pisici, în San Sebastian, reședința de județ”!.,

De fapt, peste tot unde merge o ia cu el, acum la întoarcere am venit împreună cu avionul. Sunt deja doi ani de când a luat-o din stradă, accidentată grav de o mașină, a dus-o la operații, tratamente,,și a supraviețuit... Roșcatele, că ăsta le era numele generic, au fost adoptate de familii din Germania și au fost expediate cu avionul din Tenerife. Din corespondența cu stăpânii noi, am înțeles că au o viață liniștită.

Acasă, la locuința unde locuiau cu chirie, La adresa Vueltas, Pablo El Pescador aveau trei pisici...Puma, Lua și Porto, o pisicuță tratată și recuperată în urma unui accident...

Are deformare de coloană, semi paralizie și probleme fiziologice. Viața ei depinde de băiatul nostru, care zilnic, prin manevre de presupunătură îi rezolvă necesitățile fiziologice.

Adrian, sufletul acțiunii din Valle

Sighişoreanul Thomas, veteranul, la cei 15 ani!

V/5- Ploaia orizontală, baraje irigații

Încă din vremea băștinașilor Gomeros (guanșii), Dulas Dula a fost cel mai utilizat sistem de irigare din La Gomera (din vremea colonizării Castiliane până în prima jumătate a secolului al XX-lea, moment în care mutarea a fost introdusă în anumite văi ale insulei ca soluție impusă de marii proprietari de pământ. a terenului pentru reorganizarea irigațiilor).

În La Gomera, utilizarea și exploatarea apei a fost gestionată istoric prin sistemul „dula”, dar la începutul secolului al XX-lea s-a trecut la sistemul de ture orar și de alocare a excedentului. Această schimbare s-a datorat triumfului treptat al intereselor marilor proprietari de pământ, care trebuiau să-l controleze pentru a extinde noile culturi de export de pe litoral (banane și roșii).

A fost un proces de expropriere rezolvat în prima jumătate a secolului trecut și care s-a concretizat în două moduri: corporativ, aplicat în văile de nord și de vest prin crearea de comunități de irigații; iar prin însușire directă în sud, prin folosirea concesiunilor administrative.

Mobilizarea terenului și amenajarea biloanelor

Sus, la altitudinea de 1000- 1200 de metri, norii gri de apă, se pregătesc să o lase jos prin fenomenul de condensare.

Proprietatea de apă în La Gomera.

Conform proprietății, apele sunt în prezent împărțite în private și publice. Primele sunt cele alcătuite din apă extrasă din fântâni sau izvoare private, adică cele care sunt situate pe parcele aflate în proprietatea unui agent privat care nu face parte dintr-o „dulă” sau o comunitate de irigații. Mai complexă este delimitarea apelor publice, întrucât în ele le putem include atât pe cele care sunt controlate de Stat (municipale, Cabildo și Consiliul Insular al Apelor), cât și altele pe care le numim „comunale”, datorită existenței unei serii a drepturilor cutumiare de utilizare.

Uneori, „ploaia orizontală” coboară și mai jos!

Printre cele aparținând statului se numără apele care se nasc la culme

Un baraj de acumulare amenajat

din raza zonei care sunt deținute de municipalități, cele superficiale care curg pe canale publice și care nu au folosință comunală (o bună parte din ele sunt concentrate în baraje și lacuri publice). și subteran. Pe de altă parte, apele „comunale” sunt cele care fie continuă să fie legate de pământ (cele care sunt încă –până astăzi– sub regimul

„dula”), fie sunt administrate de o comunitate de irigatori. Aceste ape „comunale” nu sunt deținute de nimeni anume, ci mai degrabă exploatarea lor, utilizarea lor, a fost legată de terenul în sine, de parcela de irigare, și nu de proprietarul acestuia. Există dovezi ale acestui fapt,

cel puțin, încă din secolul al XVI-lea și continuă și astăzi. Apa „comunală” a fost gestionată istoric pe insulă sub regimul „dula”, care a fost atacată de la începutul secolului al XX-lea de către marii proprietari de terenuri în încercarea lor de a o controla. Acest lucru s-a întâmplat, în primul rând,

cu crearea comunităților de irigații, iar apoi, cu politicile hidraulice întreprinse de stat (construcții de baraje, lacuri de acumulare, canalizări etc.). Toate acestea s-au petrecut în cadrul unui proces de expropriere a apei de la țărani, în care au fost momente de maximă tensiune concentrate în diferitele lupte țărănești care au avut loc în diferite perioade ale aceluși secol. Forma specifică de proprietate asupra apei și evoluția acesteia din secolul al XV-lea până în secolul al XX-lea nu este încă rezolvată. Dreptul

cutumiar (care este guvernant de obicei) a fixat legătura unei părți din acesta cu pământul și o multitudine de documente istorice au consemnat și această împrejurare. Dar în practică continuă să apară situații complexe. De altfel, înșiși tehnicienii care lucrează în gestionarea și comandarea apei pe insulă subliniază și ei dificultatea pe care o presupune problema acesteia. În La Gomera au fost multe situații în care interesul privat a trecut în fața dreptului cutumiar care a căzut asupra folosirii apei. În multe ocazii, determinările private au avut prioritate asupra priorității comunale, aproape întotdeauna cu participarea directă sau indirectă a statului. În comunitatea aborigenă, apa era o resursă disponibilă gratuit, dar odată cu procesul de cucerire deschis în secolul al XV-lea și înființarea Señorío la sfârșitul acestuia, cel mai puternic și-a impus voința cu forța, fără a ține cont de nevoile de viață firești ale celorlalți.

În concluzie, în Valle Gran Rey, precipitațiile sunt rare, în anii secetoși ploile fiind aproape absente. Apa necesară și de altfel vitală, orașului, vine de sus din munte, de la vârful conului vulcanului. La o altitudine de aproximativ 1100 de m, în zona Parcului Național Garajonay se poate face o

oprire de o oră pentru o cafea și o scurtă plimbare prin pădure în Laguna Grande.

Laurisilva, pădurea de dafini, un arbore specific Insulelor Canare, ne-a încântat. Din informațiile de pe panoul de ghidaj, această vegetație subtropicală datează din epoca terțiară când acoperea întreg bazinul mediteranean, în prezent regăsindu-se doar în La Gomera și Madeira.

Copacii își păstrează frunzele tot timpul anului. Datorită climatului umed și răcoros, aici s-au dezvoltat în voie o mare varietate de plante sălbatice, ferigi uriașe și licheni, dar și multe specii de flori. Pe insulă nu există cursuri permanente de apă, dar, cu toate acestea, s-a dezvoltat o vegetație abundentă folosind ca sursă de apă umezeala din aer, din ceața care

înconjoară permanent partea muntoasă a insulei, vaporii de apă condensând noaptea pe frunzele copacilor, fenomen numit „ploaie orizontală”. Apa vine de sus, din „ploaia orizontală,, nori de vaporii am simțit cum ne înconjoară și fenomenul de condensare se produce simțind umezeala cum ne cuprinde.

Stropii de apă formați picură pe sol, de unde pe și prin roca spongioasă o ia la vale formând firicele de apă, pâraie și chiar torenți pe unele văi a căror bazin colector este semnificativ.

În aval, în funcție de necesități au fost amenajate baraje pentru stocarea apei sau chiar rezervoare de

stocare în unele situații. De aici, apa este distribuită printr-un sistem foarte ingenios de canale și rigole, confecționate la început din pietre îmbinate printr-o tehnică foarte ingenioasă, apoi din rigole turnate din beton. În prezent se folosesc țevi de diferite dimensiuni, din polipropilenă, iar locul șabărelor pentru dirijarea apei a fost luat cu succes de robineti! Problema apei fiind o problemă vitală, programul de distribuire al acesteia era foarte riguros întocmit, proporțional cu suprafața de teren deținută și respectat întocmai. Nu de puține ori au izbucnit conflicte sângeroase între cei din vale și cei din deal, exemplu fiind disputa din anul 1948, finalizată printr-un proces de lungă durată, justiția înclinând în favoarea celor din Vale. Dar nu mai puțin importantă este istoria care înconjoară un schit, deoarece locația sa simbolizează sfârșitul „războiului apei” dintre Valea Superioară și Valea Inferioară. În terasele din Valea Altoi, apa a fost folosită pentru agricultura de subzistență, în timp ce în Valea de Jos pentru culturile de banane. În 1948, locuitorii de mai jos i-au acuzat pe cei de mai sus că și-au însușit apă care nu le aparținea. Pentru împăcare, la limita dintre cele două comunități s-a ridicat un schit.... Schitul San Antonio. După ce hotărârea a fost soluționată în favoarea locuitorilor din Valea de Jos, a fost fondat schitul San Antonio. Plaza de la Ermita de San Antonio se deschide tuturor vizitatorilor din această zonă a insulei ca un

punct de Vedere minunat spre orașelul Valle Gran Rey.

V/6- Pasărea Pardela, musafira insulei

Pardela (Pufinul)este un grup de păsări pelagice din familia Procellariidae de mărime medie și prevăzute cu aripi lungi. Există mai mult de 20 de specii de pufin, cea mai mare din genul *Calonectris* și multe specii mai mici din genul *Puffinus* și recentul gen *Ardenna*. Păsările din genul *Procellaria* au fost considerate a fi în cadrul acestui grup, dar pe baza unor studii recente s-a constatat că nu sunt la fel de strâns înrudite ca păsările din genurile *Pseudobulweria* și *Lugensa* care le-au luat locul.

Genul *Puffinus* poate fi împărțit în un grup de specii mici apropiate genului *Calonectris* și altele mai mari îndepărtate de ambele. Aceste păsări sunt mai frecvente în apele temperate și înghețate. Sunt pelagice în afara sezonului de reproducere. Zboară cu aripi lungi, alunecând prin aer cu un efort minim și parcurgând distanțe mari.

Unele specii mici, cum ar fi porumbelul, sunt cruciforme în zbor, cu aripile lor lungi întinse direct din corpul lor. Ei pot trăi mulți ani. O femelă pufin cu funingine care cuibărește în Insulele Copeland, Irlanda de Nord, a fost cea mai veche pasăre liberă din lume între 2003 și 2004: este luată după ce a fost inelată ca adult (cel puțin 5 ani) în iulie 1953 și a fost prinsă a

doua oară în iulie 2003, când avea cel puțin 55 de ani. Pufinul funingine migrează 10.000 km în America de Sud iarna, ajungând în sudul Braziliei

și în Argentina. Așadar, Copeland Sooty Shearwater a parcurs cel puțin 1.000.000 de kilometri în viața sa, fără a număra ceea ce zboară într-o zi. Pufinul merge pe insule și stânci doar pentru a cuibări. Au obiceiuri nocturne de cuibărit, preferând nopțile fără lună pentru a minimiza prădarea. Cuibăresc în vizuini unde depun un singur ou pe an. Ei mănâncă pește, calmar și alimente similare oferite de ocean, deși unii pot urma bărcile de pescuit pentru a mânca părți din captură care trec peste bord. Pufinul negru urmează adesea balenele pentru a se hrăni cu peștii care ies la suprafață după

trecerea lor. Datele științifice demonstrează situația critică de conservare a acesteia, în principal din cauza introducerii de prădători în locurile lor de reproducere (de exemplu, șobolani și pisici), poluării luminoase, pescuitului excesiv și interacțiunii cu pescuitul industrial, poluarea marină și mai exact, ingerarea de plastic este o altă importantă amenințare deoarece poate provoca blocarea tractului digestiv, ulcere și chiar transferul de contaminanți în țesuturile păsărilor. La unele specii, la un

pui de 90 de zile au fost înregistrate 276 de bucăți de plastic, reprezentând 15% din masa corporală a acestuia. Acest lucru tradus în termeni umani, ar fi echivalentul la o persoană a avea în jur de 6 sau 8 kilograme de plastic în stomac, ar fi ca 12 pizza. Pufinul face parte dintr-o familie mai mare, care include și Fulmar, Prioni și Petreli de pufin. Pufinul a fost declarat „Păsarea anului 2013” de către SEO Bird Life.

În fiecare vara, după ce au a petrecut restul anului pe mare, perechea Pandela trebuie să se întoarcă pe coastă pentru a cuibări. Aici pe uscat sunt foarte vulnerabili, nefiind obișnuiți cu prădătorii de pe uscat. Puii,

eclozionați aici, se întorc pentru prima dată pe uscat. Dar luminile din bulevardele orașelor, centrele comerciale, reclamele, îi orbesc și se simt în încurcătură, ajungând iar pe uscat la nivelul solului. Aici devin ținte pentru prădători,Asociația pentru

protecția ...face apel la cetățeni, în situația în care găsesc pui Pandela răătăciți, să sune lași personal calificat va veni să îi salveze. În prima fază, trebuie acoperiți cu o haină sau un prosop, pentru a se liniști. Puii Pandela trebuie puși într-o cutie de carton cu găuri pentru aerisire și lumină. Se recomandă să purtați mănuși de protecție. Odată ajunși la Centrul de recuperare, și trecuți prin inspecția medicală, sunt ajutați să ajungă din nou în habitatul lor natural.

V/7- Centrale electrice eoliene și panouri fotovoltaice

Ministrul Economiei, Industriei, Comerțului și Cunoașterii, Pedro Ortega, a declarat că Guvernul se așteaptă ca „cu noua cotă, într-o perioadă scurtă de timp să putem trece de la 9% reînnoibil la 21%”. În Insulele Canare există 18 parcuri eoliene, iar în curând această cifră va crește la 67. Patruzeci și nouă de parcuri eoliene vor fi adăugate la cele

Nu puține sunt perioadele din an, vântul bate cu putere, ceea ce e de bun augur pentru elicele amplasate peste tot pe insula La Gomera.

care există deja în arhipelag așteptând ca statul să le aloce o nouă cotă de energie. Modernizarea parcurilor eoliene actuale din Insulele Canare prin echipamente mai puternice, „strong, eficient și sofisticat” este esențial pentru a obține o producție mai mare de energie în Insule. Strong, mai ales în cazul celor instalate în zonele care prezintă condiții mai bune în Arhipelag și care au deja o anumită vârstă.

Ministrul Economiei, Industriei, Comerțului și Cunoașterii Guvernului Insulelor Canare, Peter Ortega, a reamintit că cele 49 de parcuri eoliene care au obținut în decembrie 2015 o cotă de remunerare specifică pentru a produce în Insulele Canare se ridică la o putere totală de 436,3 MW. Dintre acestea, există deja șase care au fost puse în funcțiune provizoriu și alte 28 de parcuri cărora li s-a acordat autorizație administrativă, dintre care șapte sunt construite în Gran Canaria și una în Tenerife.

Am găsit și așa zise ferme de Centrale Eoliene, care asigură o parte din necesarul de energie electrică al insulei...

Alături de vânt, care se găsește din greu aici în arhipelagul Insulelor Canare, cu o și mai mare disponibilitate este Soarele, cel care, fie iarnă, fie vară, aici dogorește cu aceeași căldură.

Și o fotografie „la minut” făcută de Adrian, ghidul și șoferul care m-a însoțit peste tot prin Insula La Gomera!

V/8- Fiesta, sărbători, Carnaval, Petrecheri.

Valle Gran Rey:

- Maica Domnului din Los Santos Reyes, în schitul care poartă același nume, în orașul Casa de La Seda, în Valle Gran Rey.
Fiecare 6 ianuarie este o sărbătoare în municipiu.
- San Antonio de Padova, pe 13 iunie, în Guadá, El Retamal.
- San Juan Bautista, pe 24 iunie.
- San Pedro și San Pablo, sărbătorite pe 29 iunie în cartierul La Playa.
- Maica Domnului La Virgen del Carmen, desfășurată pe 16 iulie lângă debarcaderul Las Vueltas. Procesiunea maritimă iese în evidență pe 16 în cinstea Fecioarei Carmen, care pleacă din docul Las Vueltas către cartierul La Rajita.
- San Miguel Arcángel, pe 30 septembrie, în cartierul Vueltas.
- Maica Domnului Fecioara din Fátima, în cartierul La Playa, pe 20 august.

Satul Arure:

- Maica Domnului din Fatima, 13 mai;
- Maica Domnului Fecioara din La Salud și San Buenaventura, 13 și 14 iulie;
- San Salvador și San Nicolás, 15 și 16 august; Localitatea Hayas:
- Maica Domnului din Coromoto, primul weekend din septembrie;
- San Andrés și Santa Bárbara, fiind ultimul weekend din noiembrie.

Sărbători importante în Valea Regelui Mare:

- Doamna din Los Santos Reyes , în schitul care îi poartă numele, în centrul localității Casa de La Seda, în Valle Gran Rey. Fiecare 6 ianuarie este o vacanță în municipalitate.
- San Antonio de Padua , pe 13 iunie, în Guadá, El Retamal.
- Sfântul Ioan Botezătorul , 24 iunie.
- San Pedro și San Pablo , desfășurate pe 29 iunie în Barrio de La Playa.
- Doamna Fecioara din Carmen , sărbătorită pe 16 iulie lângă digul Las Vueltas. Procesiunea maritimă iese în evidență pe data de 16 în onoarea

Virgen del Carmen, care pornește de la digul Las Vueltas până în cartierul La Rajita.

-San Miguel Arcángel , pe 30 septembrie, în Barrio de Vueltas.

-Doamna Fecioara din Fatima , în Barrio de La Playa, pe 20 august.

Moș Crăciun, alias Papa Noel

Valea Marelui Rege. Descrierea evenimentului

Iată că a venit mult așteptatul de copii, Moș Crăciun, alias Papa Noel. Din păcate a venit pe o placă de surf, sania cu reni nefiindu-i de niciun folos aici. A început să primească de la copii, care cum se pricepea să-și manifeste dorințele în privința darurilor de Crăciun. Moș Crăciun, alias Papa Noel, a preluat toate scrisorile și bilețelele de la copii și le va preda cu sac cu tot Magilor Împărătești, cei care vor veni cu mare alai, în data de 6 ianuarie, anul viitor.

Aici pe Insula La Gomera, Papa Noel vine cu placa de surf... Sania trasă de reni nu-i folosește la nimic!

Magii, veniți de peste mări și țări, au venit să se închine Micului Iisus și să-i ofere darurile. Au ajuns după drum lung, de la mari depărtări. Un pic am rămas nedumerit...Copil fiind, mergeam cu „Steaua”, reprezentându-i pe „Cei trei Crai de la Răsărit”, în dimineața zilei de Crăciun!

Carnavalul din Valle Gran Rey este o sărbătoare plină de culoare care începe cu un Carnaval pentru copii cuprinzând spectacole de dans, spectacole de magie și un concurs de costume pentru cei mici. Pe măsură

ce carnavalul avansează, are loc un eveniment dedicat seniorilor, cu muzică și dans, precum și gale cu spectacole de dragoste și comedie, oferind divertisment variat. Unul dintre cele mai așteptate momente este Parada Carnavalului, o paradă care străbate municipiul și culminează în Puerto de Vueltas cu un dans deosebit de spectaculos.

De Crăciun, Moșul, alias Papa Noel, vine cu placa de surf, sania cu reni nefolosindu-i la nimic. Copii îi înmânează, rând pe rând scrisorile în care și-au spus dorințele în materie de daruri. Papa Noel, le va înmâna Magilor Împărătești, care vor veni aici în Valle, în zilele de 6-7 ianuarie, anul viitor.

Îi așteptăm, cu mic cu mare, așa ca în fiecare an. Pentru mine va fi o surpriză, pentru că este pentru prima dată când sunt aici și eu. Festivalul de magie și colaborarea Consiliului Local din San Sebastian de La Gomera și Guvernul Insulelor Canare. Se prezintă un set de activități noi care sunt incluse de obicei în programul de vară. Toate sunt gratuite și au capacitate limitată, cu înregistrarea în prealabil. Se organizează sesiuni de „Zumba”, care este o disciplină de fitness care se bazează pe întărirea, dezvoltarea și flexibilitatea corpului, prin mișcări de dans combinate cu exerciții aerobice. Este o modalitate de a menține corpul sănătos și de a avea un moment de distracție și bunăstare. Pe plajă au loc sesiuni de „Gimnastica seniorilor,” o practică predată de profesioniști în activitate, care urmărește îmbunătățirea calității vieții, prin diferite dinamici de gimnastică și exerciții simple. Această activitate se adresează publicului cu vârste cuprinse între 50 și 99 de ani.

Toate acestea pentru a oferi localnicilor și vizitatorilor din La Gomera, în cazul de față, localnicilor și turiștilor din orașul Valle Gran Rey, un program nou, diferit și, mai presus de toate, bogat în cultură și divertisment, pentru bucuria tuturor. Spectacolul acoperă o varietate de acte concentrate pe magie și umor, cum ar fi un atelier de magie, origami, terapie prin râs, iluzionism.

Festivalul se încheie cu Însmormântarea Sardinei, un ritual simbolic care marchează închiderea carnavalului, urmat de o ultimă petrecere care reunește comunitatea într-o atmosferă de bucurie și distracție.

V/9- Miel de Palma- mierea de palmier

Deși am văzut mai puțin de cum mi-aș fi imaginat, am întâlnit și câțiva localnici care recoltau, adunau seva de la palmieri, din care se face mierea de palmier, Miel de Palma...

Am urmărit cu câtă dibăcie se urcă până sus în vârful palmierului, acolo unde este mănunchiul de frunze. Unii au tăiat pe tulpina palmierului un fel de locașuri, trepte, alții pur și simplu au o scară foarte lungă... Ajuns sus, cu o

macetă se face o tăietură din care rezultă ceva asemănător cu o covată, la o margine se pune o țeavă prin care se scurge sucul într-o găleată. Găleata e legată cu o sfoară trecută peste un scripete, în așa fel ca la anumite perioade de timp găleata să poată fi coborâtă și golită.

Cel mult la două zile trebuie făcută o tăietură proaspătă, pentru e curge cât mai mult suc. Sucul se fierbe până ajunge la o anumită vâscozitate și dulceață... și asta e mierea de palmier. La Gomera era cândva mare producător de Miel de Palmas pe plan Mondial, dar se pare că în ultima vreme cererea pe piață a scăzut și pe deasupra se pare că face o concurență serioasă: Cuba! Deci, una dintre specialitățile insulei este mierea de palmier, care nu-i făcută de

albine, ci de oameni, din seva care se scurge atunci când sunt tăiate ramurile copacului. Totuși, nu-i o meserie pentru oricine, pentru că palmierul este protejat de lege, și poți ajunge ușor la închisoare în cazul în care copacul se usucă.

Este un simbol, o mândrie pentru locuitorii din insule, Mierea de palmier este un produs care este adânc înrădăcinat în oamenii din La Gomera și pe întreaga insulă, făcând parte din cultura lor, este o valoare culturală pentru oamenii din La Gomera și

un sector economic foarte important pentru Insula La Gomera, se face exclusiv din seva (guarapo) palmierului canar și este regina bucătăriei La Gomera, fiind folosită la prepararea deserturilor și cocktail-urilor sau însoțind diferite

preparate. Mierea de palmier este reprezentarea cea mai evidentă și izbitoare a relației strânse pe care locuitorii din La Gomera au întreținut-o cu palmierul, creând o întreagă cultură autentică asociată cu acest copac.

Cu o aromă intensă, originea sa datează din secolul al XVIII-lea, unde se mai folosește practic același sistem de producție. Astăzi este un simbol al La Gomera și o adevărată delicată folosită de cei mai renumiți bucătari ai Arhipelagului. Este rezultatul reducerii timpului de gătire pentru câteva ore a guarapo-ului până când capătă o densitate asemănătoare mierii și culoarea sa închisă caracteristică. Producția sa este limitată la insula La Gomera și este complementul care însoțește diferite deserturi sub formă de sos, cum ar fi frangollo, quesillo, lapte prăjit, brânză de capră (de la țară), prăjituri de caș, însoțind ciuperca de gofio, etc. Miere de palmier, Băutura zeilor,

Istoric

Palmierul Canar (*Phoenix canariensis*) crește spontan în Insulele Canare, unde toate părțile sale sunt folosite la maximum, începând cu „frunzele” împletite care sunt folosite pentru coșurile artisanale și ca hrană pentru animale. Tulpina spinoasă (talajague) a fost folosită pentru garduri, ca lemn de foc și odată scoși spinii ca jucării pentru copii. Fructul (támbara) deși nu conține multă pulpă, este folosit pentru bovine. Din rădăcini, frânghii și chiar și după moarte, trunchiul său servește drept stup pentru albine. La aceste practici culturale se adaugă un proces distinctiv întâlnit doar în La Gomera, acela de obținere a Mierii de Palmier. Am urmărit cu câtă dibăcie se urcă până sus în vârful palmierului, acolo unde este mănunchiul de frunze. Unii au tăiat pe tulpina palmierului un fel de

locașuri, trepte, alții pur și simplu au o scară foarte lungă... Ajuns sus, cu o macetă se face o tăietură din care rezultă ceva asemănător cu o covată, la o margine se pune o țevă prin care se scurge suc într-o găleată.

Găleata e legată cu o sfoară trecută peste un scripete, în așa fel ca la anumite perioade de timp găleata să poată fi coborâtă și golită.

Cel mult la două zile trebuie făcută o tăietură proaspătă, pentru e curge cât mai mult suc. Sucul se fierbe până ajunge la o anumită vâscozitate și dulceată....și asta e mierea de palmier. Acest proces riguros, care nu înțelege pauzele, se face zi de zi de unde se extrage prin sângerare seva palmierului (metodă moștenită de la aborigenii guanches înainte de cucerire), această metodă constă în tăierea mugurului terminal de unde Curge seva numită „guarapo”, care se adună în fiecare dimineață înainte de răsărit, (guarapoul fermentează foarte repede și dacă plouă sau este foarte cald, guarapoul nu este de folos). Apoi se pune pe foc câteva ore și începe procesul de degresare unde se elimină toate impuritățile, lăsând ca rezultat un litru de miere din cei aproximativ șapte-opt litri de suc. Sezonul de pregătire a palmierilor pentru colectarea de guarapo începe din ianuarie până în iunie, aproximativ; Fiind capabil să producă un palmier între 1500 și 2500 de litri, chiar mai mult.

Tehnica de obținere a guarapo este fără sânge și ostilă, așa că palmierul continuă să trăiască și pentru a-l folosi din nou, trebuie să treacă în medie patru până la cinci ani până își revine. Mierea de palmier este un supliment alimentar ideal pentru copii, tineri sportivi și în general pentru persoanele active, datorita conținutului ridicat de calciu, cupru, fier, fosfor, magneziu, potasiu, sodiu, zinc etc.

Elaborarea produsului

Se obține din seva palmierului printr-un proces de sângerare folosind o tehnică moștenită de la aborigenii „Guanches” în urmă cu mai bine de

500 de ani; constând din tăietura mugurului terminal de unde curge seva numită guarapo. Acesta este colectat în fiecare dimineață înainte de răsărit (guarapo fermentează foarte repede). Ajuns în instalații, se pune pe foc

și începe procesul de degresare, unde se elimină toate impuritățile. După câteva ore de gătit se evaporă (la fiecare șapte-opt litri de suc iese un litru de miere). Mierea este procesată și ambalată. Tehnica de obținere a

Guarapo-ului nu dăunează palmierului, după această utilizare palmierul continuă să trăiască, putându-l folosi din nou după patru-cinci ani. Mierea de palmier în ultimele decenii a fost încorporată în noile tendințe în bucătăria La Gomera, bucătăria canarelor și chiar în afara insulelor. Se prezintă ca acompaniament al cărnii în prepararea diferitelor sosuri.

Acest produs, aparținând culturii La Gomera, este rezultatul practicii tradiționale, justificată și motivată, cu sute de ani de viață. Deși am văzut mai puțin de cum mi-aș fi imaginat, am întâlnit și câțiva localnici care recoltau, adunau seva de la palmieri, din care se face mierea de palmier, Miel de Palma...

La Gomera era cândva mare producător de Miel de Palmas pe plan Mondial, dar se pare că în ultima vreme cererea pe piață a scăzut și pe deasupra face o concurență serioasă Cuba!

V/10- Flamenco, dansul Spaniol

Pasiunea Andaluziei răzbate în tempourile fierbinți al *dansului spaniol*, un dans viu și expresiv, de o ritmicitate aparte. Cu mișcări viguroase, intens temperamentale, acest stil de dans mizează pe senzațional și cucerește publicul de la primul pas.

Flamenco, dansul Spaniol

Ritmul focos al *dansului spaniol* amintește de nebunia coridei și își are originile în spumoasa cultura a gitanilor. Verva, setea de viață a acestui popor se regăsește transpusă atât în acordurile muzicii pe care se dansează, cât și în mișcările pline de nuanță.

Dintre cele șase tipuri de *dans spaniol*, de departe cel mai cunoscut și mai apreciat stil este *flamenco-ul*. Specificul acestui dans este legat de castanietele pe care artiștii le țin în mână și cu care accentuează ritmul.

În mod tradițional, dansatorii includ în reprezentația lor două perechi de castaniete, care pot fi de tip mancho (cu sunete grave și ținute întotdeauna în mâna stângă) sau hembra (cu sunete înalte).

Un dans al senzualității și al seducției, al durerii și bucuriei, *flamenco* a devenit o adevărată cultură, marcând perioada tulbură a secolului al XV-lea. Aceasta dualitate emoțională este redată foarte expresiv de contrastul dintre mișcările mlădioase ale bustului și cele înfocate ale picioarelor, cu lovituri puternice și pași ritmați de step bătuți cu tocul pantofilor.

Extraordinara forță de expresie a acestui dans se trage de la faptul că reflectă spiritul disperării, al luptei, speranței și mândriei oamenilor în fața persecuțiilor. O artă născută din suferință, *flamenco* nu este doar un dans, ci o filozofie de viață, bazată pe armonia dintre ținuta corpului, ritm și trăire.

Fotografia la minut, face legătura cu muzica veche

În câteva seri, la anumite restaurante, aproape de La Playa, ne delectau un grup, de fete frumoase, cu dansul lor vioi și senzual. Pasiunea dansului Spaniol răzbate în tempourile fierbinți, un dans viu și expresiv, de o ritmicitate aparte. Cu mișcări viguroase, intens temperamentale, acest stil de dans mizează pe senzațional te cucerește pe loc. Parcă și băutura era mai bună acolo, chiar dacă era doar *Ciupito*...

Ritmul focos al *dansului spaniol* amintește de nebunia coridei și își are originile, cum mai spuneam, în spumoasa cultură a gitanilor. Verva, setea de viață a acestui popor se regăsește transpusă atât în acordurile muzicii pe care se dansează, cât și în mișcările pline de nuanță.

Flamenco, dans al senzualității Extraordinara forță de exprimare a dansului

Un dans al senzualității și al seducției, al durerii și bucuriei, *flamenco* a devenit o adevărată cultură, marcând perioada tulbure a secolului XV. Aceasta dualitate emoțională este redată foarte expresiv de contrastul dintre mișcările mlădioase ale bustului și cele înfocate ale picioarelor, cu lovituri puternice și pași ritmați de step bătuți cu tocul pantofilor.

Grație și pasiune în dansul spaniol. Parcă și un pahar de „ciupito” e mai bun!

Extraordinara forță de expresie a acestui dans se trage de la faptul că reflecta spiritul disperării, al luptei, speranței și mândriei oamenilor în fața persecuțiilor, mai ales a conquistadorilor spanioli....

O artă născută din suferință, *flamenco* nu este doar un dans, ci o filozofie de viață, bazată pe armonia dintre ținuta corpului, ritm și trăire....

Canarios sunt foarte mândri de moștenirea lor artistică și istorică. Cultura spaniolă se amestecă cu obiceiurile influențelor Gomeros și sud-americeane într-o combinație deosebit de atractivă. În multe locuri, există încă grupuri de folclor active, care cultivă tradiții. Dansurile și muzica transmise din generație în generație sunt o parte importantă a fiecărei fiște

Școala de dans a Mariei Legarda aici în La Gomera, Valle Gran Rey, este la mare căutare. Le-am cunoscut încă din anul 2019, la prima vizită pe insule, când erau la început. Chiar din prima ediție, le-am rezervat câteva pagini în Jurnalul meu de călătorie. Anul trecut au prezentat un program deosebit de elegant pe terasa unui renumit hotel, cu ocazia unui spectacol. Iar anul acesta, cu ocazia programului de sărbători organizat de Primăria din

localitate, au susținut un program de dans senzațional. Foarte important, se pune accent pe tineri, acest dans găsind foarte mulți iubitori de flamenco printre tineri, în special elevi.

V/II- O atracție deosebită... pisicile de mare

A doua zi, dis de dimineață am ieșit la plimbare...primul drum știut era cel pe care am venit din port... așa că am pornit spre port...Acolo agitație mare, pescari, povești...și probabil multe minciuni...

Am intrat în „cârciuma din port”, un fel de Cherhana...și am comandat o techila, de fapt un pahar cu techila. Barmanul mă întreabă ce doresc „Ciupito”? și răspund: Da!

Îmi aduce un păhărel de vreo 40 de ml... Îi spun că vreau *double*... și îmi mai aduce unul! Îl dau pe gât primul, iar cu celălalt ies afară pe chei.

Mai târziu am aflat că „Ciupito” e păhărelul acela mic... și face 1,5 Euro, indiferent ce fel de băutură e... Am mai încercat în zilele următoare: Brandy, Rum, ceva local, din banane și citrice, Whiskey...

Afară pe chei, era spectacol mare, unul din angajați, cu un coș de pește, momea Pisicile de mare, care erau atracția dimineții și implicit atrăgea clienții!

Cârciuma din port, un fel de cherhana

A fost un moment deosebit de interesant, pentru mine care nu mai văzusem așa ceva până atunci!

Pisica de mare (genul *Dasyatis*) este un pește care face parte din ordinul Rajiformes, familia *Dasyatidae*. Pisicile de mare pot fi întâlnite în toate apele din regiunile tropicale și moderate ale lumii. Forma lor variază de la dreptunghiulară la rotunjită, iar desenul lor este cu pete sau marmorat. Pisica de

mare are un spin veninos cu care se apără.

Pisica de mare preferă mai ales apele puțin adânci și își petrece jumătate din timp ascunsă în nisip sau în mâl, astfel încât sunt vizibili doar ochii, orificiile secretoare și coada. Dacă este deranjată, se refugiază prin mișcări puternice ale înotătoarelor pectorale.

În mările europene, pisica de mare poate fi observată numai vara. Dar aici, în Insulele Canare, deși e iarnă, temperatura apei este

aproape de 20 grade Celsius.

Întâlnire cu pisicile de mare

Origine

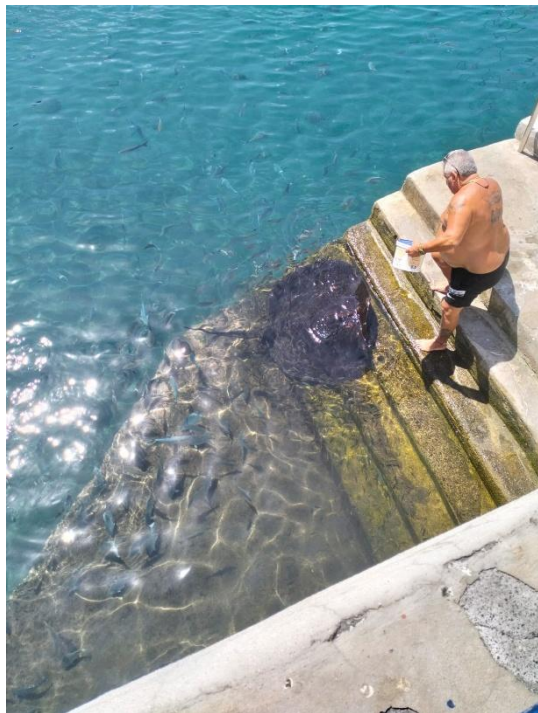
Pisicile de mare sunt pești cartilaginoși înrudiți cu rechinii. Acestea se găsesc în apele mai calde din zonele temperate și în zonele tropicale și subtropicale. În nord se pot întâlni până în sudul Scandinaviei. Se numesc pisici de mare deoarece caracterul lor seamănă oarecum cu cel al pisicilor obișnuite, dețin o ac sau mai bine zis o teapa din os cu venin.

Organismul plat le permite să se ascundă în mod eficient în mediul acvatic. Nu face decât să se miște puțin cât să ridice de la sol un strat de nisip după care se

lipește repede de pământ, lăsând nisipul să cadă și să o acopere în întregime. Doar ochii și coada rămân la vedere. Pentru că ochii sunt deasupra pisicilor de mare nu pot vedea prada, ele se folosesc de miros și de receptori similari cu cei ai rechinului. Pisicile de mare se hrănesc cu moluște, crustacee pe care le scoate din nisip și pești mici. Unele specii au fălci puternice care le permit să spargă sau să zdrobească carcase osoase pe când alte specii au fălcile adaptate pentru supt. De obicei preferă să se hrănească în zonele cu recife de corali unde împart teritoriul cu rechini.

Forma lor variază de la dreptunghiulară la rotunjită, iar corpul lor este cu pete sau marmorat.

Exista mai mult de 80 de specii de pisici de mare, lungimea lor variind de la 1,5 la 4m, iar lăţimea de la 30cm la 4m. Unele dintre ele sunt de apa dulce, dar majoritatea sunt de apa sărată.

Greutatea corporala este de la 750g pana la 340 kg. Tepii veninoşi ai pisicii sunt dispuşi pe coada sa lunga ce seamănă cu un bici. Lungimea tepilor diferă, la unele specii putand atinge lungimea de 40cm. Aceşti tepi prezinta în interior o renura ventrala,

iar în interior exista un ţesut responsabil cu producerea veninului.

Pisica de mare nu ataca omul deşi este un animal agresiv. Pentru a evita si a speria aceste animale din zonele mai puţin adânci este de ajuns să aruncaţi pietre în apa înainte de a intra în zona respectiva.

Acul nu este foarte periculos, decât daca atinge o zona vitala (cum a

fost cazul lui Steve Irwin când a fost înţepat de o pisica de mare Barb în timpul unui documentar, axact...fix în inima). În urma unei posibile leziuni puteţi avea traumatisme locale, crampe musculare datorita veninului, posibil infecţie si evident dureri.

O fotografie „la minut”, de pe terasa casei

La unele specii de obicei acul se rupe în rană și pentru îndepărtarea acestuia este nevoie de intervenție chirurgicală.

Sezonul de împerechere începe iarna.

Când masculul curtează o femelă, o urmărește îndeaproape mușcând din discul ei pectoral, apoi se împerechează.

Pisica de mare naște 5 până la 13 pui vii.

Aceasta dezvoltă embrionii în interior fără placentă, iar după naștere aceasta secreta lapte uterin.

Pisica de mare se hrănește mai ales cu viețuitoare marine mici, moluște și raci, pe care le scoate din nisip. Speciile mai mari consumă și pești morți sau sepii.

Gura pisicii de mare se află pe partea ventrală a capului. Cu ajutorul dinților bonți, lați, dispuși pe mai multe rânduri, sparge cochilia prăzii. În timpul căutării hranei, culoarea sa îi asigură un camuflaj perfect.

Se cunosc puține despre obiceiurile de împerechere ale pisicii de mare. Un lucru este însă sigur: își aduce pe lume cei 2-9 urmași vii. Aceștia ies din ouă în corpul mamei. La început, embrionii se hrănesc cu conținutul sacului vitelin. În stadiile următoare, își preiau hrana prin peretele oviductului cu rol și formă de uter al mamei. La venirea pe lume, dimensiunea micilor pisici de mare este de aproximativ 18 cm.

Pentru iubitorii pescuitului, pisica de mare se poate prinde folosind ca momeală hamsie sărată (sărătură)! Se poate prinde în perioada de vară mai exact în luna iulie când apa este foarte caldă!.

Veninul injectat de țepii din coadă poate fi mortal.

Țepii veninoși ai pisicii de mare sunt dispuși pe coada sa lungă, ce se aseamănă cu un bici. Dacă este deranjată, începe să lovească în jur cu coada și țepii ei intră în acțiune. Această coadă reprezintă o armă de temut, cu care se crede că animalul a produs răni grave înotătorilor nebănuitori, provocându-le uneori chiar moartea.

Lungimea țepilor diferă, la unele specii putând atinge chiar și 42 cm. Acești țepi înfricoșători prezintă o renură ventrală, iar în interior este dispus țesutul responsabil de *Pisica de mare poate fi periculoasă*, producerea veninului. *nu e blândă ca o pisică!*

V/12- Ritualul Apusului de Soare

Apusul de soare, „vânat” în fiecare seară

Ca un vechi ritual, în fiecare seară înainte de apusul soarelui, încep tobele spectacolul tradițional... În acest mod, băștinașii, Guanșii însoțeau în fiecare zi Soarele la Apus, cu sunete de tobă și incantații, cu speranța că Soarele va reveni a doua zi. Apoi după ce Soarele trece linia Orizontului începe spectacolul cu focul, o adevărată demonstrație de măiestrie și artă de a mânui focul...

*Echipa de toboșari, în formație completă...
La sfârșitul fiecărei reprezentații, urmează
obișnuita coletă cu căciula*

*În fiecare seară, băştinaşii, guanşii, însoţeau Soarele cu băţai de tobe şi incantaţii...
Cu speranţa că a doua zi, va reveni din nou la ei!*

Toboşarii, neobosiţi, zi de zi la datorie la oră fixă!

Jonglerii , jocuri cu focul de o deosebită frumusețe

V/13 - Piscine naturale, cu apă sărată

În vechiul oraș Puerto de la Cruz, sunt câteva piscine naturale impresionante, cu apă sărată, proiectate de către faimosul arhitect și peisagist, Cesar Manrique.

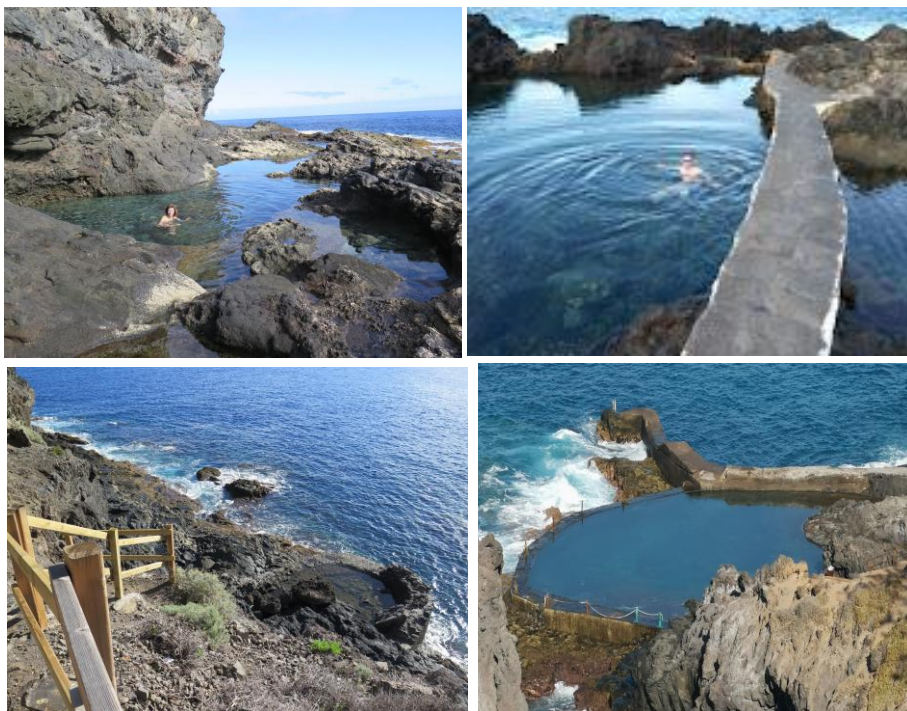

Piscine cu apă sărată, o splendoare...

Uluitorul complex Lido Martianez include 7 piscine, vestiare, plante și arbori tropicali, o fântână imensă, jacuzzi, locuri de joacă, restaurante și chiar o discotecă și cazino.

Prin urmare, dacă ești în cautarea unei experiențe culturale, ia în considerare o călătorie în Insulele Canare, care îți va răsplăti din plin toate așteptările.

Zona de coastă continuă cu Órzola pe partea sa de primăvară, între golful care îi poartă numele și puțin dincolo de Caletón Blanco, care are puțin peste 1 kilometru lungime, are caracteristici topografice unice în cadrul complexului marin al insulei. De acolo, acum câteva mii de ani, limbi fluide de lavă din La Quemada de Órzola, un vulcan care se află la aproximativ 3 kilometri în interior în direcția SSW, au pătruns în mare. Aceste deversări de lavă au format o linie de coastă atât de scăzută încât este acoperită de fluxul mareelor pe o zonă largă, în special în marginea mare nivelată care se află la 1 kilometru spre est de La Caleta de Órzola, cunoscută sub numele de Raso Berbería, care intră în mare în peste 600 de metri.

În această zonă litorală turtită și singulară, se formează bazine mari atunci când valul coboară, multe dintre ele cu fundul tapițat cu nisipuri organogene albe, care contrastează cu întunecarea accentuată a stâncii bazaltice.

Aceste stânci le servesc drept scaun, bazine care constituie același timp piscine splendide în care vizitatorul poate face o baie răcoritoare și acvarii naturale atractive, unde își pot liniști ochii contemplând roiul de pești mici din diferite specii împotriva fundului de nisip alb sau deplasându-se printre alge și pietre la fund, sau observa varietatea nevertebratelor marine de catalogare zoologic inferioară care le locuiesc. Pentru cei care au ajuns într-o zonă de coastă atât de pitorească a insulei noastre și sunt curioși să cunoască numele pe care le-au dat-o locuitorii orașului Órzola și ai orașelor învecinate din timpuri imemorabile, această lucrare poate fi utilă.

Capitolul VI- Guanşii

VI /1 Pe urmele băştinaşilor

Guanşii (în berberă Igwanciyeen, în spaniolă Guanches) sunt băştinaşii berberi din arhipelagul Canarelor, înainte de sosirea europenilor. Au dispărut ca popor şi cultură, dar au lăsat urme în actuala populaţie precum şi în domeniul arheologic. Din limba guanşă au rămas destule toponime, nume de familie şi câteva expresii care confirmă apartenenţa sa la limbile berbere. Guanşii însă nu au fost niciodată islamizaţi, ceea ce dovedeşte că, dacă au avut vreodată contacte cu arabii, acestea au rămas sporadice şi probabil ostile. Denumirea de Tenerife este apropiată de Tanezruft din Algeria şi Tenere din Niger, desemnând în limbile berbere podişuri.

În 1878 francezul René Verneau descoperă pe povârnişurile de la Los Balos inscripţii libice care apropie guanşa de berbera tamaşekă sau sahariană. Dar astfel de inscripţii originale se găsesc numai în insulele El Hierro şi Gran Canaria, astfel că majoritatea etnologilor consideră că guanşii

*Statuia regelui guanş
Benesharo la Tenerife*

Desene în grote

propriu-zişi nu aveau scriere, inscriptive respective fiind lăsate de „vizitatori” punici sau numizi veniţi de pe continentul african. În schimb, guanşii practicaau curent „limba fluierată”, de la mari distanţe, denumită astăzi *El Silbo*, încă vie în Insula la Gomera.

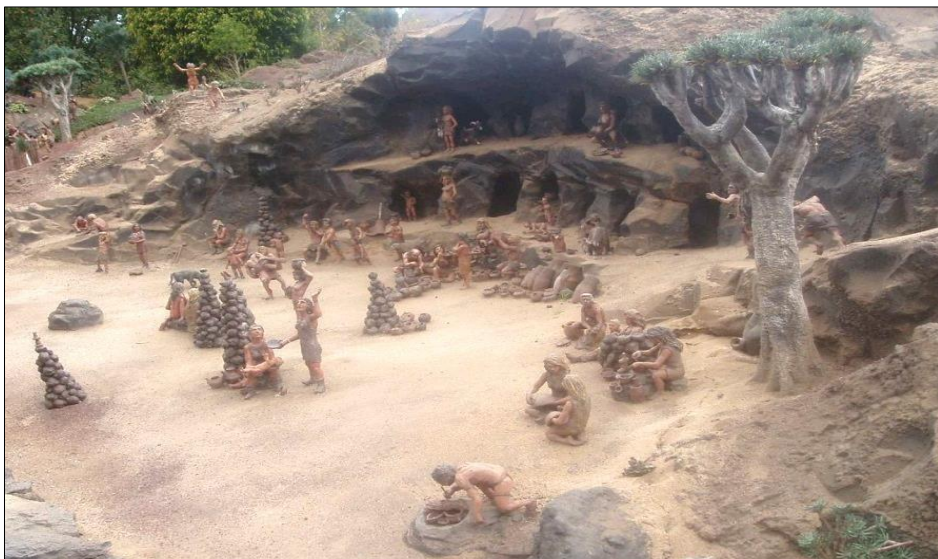
Guanşii însă nu au fost niciodată islamizaţi, ceea ce dovedeşte că, dacă au avut vreodată con-tacte cu arabii, acestea au rămas sporadice şi probabil ostile.

Denumirea de Tenerife este apropiată de Tanezruft din Algeria și Tenere din Niger, desemnând în limbile berbere podișuri.

Statuile Regilor guanși, pe țărmul Oceanului Atlantic

VI/ 2 Societatea și religia

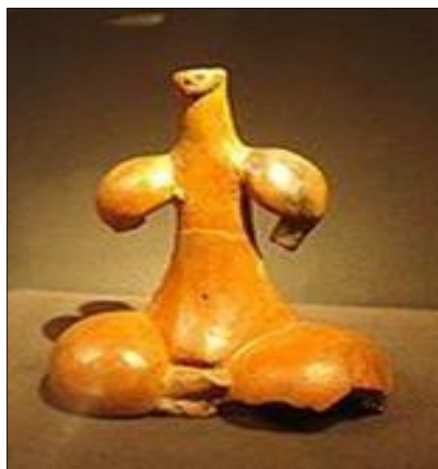
Reconstituirea unui sat guanș (Tenerife)

Predarea regilor guanși conquistadorului spaniol Alonso Fernández de Lugo (Tenerife)

Societatea guanșă nu era omogenă în arhipelag: fiecare insulă avea propria sa organizare. Unele erau regate ereditare, altele, republici în care șefii erau aleși.

Unele cunoșteau numai proprietatea comună, altele cea particulară. Într-unele, bărbații dominau, într-altele femeile erau egale și puteau conduce comunitățile. Unele societăți erau adepte ale monogamiei, altele ale poligamiei sau poliandriei. *Pretudindenî însă lovirea unei femei era socotită drept o crimă și ca atare pedepsită.*

*Zeitate a fecundității, Museo
Canario, Las Palmas*

*Peștera sacră Belmaco de pe insula
La Palma*

Pe insula Tenerife tot pământul era al regelui ereditar, care îl închiria supușilor săi. Pe Gran Canaria, când era ales un nou șef sau o nouă șefă, unul dintre cetățeni se sacrifica voluntar aruncându-se într-o prăpastie sacră, sinuciderea fiind considerată o mare onoare.

Guanșii se hrăneau mai ales cu *gofiu*, un fel de cașă de orz, grâu și rizomi de ferigi la care adăugau lapte de capră, fructe, muguri, rareori pește sau carne (tot de capră). Se îmbrăcau în țesături rudimentare sau în piei de capre, cu care erau și înhumați sau depuși în peșterile mortuare unde s-au mumificat. Din și cu lemn, pietre și cochilii, meșteșugeau mobilă și bijuterii. Cunoșteau olăritul și ceramica, preferând culorile negru și roșu. Își vopseau trupul cu aceste culori, precum și cu alb, galben și albastru, după motive simbolice cu semnificație socială. Nu cunoșteau metalul, sculele și armele lor fiind făcute din lemn și piatră, cu părțile tăioase din obsidiană. Casele lor erau rotunde, din lemn, piatră și piei de capre, dar locuiau și în peșteri naturale sau scobite de ei înșiși. Unele

așezări erau înconjurate de ziduri de piatră grosolane. Religia guanșilor este puțin cunoscută și era diferită de la o insulă la alta. Toți însă aveau o zeitate supremă numită Achamán pe Tenerife, Acorana pe Gran Canaria, Eraoranhán pe Hierro și Abora pe La Palma. Femeile din Hierro aveau o zeiță a lor numită Moneiba.

În celelalte insule guanșii mai venerau și Soarele, Luna, Pământul și stelele. Credeau de asemenea în demoni: cel din Tenerife, zis Guayota, era stăpânul unui munte sub care se găsea iadul, numit Eceide (astăzi vulcanul Teide). În caz de molimă, de erupție vulcanică, de secetă sau inundații, guanșii își duceau caprele în pășuni sacre, închinat zeilor, unde despărteau iezii de mamele lor așa ca plânsul acestora să îmbuneze zeitățile respective. Sărbătorile religioase erau peste tot timpuri de pace obligatorie, în care orice război, conflict sau chiar numai ceartă era strict oprit. Dacă doreau să moară singuri, bătrânii de pe La Palma participau la o ceremonie de rămas bun, apoi erau conduși respectuos într-o peșteră mortuară unde erau lăsați în pace, cu o cană de lapte de capră. Ulterior corpul era afumat sau acoperit cu rășină, și pus lângă rudele sale în grotă.

VI /3- Guanșii- contra conquistadores- primul genocid al erei coloniale

Înainte ca europenii, cu lacomia lor nepotolită, să facă prăpăd printre amerindieni și negri, victima barbariei deghizate în civilizație a căzut chiar un popor alb, înapoiat tehnologic dar totuși alb. Nu descoperiseră fierul, așa că toate uneltele și armele erau din lemn și piatră! E vorba de guansii din Insulele Canare. Guansii, din care, la fel ca în cazul aborigenilor tasmanieni, nu a mai rămas *nimic*, sunt o mărturie a faptului că atunci când colonialismul vrea sclavi și supraprofituri el nu se dă în lături nici să-și masacreze proprii „confrați de rasă”. „Solidaritatea de rasă” a fost mereu pentru imperialiști și rasiști o vorba goală!

Au aflat-o prea bine irlandezii din partea Imperiului Britanic. Au aflat-o prea bine rusii, ucrainenii, bielorusii, sârbii, cehii, polonezii din partea lui Hitler. Și au aflat-o și *guanșii* în secolul al XV-lea, cu decenii înainte ca vasele piraterești ale lui Columb să tragă la țărnul Hispaniolei, primul țărâm răvășit de cuceritori în Americi.

Prea puține se știu despre originea guanșilor. Că erau albi o putem afla nu doar de la cronicari ci și de la mumiile rămase de la ei, care aveau părul blond-roscat. Ce se mai știe este faptul că ei duceau, când au fost descoperiți de

europeni, o existență izolată total de restul lumii; ei nu erau mai puțin ruși de lumea europeană și cea islamică, în ciuda proximității în spațiu, decât erau amerindienii din Antile la venirea lui Columb- conchistadorii puteau foarte bine să le pară cazuți din cer, și dacă ar fi venit extratereștrii în locul conchistadorilor ei nu ar fi reușit să pară în ochii guanșilor mai străini de lumea asta.

Europenii ajung în insule abia în secolul al XIV-lea, prin genovezul Lanzarotte Molocello, care pune piciorul în insula ce-i va purta numele în anul 1310. El este urmat de un alt genovez, Niccoloso di Rico, în anul 1340. Cucerirea spaniolă începe în 1404. Care erau lumile care se aflau față în față?

Europa era în Evul Mediu târziu și în pragul epocii moderne. Zorii producției capitaliste se iviseră în Occidentul european și, odată cu ele, o uriașa foamete de bani, sclavi și resurse. Europenii cunoșteau oțelul și praful de pușcă. Armele din piatră și lemn ale guanșilor (sulițe, săbii de lemn și scuturi, mici pe unele insule, mari cât un stat de om pe altele) nu se puteau măsura cu săbiile de Toledo și cu armurile care acopereau tot corpul. Guanșii duceau o luptă dinainte pierzătoare.

Și totuși puterea lor de rezistență, cum vom vedea, s-a dovedit remarcabilă. Nu trebuie niciodată subestimată forța omului care lupta pentru libertate. Acolo, în râpele Canarelor, s-au dus lupte care prefigurau epopeile scrise de Geronimo, de Sitting Bull și de alți eroi ai luptei anticoloniale, secole mai târziu. Acolo, în relieful accidentat al acestor insule colonialiștii europeni au aflat pentru prima oară ce răsplată primești când râvnești la ce este al altuia. E o epopee mai puțin cunoscută dar nu mai puțin vrednică de stima noastră.

Cultura guanșilor, deși primitivă tehnologic, este remarcabilă. Unic în lume, cu excepția câtorva alte locuri, era limbajul lor fluierat, *El Silbo*, de o complexitate uluitoare, care le permitea să-și transmită mesaje în munți pe distanțe foarte mari.

Guanșii formau deseori lanțuri umane care, fluierând din aproape în aproape, reușeau să răspândească mesaje pe suprafața unei întregi insule.

Desăvârșita cunoaștere a patriei muntoase, ingeniozitatea, șiretenia și dragostea de Libertate s-au vazut foarte bine în anii 1490, când, în singura insulă rămasă necucerită în totalitate, Tenerife, mândrul șef Bencomo, regele (mencey) din Taoro, l-a înfruntat pe lacomul conchistador Alonzo Fernandez de Lugo.

În fața guanșilor se prefigurau sclavia și moartea. În restul arhipelagului stăpânii spanioli, cu sprijinul capitaliștilor genovezi și germani, inclusiv al preabogatei familii Welser din Augsburg, instituieră un infern al zahărului, similar celui ce-l vom întâlni sute de ani mai târziu în Haiti, Cuba sau Jamaica. Guanșii deveniseră sclavi în propria lor țară. Cei loiali lui Bencomo erau hotărâți ca mai bine să moară decât să ajungă și ei așa.

Ce a urmat a fost Posada Canarelor, iar în rolul lui Carol Robert s-a găsit arogantul Alonzo Fernandez de Lugo. Cu abilitate Bencomo l-a atras pe conchistador într-o trecătoare îngustă și, de sus, a prăvălit uriași bolovani,

ucigand 80% din soldații invadatori în doar cateva minute și răbindu-l pe însusi de Lugo, care a scăpat cu fuga, lăsându-i pe restul să fie devorați de câinii sălbatici care au dat încă din Antichitate numele insulelor.

Din păcate pentru guanși, Spania, deja un imperiu, avea importante rezerve de oameni și, doi ani mai târziu, de Lugo s-a întors. Bencomo a fost ucis dar fiul sau, Bentor, a continuat rezistența. Aplicand tactica mai prudentă a asediului, de Lugo a înfrânt grosul fortelor sale și l-a forțat să se retragă în ținutul stâncos Tigaiga, lângă vulcanul Teide. Rămas singur dar sfidător, asemenea lui Decebal cu peste un mileniu în urmă, Bentor a ales calea sinuciderii, aruncându-se în prăpastie cu strigătul “Pentru pământul meu!

Singurele insule, pe care europenii au descoperit viața, sunt aceste insule numite Canare. Populația autohtonă se numea, așa cum am mai menționat, *guanșii*. Avem foarte putine informatii despre acestia din simplul motiv ca au fost exterminați de spanioli, încă din sec. al XVI-lea.

Se vorbește despre *guanși* ca despre un popor curajos. În momentul cand conquistadorul spaniol Alonso Fernandez de Lugo a coborât pe insulă, însoțit de 2000 de soldati, regele local din Raoro, principala cetate a guanșilor, a opus o rezistență îndârjită. Oamenii săi, îmbrăcați în blănuri de animale și înarmați cu sulițe și topoare iau alungat pe spanioli de pe pământurile lor. Spaniolii au revenit anul următor și au reușit să cucerească insula, profitând și de molima, care a macinat populația locală (bolile europene erau fatale acestor locuitori).

Guanșii au fost supuși, dar s-au revoltat în numeroase rânduri împotriva stăpânirii de pe continent, Tenerifele (cum au numit spaniolii insula) fiind „butoiul cu pulbere al Spaniei” alături de Țara Bascilor. Cultura și civilizația guanșă a fost supusă unui regim de exterminare metodică (aceiași la care au fost supuși irlandezii de către britanici) fiind în întregime interzise (pe timpul dictaturii lui Franco, chiar și numele de guans era interzis?!), iar numeroși localnici ai insulelor au fost nevoiți să-și schimbe numele.

VI/4- Pelicar, un rege al guanșilor

Ceea ce stim despre guansi cunoastem din scrierile cronicarilor spanioli și din descoperirile arheologice facute pana acum. Guansii erau triburi de vânători-culegători cu un stil de viață foarte asemanator populațiilor din epoca de piatră.

Se stie că traiau în peșteri și în colibe și că foloseau unelte nemetalice, pentru că locuiau pe o insula vulcanică, fără minereuri de metal. Cunosteau arta ceramicii și aveau cunoștințe de baza despre agricultură.

De asemenea, practicau o formă de îmbălsamare și mumificare a morților. Mumiile erau păstrate în peșteri, iar cadavrele celor cu statut social inferior erau îngropate.

Oficial se crede că guanșii proveneau de pe coastele africane. Ipoteza nu are însă susținere deoarece acești oameni nu aveau nici un fel de cunoștințe de

Războinici guanși, cu echipamentul și armamentul uzual (reconstituire)

navigație, iar bărcile lor erau mici și primitive.

Aveau și o frică nativ de apă, frica ce nu se justifică la un popor care trăia pe insule în mijlocul oceanului. Deci, cine erau *guanșii*?

Înfățișarea lor i-a uluit pe spanioli: erau înalți (peste 2 m), blonzi și aveau ochi albaștri, deci nimic de origine africană. Probabil că locuiau pe aceste insule din totdeauna.

Cert este că au creat o civilizație înfloritoare și o cultură deosebită. Aveau un

alfabet propriu, din care nu s-a păstrat nimic, cunoșteau ceramica, practicau o agricultură intensivă. Legenda spune că au fost guvernați de nouă regi aidoma atlanților. Aveau o religie monoteistă, spre deosebire de toate celelalte popoare cu care intraseră în contact (care erau politeiști).

Cea mai plauzibilă ipoteză este cea potrivit căreia ar fi urmașii atlanților, iar arhipelagul Canarelor, rămasăta acelui vast continent disparut, Atlantida.

VI/5 – Actele condamnabile ale conquistadorilor spanioli

De importanță capitală și cu consecințe decisive pe toate planurile culturii și civilizației omenirii, secolele Renașterii au fost însă umbrite de evenimente reprobabile, de aspecte sumbre pe care istoria nu le poate omite, – chiar dacă prin menționarea lor imaginea globală a întregii perioade, adeseori idealizată, rezultă obnubilată. Un exemplu concludent îl oferă practicile colonialismului, rezultat al epocii marilor descoperiri geografice: adică, tocmai al evenimentului istoric cel mai important al

acestei perioade. Atrocitățile conquistadorilor spanioli în Lumea Nouă au fost precedate de cele ale portughezilor pe coastele Africii Occidentale. În incursiunile lor de pe litoral și din apropiere pentru a captura sclavi, portughezii incendiau colibe, ucideau bătrâni și copii, vânau bărbați cu câini mari dresați în acest scop, aduși special din insulele Canare. Cum însă interesul lor nu era de a se instala definitiv pe teritoriile africane pentru a le exploata asemenea unor adevărați colonizatori, ci se limita în principal la capturarea de sclavi, actele lor de cruzime erau dependente și determinate de acest scop specific. Ceea ce nu era cazul cuceritorilor spanioli.

Actele condamnabile ale spaniolilor debutează alarmant. Încă în 1511 călugărul dominican Antonio de Montesinos, revoltat de comportamentul coloniștilor, predică în insula San Domingo cerându-le să înceteze distrugerea populației. În 1512 “Legile din Burgos” declară că indienii trebuie să rămână oameni liberi și recomandă să fie tratați cu blândețe; femeile și copiii să fie protejați, iar bărbații să lucreze pentru spanioli “numai” nouă luni pe an! Dispozițiile nu sunt însă respectate, vechea situație continuă- și în 1519 călugării dominicani din Hispaniola adresează Curții un raport asupra felului condamnabil în care coloniștii insulei îi tratează pe băștinași: “În timp ce indienii s-au arătat atât de binevoitori față de ei, creștinii [*spaniolii*] au invadat aceste ținuturi ca niște lupi turbați care se năpustesc asupra unei turme de oi pașnice. Și cum tuturor acestor oameni veniți din Castilia nu le păsa de sufletul lor, însetați cum erau de bogății și stăpâniți de cele mai josnice patimi, ei au depus atâta silință în a distruge aceste ținuturi încât nicio pană și nicio limbă n-ar fi în stare să le descrie. Într-atâta încât populația insulei, socotită la început la 1.100.000 de suflete, este acum cu totul risipită și nimicită; încât azi n-au mai rămas decât 12.000, cu mici și mari, tineri și bătrâni, bolnavi și oameni sănătoși.”

Raportul relatează cum “niște creștini întâlniră o indiană ce purta în brațe un copil pe care începuse să-l alăpteze; și cum câinelui care îi însoțea îi era foame, ei smulseră copilul din brațele mamei și îl aruncară de viu câinelui, care îl sfâșie în bucăți, sub ochii mamei...” Odată, spaniolii ” au adunat 3.000 de indieni pe o mică insulă [...] și cum nu le dădură hrană deloc, iar hrană pe aceea insulă nu se afla, cei 3.000 de indieni muriră de foame.”

Cu aproximativ un sfert de veac mai târziu documentele timpului arată că asemenea acte au sporit în număr și cruzime. În faimosul său pamflet intitulat Scurtă relatare despre distrugerea Indiilor (1542) – scriere care a

avut un ecou extraordinar în Spania și în alte țări, contribuind în cea mai mare măsură la formarea “legendei negre” privindu-i pe conquistadori – eruditul umanist, călugăr dominican, episcop și cronicar Bartolome de Las Casas, marele apărător al amerindienilor, insista asupra acestor atrocități:

“...Creștinii puneau rămașag, cum, că cine cine va reuși să taie un om în două, să-i reteze capul sau să-i scoată măruntaiele cu o singură lovitură de spadă. Apucând pruncii de picioare ei îi smulgeau de la pieptul mamelor și le spărgeau capetele izbindu-i de pietre. Ridicau șiruri de spânzurători în

Locuință de pe vremea coloniștilor, părăsită. Băștinașii nu au ajuns la acest grad de urbanism, ei locuind în peșteri

așa fel încât picioarele spânzuraților abia să atingă pământul și spânzurând câte 13 indieni pe fiecare, aprindeau focuri și îi ardeau de vii, spre gloria și slava Mântuitorului nostru și a celor 12 apostoli. Pe unii îi înfășurau în paie uscate pe care le legau de trup, iar apoi le dădeau foc [...] Dresau niște câini feroși care când vedeau un

indian îl sfășiau în bucăți într-o clipită. Și fiindcă uneori – destul de rar și pe bună dreptate – indienii ucideau câte un creștin, pentru un creștin omorât de indieni creștinii omorau o sută de indieni...”

Și relatarea continuă în același fel, aglomerând orori peste orori: tiranul conquistador din Guatemala ardea de vii bărbați și femei, îi atacau cu câinii care îi sfășiau, – “altă dată puse să se taie brațele femeilor și bărbaților, iar multor femei și copii să li se taie nasul [...]”. În regatul Yucatan aflându-se un spaniol cu câinii săi la vânătoare de iepuri și neîntâlnind vânat i se păru că dulăilor li se făcuse foame; luă un copil din brațele mamei și cu un pumnal îi tăie în bucăți brațele și picioarele dând fiecărui câine porția sa de mâncare, după care trupul copilului îl aruncă să fie mâncat de toată haita...”

Fără îndoială că asemenea acte de cruzime au putut fi comise de mulți conquistadori și colonialiști sadici, – cu toate că nici unele exagerări nu pot fi excluse.

Privită dintr-o perspectivă generală și obiectivă, opera descoperitorilor și colonizatorilor spanioli, efectuată cu sacrificii umane, a adus în cele din urmă în Lumea Nouă binefacerile civilizației; binefaceri pe care însă băștinașii (care dealtfel, răspunzând ororilor spaniolilor sau nu, au dat uneori și ei dovezi de cruzime) le-au plătit teribil de scump.

VI/6- Monumentele Cristofor Columb

Capitala Insulei La Gomera, de obicei cunoscută ca San Sebastian și

Portul din San Sebastian, care prin condițiile deosebit de prietenoase l-au determinat pe Cristofor Columb să facă popas

adesea numită de localnici Villa, este un mic port lipsit de farmec, deși are excelente locuri de acostare. Înconjurat de munți, orașul se întinde pe un teren plat, în timp ce restul din La Gomera este format din pante abrupte și de văi; solul lui uscat, prăfuit, contrastează mult cu vegetația exotică a insulei. Majoritatea clădirilor orașului sunt moderne, cubice și albe, în timp ce restul insulei are un pronunțat caracter

rustic. Doar pitoreasca stradă principală din San Sebastian, Calle Real, și piața principală, Plaza de las Americas, cu vilele ei cu balcon, evocă amintirea perioadei coloniale și marea dramă a istoriei insulei.

Când Cristofor Columb a ancorat la San Sebastian, înainte de călătoria în care a descoperit cele două Americi, acesta era cel mai vestit port din

lume. Planuise să stea doar cât era nevoie să-și reânnoiască proviziile, dar s-a îndrăgostit de o tânără băștinașă și a rămas câteva luni

Ca să redescoperim un pic din trecut, am mers de-a lungul străzii principale, Calle Real. Aici am găsit Casa del Pozo, construită în secolul al XVII-lea, cândva sediul vămii; numele înseamnă Casa Fântânii. Înăuntru este Pozo de la Aguada, puțul din care timonierul lui Columb a scos apă ca să aprovizioneze corăbiile pentru călătoria spre America. Tot de aici exploratorii au cumpărat semințe, grâne și flori, pentru a le planta în Lumea Nouă.

Pe aceeași stradă se află Iglesia Nuestra Senora de la Asuncion (Biserica Sfintei Fecioare a Adormirii), unde – potrivit tradiției – Columb ar fi rostit ultima rugăciune înainte să pornească în marea călătorie. Tot pe Calle Real se găsește Casa de Colon (Casa lui Columb), despre care se susține, că este casa în care a locuit. A fost restaurată ca muzeu dedicat lui Columb: expune machete ale corăbiilor sale și hărți vechi, fiind punctul de atracție în timpul sărbătorii anuale în cinstea exploratorului, care durează o săptămână, în septembrie.

În parcul dinspre port, Torre del Conde (Turnul Contelui), se află cea mai veche clădire din Insulele Canare care a fost folosită fără întrerupere. Turnul robust datează din 1447 și era cândva reședința lui Beatriz de Bobadilla, soția contelui de La Gomera, Hernan Peraza (al cărui tată construise turnul). Și contele, și contesa erau urâți de gouaches pentru aroganța și cruzimea lor. Hernan a fost, în cele din urmă, asasinat pentru că o sedusese o prințesă guanche, iar Beatriz s-a refugiat în acest turn.

Turnul este legat și de Columb: după uciderea contelui, Columb s-a împrietenit cu Beatriz. Mai târziu, turnul a devenit un loc de păstrare a aurului, argintului și comorilor prădate de la băștinașii americani și trimise apoi în Spania.

La Gomera a fost ultima locație în care Amiralul Cristofor Columb a poposit înainte de descoperirea Americii. În 1492 ajunge cu cele trei nave ale sale în portul din La Gomera (considerat de către Amiral cel mai bun dintre toate porturile insulelor Canare), iar de aici își face proviziile și rezervele de apă potabilă pentru marinarii săi. Se spune că prietenia cu care a fost primit de către locuitorii acestei insule, l-au determinat să aleagă și în alte două situații portul din La Gomera (în 1493 și 1498).

La Torre del Conde

Așadar, Amiralul Columb pornește pe 6 septembrie 1492 din La Gomera, pentru a descoperi Lumea Nouă (America) pe 12 Octombrie 1492.

Peisaj sălbatic al insulei, dar amenajările permit vizitarea celor mai ascunse frumuseți

La Torre del Conde (Turnul Curții) reprezintă cea mai veche fortăreață militară din insulele Canare, construită în anul 1450 cu scopul de apărare împotriva unei posibile revolte a populației indigene din insulă. Aici se presupune că Cristofor Columb s-ar fi întâlnit cu Lady Beatriz de Bobadilla, Señora Insulei La Gomera. Aproape de Turn se găsește clădirea Real or del Medio, în care există diferite obiecte din secolul al XV-lea

împreună cu o menționare: „Con esta agua se bautizó América” / (America a fost botezată cu această apă).

VI/7- Concluzii

Azi insulele Canare sunt considerate a fi insulele fericirii, în primul rând datorită climei. Spaniolii când au ajuns aici au fost uimiți de frumusețea locurilor și de modul de trai al populației locale. Legendele spun ca era o societate perfectă și foarte bine organizată.

Acum, după ce am vizitat insulele și am locuit mai bine de două luni , cinci ani, la care mai adaug încă zece săptămâni anul ăsta, în orașelul de pe țărmul Oceanului Atlantic, susțin cu tărie că Insula La Gomera și orașelul Vale Gran Rey sunt Raiul pe pământ... O lume mirifică, cum nu am mai întâlnit pe pământ până acum ! Probabil că, dacă nu ar fi fost exterminați, gunășii ne-ar fi lasat anumite indicii ale istoriei lor.

Imagine din Hermigua, o minideltă aproape de plajă, foarte roditoare

La Gomera este una dintre cele 7 insule Canare, care se întinde pe o suprafață de 369,76 km², având în anul 2006 în jur de 21.952 locuitori. Insula deține un port și un mic aeroport, iar traseele rutiere sunt de o calitate foarte bună.

Insula La Gomera este destul de puțin vizitată de către turiști, astfel dacă pe aeroportul din Tenerife ajung aproximativ 13 milioane de pasageri anual, pe

cel din La Gomera, în jur de 32.000 de pasageri. Se spune că esențele tari se păstrează în sticlute mici. Adaptând această afirmație contextului, cred că se aplică în întregime micuței insule La Gomera, un loc absolut senzațional, cu peisaje de o frumusețe aparte, destul de puțin marcat de trecerea timpului și în care legendele și tradițiile sunt păstrate cu sfințenie

La Gomera este unul dintre locurile pe care, vizitându-le, ajungi să înțelegi multe despre viață în general. Mai mult, ajungi să vezi cu alți ochi valorile impuse de contemporaneitate și să înțelegi că uneori, natura, istoria, tradițiile, obiceiurile, graiul devin moștenirea cea mai de preț pe care o lăsăm generațiilor următoare și nu aspectele de ordin economic.

Am străbătut în lung și lat insula, erau foarte multe locuri de Belvedere, așa numitele „Mirador”. Pe lângă faptul că de acolo puteai contempla tot orizontul și văile din jur, la fiecare loc era amplasată o tablă de aproximativ 1 m² pe care în limba spaniolă și engleză erau marcate și povestite cele mai importante obiective de văzut... Și, interesant, fiecare loc avea o anumită poveste. O istorioară legată de trecutul acelui loc!

Notă

De-a lungul vizitelor în Insule, în discuțiile cu localnicii, am adus vorba despre Cristofor Columb, despre importanța descoperirilor lui. Discutând despre carte, am pomenit și de posibilitatea de a posta pe copertă o fotografie a lui Columb...Dar din reacțiile lor, am înțeles că aici pe insule, Marele descoperitor al Americilor, este văzut asemeni unui Hitler pe continent...Și, dacă mă gândesc la toate cele întâmplate, le dau dreptate!

*Capitolul VII- Agricultura în Valle Gran Rey
și Arure*

VII/1- Tradiție și declin

Am străbătut orașelul în lung și lat, am fost pe toate străduțele, chiar dacă uneori se înfunda și mă trezeam în curtea sau grădina unui localnic. Am studiat și observat atent satul din amonte Arure care era aproape doar la aproximativ 10 km distanță.

Câtă muncă a necesitat pentru amenajarea acestor ziduri cu piatră, pentru amenajarea grădinilor. Și nu s-a folosit nici o lopată de mortar sau beton...Totul e din împănarea pietrei! Măiestrie guanșă!

În concluzie, strămoșii, localnicii Guanși au muncit din greu pentru amenajarea teraselor sprijinite de ziduri confecționate din bolovani, construite cu o măiestrie deosebită de împănare, fără a folosi mortar sau beton...

Următoarea operațiune a fost aducerea pământului, pentru realizarea stratului fertil, transportat cu mare greutate din zonele din amonte.

Locuință veche, țărănească, ca la noi o casă acoperită cu paie

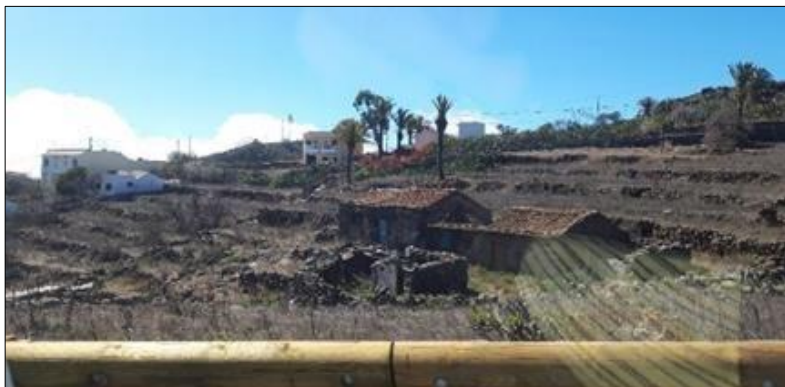

Așa se face agricultura... se aduce pământul cu mare dificultate cu care se umple terasa zidită cu pietre!

Dar mare păcat de munca lor, acum mai mult de jumătate din terenuri sunt părăsite, abandonate, pentru că cei tineri, localnicii apti de muncă au emigrat în Capitala Tenerife, Spania, Venezuela sau Maroc, în căutarea unui trai mai bun...

Locuințe vechi, părăsite, din alte vremuri!

Casele vechi, de acum 100 de ani și grădinile abandonate

Realitatea cruntă... agricultura a fost abandonată în favoarea afacerii cu turismul; se vede diferența dintre anii 1987 și 2020

Mâncarea de bază a guanșilor era mămăliga, pâinea făcută dintr-un fel de făină de semințe, brânza și vinul,. La care se mai adăuga carnea de oaie, capră, rizomi de ferigă , fructe și legume...

Mămăliga, pâinea, brânza și vinul alimentele de bază

Cei mai bătrâni, părinții lor sau chiar și mai tineri au încheiat contracte de parteneriat cu dezvoltatori imobiliari, constructori , care au construit pe terenul respectiv blocuri de locuințe destinate închirierii pentru turiști, sau pur și simplu complexe de hoteluri.

În ce privește migrația forței de muncă... Parcă mi -e cunoscut acest fenomen

Tot mai mult teren rămâne nelucrat în fiecare an

Aveau, și au și în momentul de față un sistem foarte ingenios de irigații, fără de care este imposibil de cultivat ceva. Pe insulă plouă de 2-3 ori pe an, dar e mai mult un fel de burniță. Apa se produce undeva aproape de vârful insulei (Vulcanului) așa zisă „Ploaie orizontală”...

Acolo prin contactul norilor cu vapori suprasaturați, în contact cu vegetația, în special copacii, se condensează și de pe frunzele copacilor începe să picure stropi de apă. Aceasta se infiltrează prin solul spongios, asemănător unui burete și se prelinge la vale de pe versanți , constituindu-se firul de apă, un fel de pârâiaș, pe care din loc în loc țărani îl colectează în bazine sau pur și simplu sunt construite adevărate baraje.

De aici, printr-o rețea de canale foarte ingenios amenajată, apa se distribuie fiecărui fermier după un program bine stabilit, în funcție de suprafața de teren deținută. La începuturi aceste canale erau confecționate din pietre, bolovani, iar în momentul de față sunt amenajate din elemente prefabricate din beton, prevăzute cu șibăre în dreptul fiecărui utilizator.

Sistemul de irigații, primitiv, de sute de ani

Mai nou, mai ales în Tenerife și alte zone mai evolute se observă deja că distribuirea apei se face printr-un sistem amenajat cu ajutorul țevelor de metal sau plastic!

Plantația de banane, afectată grav după o furtună puternică

Vreau să vă prezint câteva aspect privind modul și condițiile de trai ale băștinașilor, coloniștii spanioli, locuințele, creșterea animalelor și cultivarea pământului...

Locuințele coloniștilor, cei de după Guanși

Mai ales după ce spaniolii conquistadorii au pus stăpânire pe țarm, obligându-i să se retragă tot mai sus pe vale..De asemenea , un aspect foarte grav, le-au tăiat complet accesul la ocean și posibilitatea de a mai pescui.

Creșterea animalelor, ocupație a localnicilor

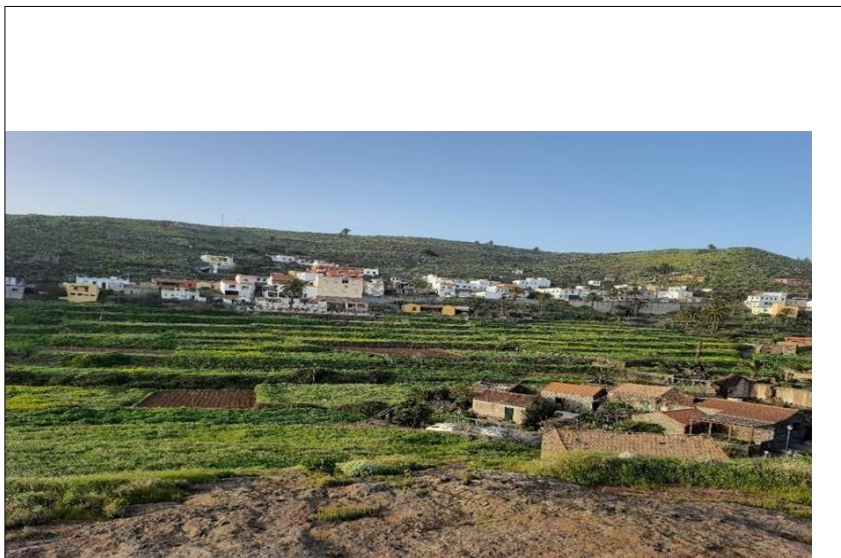
În Momentul de față, există ferme în care se cultivă banane, avogado, papaya, portocale, mauve , fructul pasiunii etc.

Cultivarea pământului – plantații de banane

Terenul cultivat și verdeță pe hotarul satului Arure

În satul Arure, încă se mai face agricultură ...

Apa se adună și se drămuiește în sisteme de acumulare

VII/2 Grădina Raiului

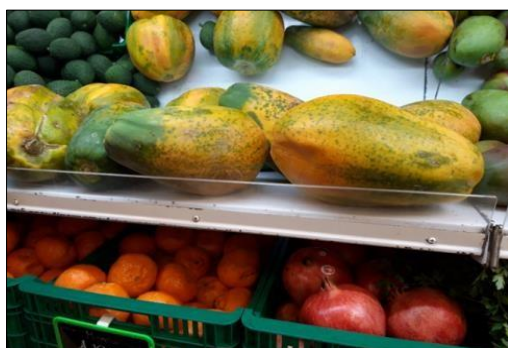
Grădinărit

Portocale, la ele acasă !

Portocale și avogado

Fructe culese din Țările calde!

Guave

Foto în grădina unui țăran

Guave

Fructul pasiunii

Un baraj ce ceează un peisaj de basm

Cultură de cartofi

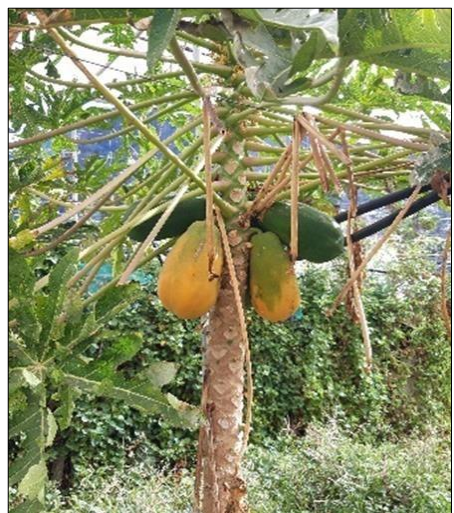
Încă se practică sistemul de irigații vechi

Și pomul de avogado înflorit ...

*Buchetul (ciorchinele)
de banane, încă mai are
floarea în vârf*

Fructe acasă la ele, în grădină....Papaya, pepenele din copac!

Așa ceva se găsește în Minimarketurile din oraș, proaspete și ieftine

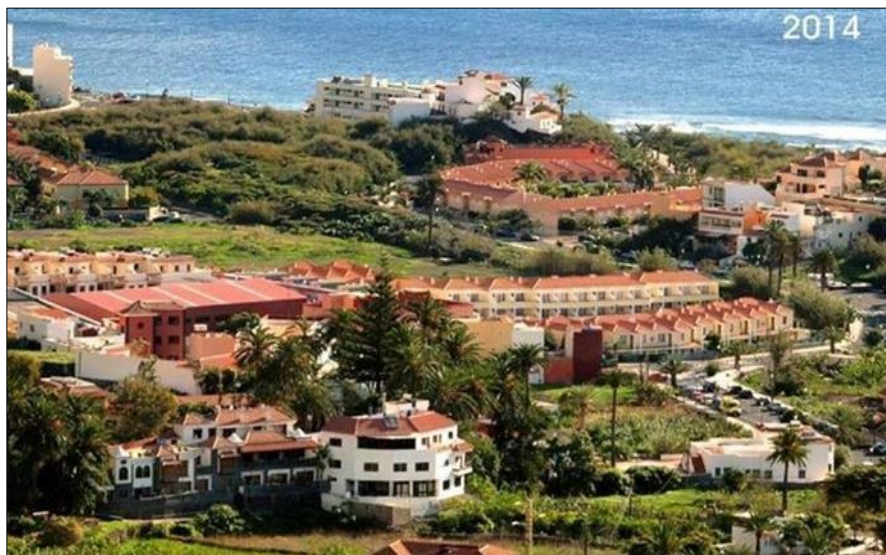
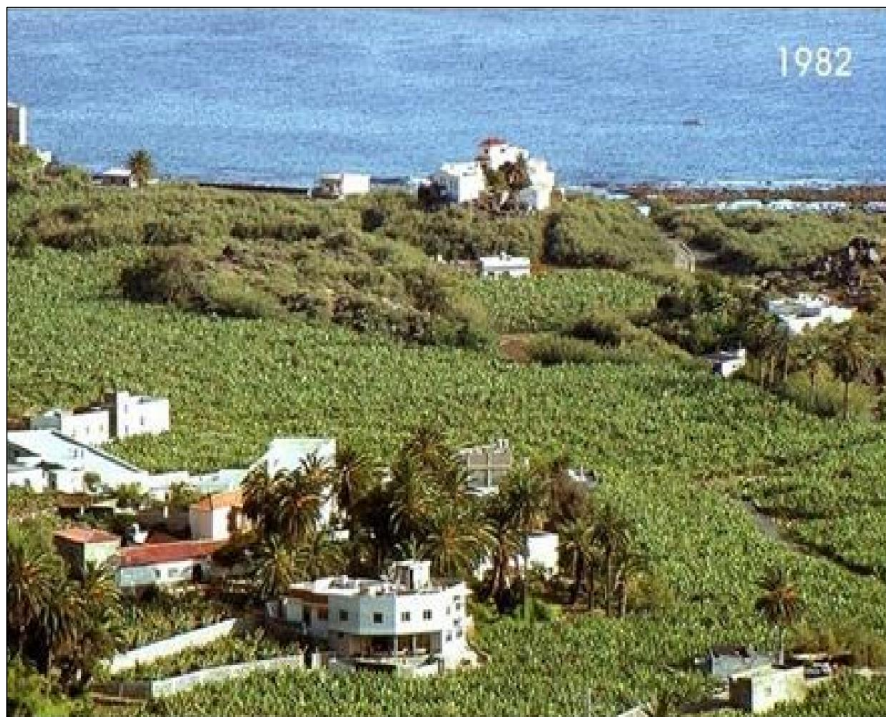
Apa este adunată și drămuțată cu mare grijă

Caprele, încă o îndeletnicire cu câștig...

Imagini din trecut, cu culturile de banane

Și activitatea hotelieră din prezent ! Diferența 1982-2014

În nenumăratele plimbări pe diferite străzi am reușit să fotografiez, să immortalizez imagini aproximativ 4000 de fotografii, ca acum în final, când

trebuia să fac o selecție, să-mi fie foarte greu... fiecare fotografie spunea ceva, prezenta ceva nou, ce trebuie văzut... și mai ales frumos.

Imagine de epocă. Sistemul de încărcat produsele pe vapoare

*Imagine
din
Valle*

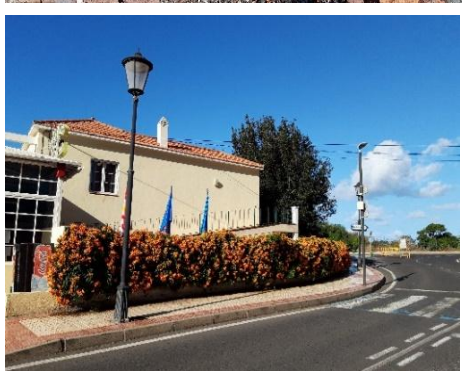
Chiar dacă mă repet, un caz foarte cunoscut... Imagini din albumul de familie, după mai bine de 50 de ani!

VII/3 Lumea florilor

Vă prezint o colecție de străzi cu flori deosebit de frumoase, deși, cred că nu am văzut casă sau clădire, pe lângă care să nu fie ghivece cu flori sau arbuști și flori plantate, îngrijite și udate zilnic.

În ce privește Urbanismul, există unele probleme, care am înțeles că sunt foarte greu, dacă nu chiar imposibil de rezolvat. Pe lângă faptul că sunt foarte multe grădini abandonate, aproape de țărâm, în oraș există multe locuri de case sau hoteluri.

Dar nu se poate rezolva situația juridică a acestor terenuri, fiind plecați de multă vreme prin alte meleaguri, nu sunt făcute succesiuni, moșteniri, nu se pot face comasări pentru construirea unor complexe hoteliere...Și am mai înțeles, din discuții cu localnicii că cei care hotărăsc soarta orașului sunt consilierii municipali. Ori mulți dintre ei sunt deținători în majoritate a tot ce înseamnă fondul hotelier...și probabil din spirit de conservare preferă să dețină monopolul chiriilor în oraș!

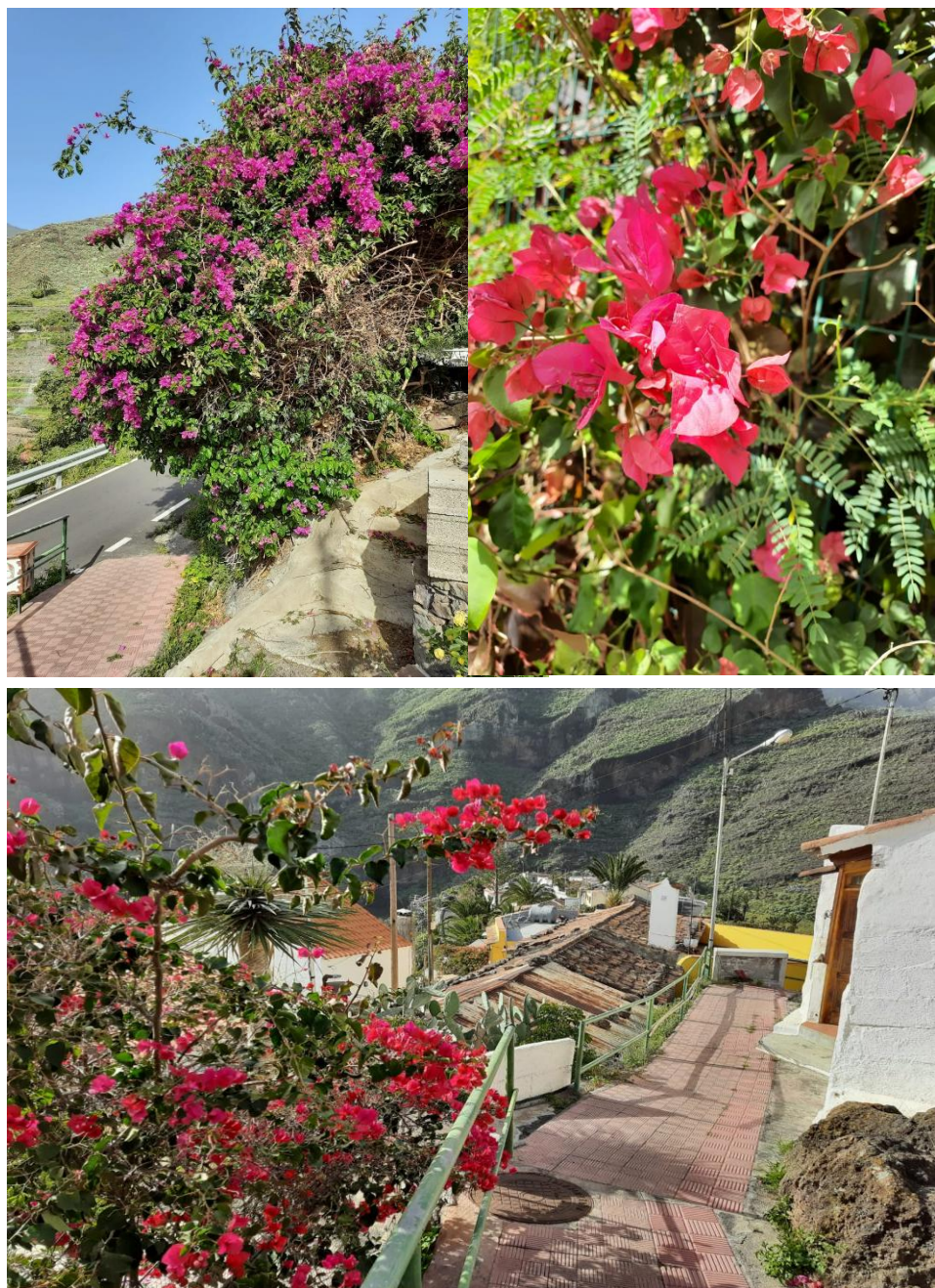

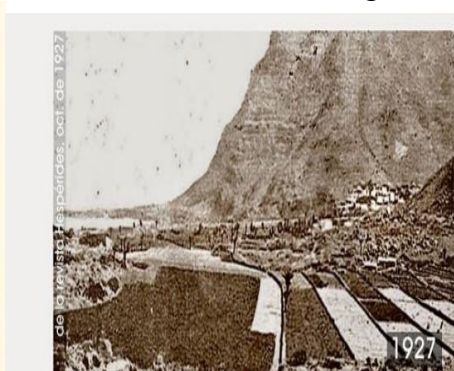

În contrast cu Sighișoara...

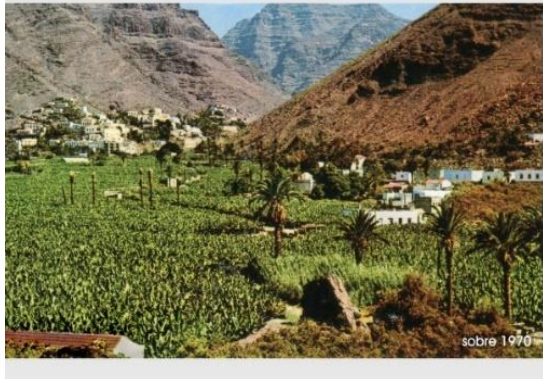
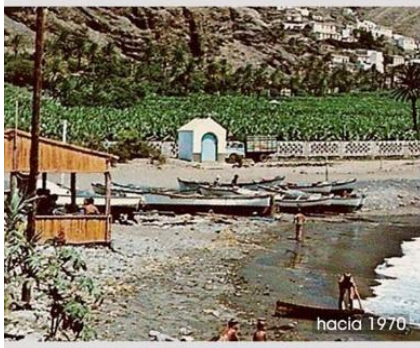
VII/4- Orașelul Valle Gran Rey, evoluția agriculturii în timp

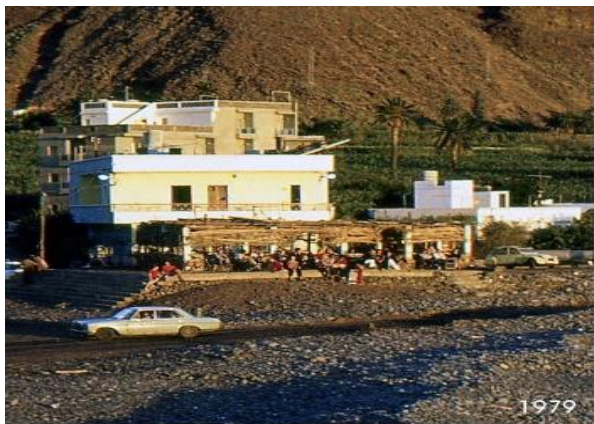
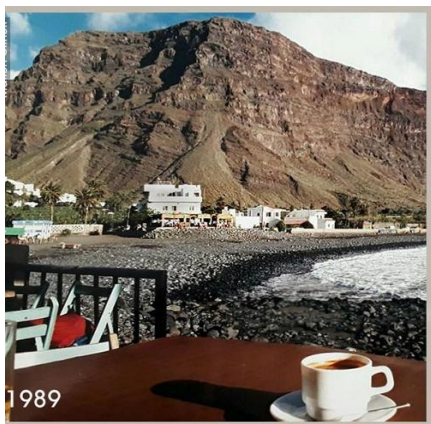
Așa cum vă spuneam, Primăria din localitate mi-a fost de mare ajutor în munca de documentare. Printre altele am reușit să fac o încercare de a compara activitatea de pe insula, respectiv din orașelul Valle Gran Rey, imaginea de-a lungul vremii. Fotografiile prezentate sunt foarte sugestive!

Imagini din anii 1900 – 1970. O insula aproape nelocuită, bananieră, în care agricultura era principala ocupație a locuitorilor. Și pescuitul, oceanul furnizându-le aportul de proteine în alimentație. Imaginile sunt mai mult din zona cartierului La Pilaya. În prim plan Capela San Pedro și pensiunea Maria. Ceva început de construcții de prin anii 80, dar aproape în totalitate terenul era cultivat cu banane. Plaja e folosită mai mult de pescari !

Pensiunea-restaurant „Maria”, o construcție modernă la nivelul anilor 70, a fost multă vreme locul de întâlnire al iubitorilor de muzică ușoară, rock și blues. Fanii formației englezești, Beatles...Inscripțiile de pe pereții exteriori, lasă să se vadă încă urmele instrumentelor muzicale cu care se producea muzica live la vremea aceea. Atunci, singura care era pe poziție era mica și cocheta capelă Romano-Catolică. De-abia după 1985, odată cu dezvoltarea și construcția cartierului La Playa, s-a construit clădirea care avea să adăpostească Punctul TRAFO din zonă.

Pe țărmul Oceanului Atlantic, în partea dreaptă a capelei se va dezvolta mândrul și fălosul cartier, La Playa. Mai sus se ridică blocul de locuințe, care la parter găzduiește o farmacie. Suntem în anul 2009 și, în spatele Punctului TRAFO și a Capelei, au început lucrările blocului de locuințe, lucrare care va fi finalizată în anul 2011. Dar, ghinion, firma constructoare, intră în faliment, construcția este preluată de bancă, garanta creditului. Urmează un lung șir de demersuri juridice, de-abia în anul 2020 reușind să fie pusă în vânzare.

Întâmplător eram pentru a doua oară în vizită în insule, în anul 2020, când am avut bucuria să-l văd pe băiatul nostru, Adrian, în mână cu cheile locuinței. Blocul de locuințe este cu parter și trei etaje, dar are și două nivele la subsol, unde sunt parări și boxe-magazie pentru locatarii rezidenți. La parter sunt amenajate spații comerciale, iar la etajul unu apartamente cu o singură cameră. Etajul doi și trei sunt locuințe cu scară interioară, balcon la etajul doi și o terasă mai mult decât generoasă, mai sus. Concomitent s-au dezvoltat în ritm alert și cartierele vecine, La Calera, Borbalan și La Vueltas. Cum vă spuneam, a fost o mare bucurie și pentru mine o satisfacție deosebită. Băiatul nostru Adrian, avea locuință confortabilă la 100 de m de țărmul Oceanului Atlantic, aproape de o plajă super cu nisip negru, vulcanic.

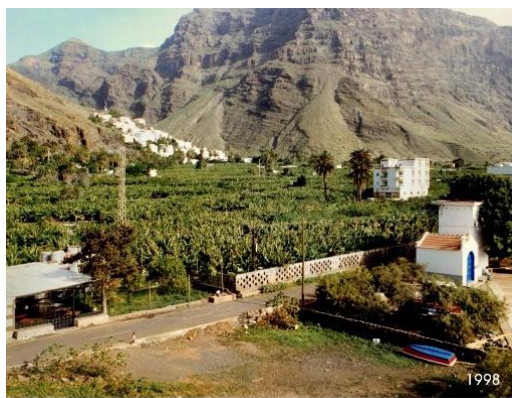

Fotografiile vechi pe care le-am găsit la Biblioteca Primăriei din Valle Gran Rey și la Centrul de Informare Turistică, sunt foarte sugestive, oglindind stadiile succesive prin care a trecut orașelul Valle Gran Rey (Valea Marelui Rege) în traseul galopant susținut! Trebuie amintit că Spania, țara de care aparțin Insulele Canare, este în Uniunea Europeană din anul 1986. Și chiar și acum, încă sunt alocate fonduri din greu pentru dezvoltarea infrastructurii Insulelor!

Se vede un început de urbanizare, orașul, centrul civic Calera prinde contur și la pensiunile și terasele din La Playa se servește cafea!
Turismul e în floare, se construiește din greu, dar încă mai merge și agricultura

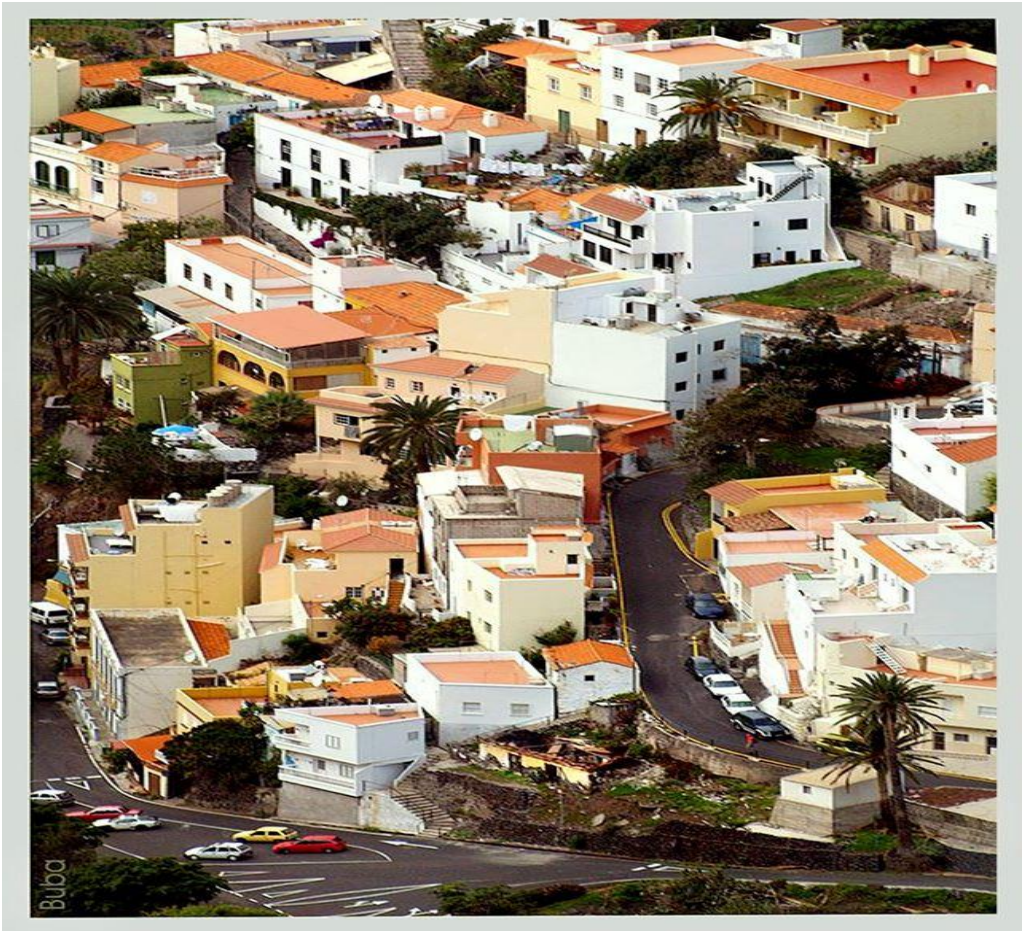
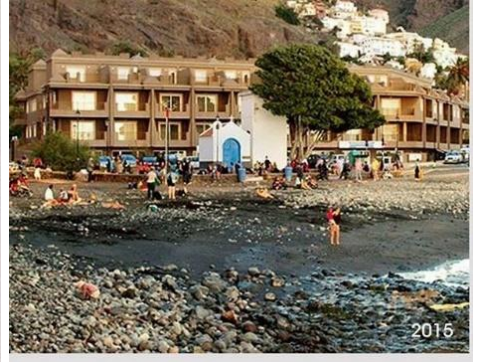

Viața s-a schimbat radical, s-a renunțat la agricultură, la culturile de banane și alte fructe exotice și se practică turismul, o afacere mult mai bănoasă !

Mulți dintre proprietarii de teren, s-au asociat cu investitorii, construcții de locuințe sau hoteluri, și s-au ales, în natură, proporțional cu valoarea terenului, cu spațiu de cazare. O afacere mult mai bănoasă și mai elegantă decât cultivarea de banane!

Foarte sugestiv, în comparație imagini cu strada care face legătura între cartierul La Playa și Centrul Civic, Cartierul La Calera. În anul 1962, un drum de căruță străjuit de palmieri prin plantația de banane... Ciorchine de banane care cade pe trecător... Și acum un drum, modern, la standard european!

O fotografie cât o mie de cuvinte! O mare verde, culturile de banane având pe fundal zona actualului Cartier La Calera. În prim plan Punctul TRAFO și cocheta capelă Romano -catolică, sfântul San Pedro, alături de Pensiunea „Maria”, locul de pelerinaj al fanilor „Beathels”! În prim -plan, cele câteva camioane, însemnând că se începe construcția...Dar, în același timp, „Piaza-rea”, pentru pescari și cei câțiva amatori de plajă și bălăceală în apele Atlanticului! Se anunță schimbări mari!

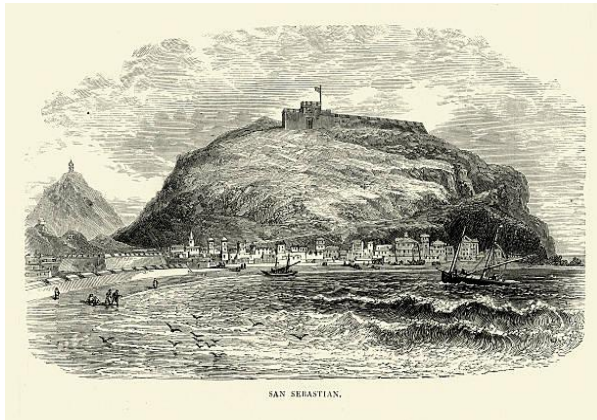
Capitolul VIII

Excursii pe toate drumurile insulei La Gomera

Pe porțiunea oceanică dintre Spania și America de Sud, Insulele Canare sunt cel mai apropiat punct de continentului american. Prin urmare, nu este surprinzător faptul că Christopher Columb în prima sa expediție s-a oprit aici. Așa a fost, pentru că în 1492 alte porturi Canare nu erau atât de sigure, de exemplu, cel din Las Palmas. De fapt, cel din Tenerife sau cel din La Palma nu erau chiar sub stăpânirea spaniolă.

Contemplând lumea ce mă înconjoară

Încercând să-mi imaginez în port corăbii...

Chiar dacă mă repet, La Gomera este una din cele șapte insule principale din Insulele Canare (Spania). Este situată în Oceanul Atlantic, în partea vestică a arhipelagului. Aparține provinciei Santa Cruz de Tenerife. Capitala este San Sebastian de la Gomera, unde se află sediul Cabildo Insular (guvernul insulei). La Gomera, la fel ca restul insulelor Canare, este o insulă vulcanică. Are o vechime de circa 12 milioane de ani; totuși, ultimele episoade vulcanice se pot considera cu adevărat trecute: ultimele erupții au avut loc acum două milioane

de ani. Insula are o suprafață de 369,76 km². Punctul cel mai înalt, vârful Garajonay cu altitudinea de 1.487 m, aparține Parcului Național.

Monumentul natural Los Órganos

Un exemplu al acestui spațiu natural protejat este Orga, în nordul insulei, formată din coloane de bazalt: (orga naturală)

VIII/ 1 Valle Gran Rey- Valea Regelui Mare

Valle Gran Rey este o municipalitate aparținând provinciei Santa Cruz de Tenerife, pe insula La Gomera (Insulele Canare, Spania). Este al doilea municipiu cel mai populat de pe insulă, după San Sebastián de La Gomera, capitala insulei, cu rang de reședință de județ!. Este orașelul în care locuiesc copiii noștri și local unde am hoinărit în fiecare zi. Este situat în vestul insulei, mărginindu-se cu municipalitatea Vallehermoso, având o suprafață de 32.36 km².

Altitudinea capitalei municipale este de aproximativ 50 de metri deasupra nivelului mării, atingând o altitudine maximă de 1225 metri deasupra nivelului mării la vârful central al insulei. Hoteluri-Resort, foarte confortabile Centrul său urban este împărțit în principal în două nuclee principale: El Valle Alto (cu centre de populație precum: Los Granados, El Hornillo, La Vizcaína sau El Retamal) și

Valle Bajo (cu centre de populație precum: La Calera, Borbalán, Vueltas sau La plaja).

Se vede colțul fostului local de mare atracție "Maria" și noul complex rezidențial de locuințe

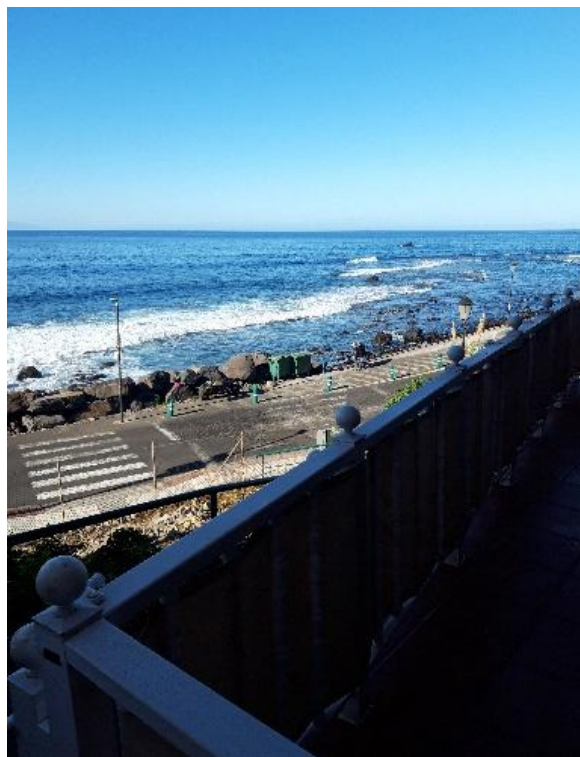
VIII/2 Satul Arure

Situat într-o râpă mare, satul din apropiere *Arure*, care este de fapt fosta capitală a municipalității. Valle Gran Rey a devenit principala zonă turistică din insula La Gomera.

Frumusețea peisajelor sale, cu cartierele sale cu case albe și nuanțe de maro care contrastează cu verdele site-urilor sale: Guada, El Guro, The Biscayne, sunt unele dintre aceste cătune mici legate de multe trasee care duc la plajele sale, vastul platou din La Merica sau satul Chipude.

Atracția principală a municipalității este cu siguranță alegerea sa de plaje, cea mai bună din insulă, cu nisip negru fin și ape pur albastre. Printre altele, trebuie să menționăm: Playa de las Vueltas, situată în apropierea portului; Charco del Conde, laguna un mic golf natural unde tinerii se bucură de scăldat; La Playa și La Puntilla, statuia situată în zona de vest și cu o extindere semnificativă, sau Playa del Ingles, poate unul dintre cele mai uimitoare colțuri ale insulei, unde nisipul negru și vijelia valurilor împreună cu stâncile din La Merica face un cadru natural care nu se găsește în niciun alt loc al Insulelor Canare.

Infrastructura de cazare este destul de completă, cu o selecție bună de apartamente și pensiuni, precum și infrastructura de agrement, cu o mulțime de activități de făcut în timpul liber. Trebuie să evidențiem călătoriile care pleacă din

portul Vueltas către Los Organos, în municipalitatea vecină Vallehermoso. Aceste stânci sunt o adevărată minunăție a acțiunii eroziunii asupra calcarului. De asemenea, există mai multe companii care oferă biciclete pentru închiriere sau alte servicii, cum ar fi activități organizate de mers pe jos. Valle Gran Rey are o locație strategică pentru comunicațiile pe insulă și o rețea de trasee potrivite perfect pentru tot felul de utilizatori.

În fiecare zi, dis de dimineață, sau după micul dejun grupuri de tineri sau cupluri de pensionari nemți, pleacă în drumeții, pe trasee de munte, foarte bine marcate și îngrijite. De data asta, eu mare pasionat al muntelui și drumeției a

trebuit să mă mulțumesc cu traseul zilnic de la locuința copiilor unde locuiesc cu chirie până la noua locuință cumpărată în Cartierul La Playa. Sau trasee scurte, în excursiile cu mașina...că nu mă mai ajută picioarele!

Plaje importante :

- Fântâna contelui
- Dantela
- Playa La Calera
- Playa del Inglés
- Callao din Moza
- Fântâna La Condesa

Cartierul La Playa

De la 1 ianuarie 2014, municipalitatea avea o populație de 4181 de locuitori, fiind a doua cea mai populată de pe insulă, după San Sebastián de La Gomera, și ocupând poziția 39 în provincia Santa Cruz de Tenerife. Populația relativă a fost

Palmier în cartierul Casa de La Seda, Valle Gran Rey.

de 129.20 locuitori / km². (din Statisticile Primăriei)

Este o municipalitate a cărei populație este dispersată pe scară largă în numeroase cartiere și cătune, care sunt în mare parte dispuse de-a lungul râului care îi dă numele și pe platforma de coastă. Capitala este stabilită în locul La Calera din 1930, înainte de a fi în Arure, care și-a dat numele municipalității.

Valle Gran Rey este formată dintr-un set de nuclee distribuite de Valea care îi dă numele. Economia Valle Gran Rey s-a bazat până în anii 70 ai secolului

XX pe pescuit și agricultură, în special pe cultivarea bananelor. De atunci, a dobândit o anumită relevanță ca destinație turistică alternativă, ceea ce a dus la o anumită dezvoltare urbană. În prezent, prin sectorul terțiar se obține cel mai mare venit, în special prin turismul provenit în principal din Germania și Insulele Canare.

Plaja La Playa, până la care avem de acasă, mai puțin de 0 sută de metri!

De la Valle Gran Rey există o cale de legătură restaurată între districtul Los Granados și Arure, pe care trebuie depășiți 750 de metri de altitudine și am parcurs o porțiune între Mirador del Palmarejo și Arure.

Acest traseu este frumos, la care nu te-ai aștepta la început, deoarece drumul principal Valle Gran Rey - Arure trece prin două tuneluri. Dar sunt vederi foarte impresionante asupra Valle Gran Rey, spre insulele El Hierro și La Palma și îți poți plimba privirea prin pajiști bogate în vegetație deasupra satului Arure. Din locurile de Belvedere (Mirador!) am făcut mici plimbări, de maxim 1 km, pentru a beneficia din plin de frumusețea locurilor.

Punctul de plecare este "Mirador de César Manrique", există locuri de parcare pe marginea drumului. De-a lungul căii indicate, se ajunge la înălțimea de deasupra tunelului din fața satului Arure. Aici te urci în sus la "furculița" din dreapta și ajungi la cimitirul din Arure deasupra unei pajiști. Acum este semnalizat din nou în jos, spre Arure, către Ermita Fecioară de la Salud.

El Palmarejo - satul Arure , locul unde am vizitat cele mai multe gospodării

Pe drumul principal, aproximativ 200 m mai la stânga, în fața barului-restaurant El Jape, o scară (nu este indicată) ne duce înapoi spre panta de deasupra satului Arure. Traseul de pantă duce de-a lungul unei mici păduri și a unui platou înapoi spre punctul de deasupra tunelului).

Sărbători tradiționale în Arure

- Doamna noastră de Fatima , 13 mai.
- Fecioara noastră Fecioara La Salud și San Buenaventura , 13 și 14 iulie.
- San Salvador și San Nicolás , 15 și 16 august.

Revenind la Arure, după tunel, vom lua primul viraj la dreapta. Suntem deja în ultima secțiune a turului nostru și vom trece prin limitele Parcului Național „Garajonay” și traversând mici centre de populație (nu mai puțin importante) din satele Las Hayas, El Cercado cunoscut din urmă pentru a fi locul din La Gomera unde tradiționalul ceramică fără strung este încă elaborat din generație în generație, acolo vom găsi centrul de interpretare „Las Loceras”.(acolo se confecționează manual olanele din materialul din zonă, olane cu care se acoperă construcțiile din cele mai vechi timpuri, fiind de fapt singurul loc unde se găsește pământul, materia primă pentru aceste produse.)

Fosta capitală a municipalității, cătunul din Arure este unul dintre cele mai importante complexe arhitecturale din partea de vest a Insulei La Gomera. Casele sale din piatră sunt un exemplu clar al variantelor constructive care apar în această zonă a insulei, cu vedere spre sud pentru a profita de cel mai mare număr posibil de ore de zi.

Steagul Albastru este un premiu acordat anual din 1987 de Fundația Europeană pentru Educația Mediului plajelor și porturilor care îndeplinesc o serie de condiții și facilități de mediu. Criteriile de obținere a pavilionului albastru sunt împărțite în patru domenii fundamentale: *Calitatea apei pentru scăldat, Informații și educație pentru mediu, Management și siguranță pentru mediu, Servicii și facilități.*

Statutul Steagul Albastru este acordat plajelor din peste douăzeci de țări din Europa, patru din Orientul Apropiat , una din Asia de Est, trei din Africa, opt din America și una din Oceania. Concesiunea ecusonului Blue Flag necesită respectarea reglementărilor privind calitatea apei, siguranța, serviciile generale și managementul mediului.

Secvențe din filmul "Avatar"

Continuăm cu descinderea în satul Las Hayas, învecinat cu parcul național și înconjurat de livezi de palmieri, idilicul sat de munte se află într-un peisaj deluros. Nori groși de ploaie trec adesea peste Las Hayas, care se află la peste 1000 de metri deasupra nivelului mării, permițând agricultura pe tot parcursul anului. Așezământul Las Hayas este mai bine cunoscut din motive culinare. Site-ul rural Jardin Las Hayas este situat în frumosul cătun din Las Hayas, în municipiul Valle Gran Rey, pe insula La Gomera, la doar câțiva metri de magnificul parc național din Garajonay, declarat patrimoniu mondial de către UNESCO în 1986.

Cu mașina se ajunge ușor pe drumul din Valle Gran Rey, prin Arure, până la cătunul din Las Hayas, care se află în vestul graniței Parcului Național Garajonay, înainte de a coborî spre Valle Gran Rey.

Din Valle Gran Rey este drumul principal și după tuneluri, în Arure, se ia prima abatere spre dreapta; următorul Hamlet după cimitir este satul Haga. De la aeroport, trebuie urmat drumul către Valle Gran Rey, trecând Alajeró, Igualero, Chipude și El Cercado, iar următorul sat este Las Hayas

Sărbători tradiționale la Hayas

- Doamna din Coromoto , primul weekend al lunii septembrie.
- San Andrés și Santa Bárbara , fiind ultimul weekend din noiembrie.

VIII/3 Apa magică a lui Los Chorros de Epina

În muntele Vallehermoso, La Gomera, se află Los Chorros de Epina, o fântână cu apă de izvor care are șapte țevi de lemn de epocă. Conform tradiției populare, apa sa are proprietăți vindecătoare. Familiile înstărite din Vallehermoso și-au trimis servitoarele la Epina (investind o zi de drumeție) pentru a obține apă din această sursă și pentru a se asigura că era cu adevărat apa din Los Chorros de Epina, ar trebui să ofere și o foaie de caiet, un copac care a crescut doar lângă această sursă magică.

Ei spun că cine bea din conductele lor este beneficiat de avere și dragoste. Dar pentru ca jeturile să-și dea binecuvântarea celor care beau ... ei trebuie să respecte anumite reguli, începând mereu să bea de la stânga la dreapta, să găsească dragoste: femeile trebuie să bea din pipă, bărbați din ciuturi...

Los chorros de Epina - La Gomera

Jeturile Epinei și farmecul legendelor populare

Istoriile orale au fost întotdeauna o resursă atât de înrădăcinată încât îmbogățesc istoria popoarelor. Unele dintre ele rămân ca adevăruri populare, în timp ce altele rămân în timp ca legende. În La Gomera găsim Chorros de Epina, un loc în care dragostea este legată de puritatea apei care curge din izvorul său magic.

În zonă veți vedea ce vă ține dragostea. Pentru mulți va fi o

poveste, dar pentru alții va exista întotdeauna ceva adevărat. Prin urmare, indiferent dacă doriți sau nu să vă cunoașteți viitorul iubitor, vă recomandăm să vizitați Chorros de Epina, un simbol al nordului insulei.

Epina este un cătun mic situat în municipiul Vallehermoso, în nord-vestul insulei La Gomera.

Un loc care păstrează farmecul de altădată. A ajunge la jeturi este foarte simplu. Mergeți la restaurantul Chorros de Epina (șoseaua GM-1). În lor În împrejurimi există spațiu pentru a vă parca mașina, pentru a vă apropia de începutul cărării scurte în direcția celebrului Chorros de Epina.

Un indicator situat pe o parte a drumului principal marchează perfect locul. Calea către jeturi se face într-o coborâre ușoară prin interiorul pădurii de lauri atât

de obișnuite în La Gomera. În 10 minute veți ajunge la schitul San Isidro Labrador și puțin mai departe veți ajunge la cele șapte Chorros de Epina. Această cale este potrivită pentru oricine și poate fi făcută chiar și cu copii.

De-a lungul celor opt Insule Canare găsim tot felul de legende, multe dintre ele sunt legate de iubire, deși nu întotdeauna cu un final fericit. Acesta este cazul poveștii lui Gara și Jonay. Legenda spune că viitorul iubirii este revelat prin puritatea apei. Dacă ajungi să cunoști Chorros de Epina. Fiți atenți. Dacă sunt limpezi și calmi, dragostea îți va veni sub formă de fericire. Dacă,

dimpotrivă, sunt tulburi, prezic durerile de inimă și nenorocirea. Povestea mai relatează că Gara, protagonistul legendei dragostei lui Gara și Jonay, a vizitat Chorros de Epina și acolo și-a întâlnit nefericitul sfârșit. În plus, unele voci locale povestesc că apele Epinei au puteri de vindecare. Dacă doriți să beneficiați de acestea, urmați ordinea corectă. Nu faceți nicio greșală. Bărbații ar trebui să bea din ciocanele ciudate și femeile din perechi (siguiendo un numele Parcului Național situat în inima La Gomera.

Legenda mai spune că „dacă bei din cele 7 țevi, te căsătorești peste 1 an”. Iubirea, sănătatea și averea s-au concentrat în apele Chorros de Epina. O ultimă poveste spune că doamnele din Vallehermoso și-au trimis servitoarele să aducă apă din izvorul miraculos. Numărul jeturilor a crescut în timp. În trecut nu erau șapte, ci patru, care alcătuiau Jeturile Epinei. Prima dintre ele a oferit sănătate, a doua iubire, a treia bogăție și pe a patra nu există nicio referință, deși se pare că ar putea atribui darul bucuriei și al poeziei. În prezent, sunt o vizită obligatorie într-o excursie la La Gomera.

Apa "vrăjită", cu puteri miraculoase de la Chorros de Epina

În prezent, jeturile Epina sunt formate din șapte țevi de lemn, deși unele mai vechi amintesc că în trecut erau doar trei. Tradiția spune că, pentru a beneficia de puterile apei, trebuie să bei de la stânga la dreapta, bărbați cu jeturi ciudate și

femei din perechi. Numai în acest fel va fi posibil să accesați proprietățile vindecătoare atribuite acestuia, precum și averea și dragostea care curg din țevile de lemn prin care este canalizată apa.

O altă tradiție asigură că primele două jeturi de apă corespund sănătății, cele care urmează spre dragoste și celelalte două către avere. Ultimul, numărul șapte, este din ce beau vrăjitoarele. Cine dorește să beneficieze de apa magică trebuie să bea din jeturile pe care le dorește, sau dacă este foarte superstițios, din cele șapte jeturi.

Legende legate de jeturile Epina poartă asemănări cu tradițiile magice ale altor culturi antice, unde sunt legate de sursele, izvoarele sau orice alte locuri în care țâșnește lichidul prețios, cu existența entităților unor ființe speciale care vegheau asupra omului. În unele cazuri, aceste ființe speciale erau goblini și zâne și, în alte cazuri, vorbeau despre apariții de fecioare sau alte imagini religioase. Curios este că la câțiva metri de izvorul Epina se află un schit. Apariția în acest loc a luminilor ciudate a rezistat și în memoria colectivă.

Dar, în vara anului 2008, a avut loc ceva cu adevărat îngrijorător, nu a izvorât apă din izvorul cu jeturi Epina, lucru pe care localnicii nu și-l aminteau că s-a mai întâmplat. Cauzele acestui fenomen sunt necunoscute. Unii cred că se datorează secetei din ultimii ani, alții o atribuie faptului că prețiosul lichid a fost deviat în alte locuri. Mulți cetățeni din Vallehermoso și-au arătat surpriza la încetarea bruscă a debitului, deoarece își amintesc că bunicii lor le-au spus că nu s-a oprit curgerea apei în sute de ani, în ciuda faptului că au existat perioade de secetă mai mari decât cea actuală.

VIII/4 Vallehermoso - Valea Frumoasă din La Gomera!

Vallehermoso, ceva ce nu găsești mai frumos!

Vallehermoso – aș zice că numele-i suficient, nu-i așa? Vallehermoso e cea mai mare regiune a insulei, cu văi verzi care adăpostesc sate mici și zeci de trasee de hiking. Roque Cano e atracția regiunii, o formațiune stâncoasă, impresionantă. O vale sălbatică, dar foarte spectaculoasă. Orașelul e foarte cochet, cu arhitectură tradițională, multă liniște și puțini turiști. Înainte să coborâm spre micul orașel, am stat câteva momente și ne-am uitat spre vale, fără să vorbim, doar așa, suflet în suflet și ne-am spus unul altuia că am putea să nu mai plecăm, ci să ne trăim viața așa, în liniște și în bătaia soarelui.

Tot în Vallehermoso veți găsi sate precum Tezo, Arguamul sau Alojera și plaje neatinse de mâna omului precum Alojera, Argaga, Playa del Trigo, Arguamul sau Playa del Vallehermoso. În general, sunt plaje ascunse între stânci înalte, cu nisip negru și pietriș, mângâiate de valuri mari și azurii.

Frumusețea Vallehermoso este văzută de îndată ce intri în vale sau poate că mărimea rocilor și munților magnific va fi primul care îți va atrage atenția. Stâncile înalte din munți ridică ochii spre cer. Acolo vezi că rocile masive care arată ca și cum un uriaș tocmai le-au aruncat acolo. Aceste roci se numesc Monument Natural Roque Cano și este locul unde a aterizat magma de la vulcani. De la Monumentul Roque Cano există un priveliște minunat în care s-ar putea să vedeți o parte din viața păsărilor care o face acasă aici, precum bufnițele cu urechi lungi.

Peisaje care te încântă, prin sălbăcie și naturalețe Vallehermoso are o populație de aproximativ 3.000 de locuitori, dar dimensiunea face ca acesta să fie al doilea municipiu ca mărime de pe La Gomera. În orașul Vallehermoso este un sat adormit de clădiri vechi și câteva clădiri noi. Unele dintre clădirile vechi au nevoie de câteva reparații, dar aceste detalii adaugă la farmecul zonei.

În piața orașului sunt câteva cafenele minunate; ne-am bucurat de o băutură la Lucia's. Stând cu localnicii și bucurându-ne de atmosferă, devine o zonă plină de viață într-un sat frumos. Piața are multe străzi mici care o duc pe lângă ea și puteți găsi case canare în stil vechi pe străzile mici.

De asemenea, veți găsi tot ce aveți nevoie de la bănci până la brutăriile tradiționale care au mirosuri delicioase care plutesc spre voi. La sfârșitul străzii Mayor veți găsi biserica Iglesia San Juan de Bautista, o clădire veche în formă de pătrat în stil canarian. De asemenea, vă puteți bucura de priveliștile orașului de la biserică, iar la întoarcere vă puteți bucura să vă uitați la toate clădirile, unele foarte vechi, care nu mai pot fi locuite, dar frumoase.

Frumusețea Vallehermoso vine mult cred că din istoria agriculturii. În grădini puteți vedea delicioase poame în pomi fructiferi tropicali și plante. Există banane, papaya și caise pentru a numi câteva. Fructele locale, care sunt cultivate aici, pot fi aduse în mod normal într-o mică sală de piață, chiar de pe piața principală. În piața principală veți găsi, de asemenea, figuri gigant sculptate din piatră. Este cea mai mare municipalitate a insulei. Acesta acoperă nordul și sudul insulei și este, prin urmare, teritoriul care oferă cel mai variat peisaj al La Gomera. Din vârfurile verzi ale Parcului Național Garajonay, putem observa extensivul palmier Vallehermoso...

Roque Cano este, fără îndoială, cel mai semnificativ spațiu natural al municipalității Vallehermoso. Vallehermoso este punctat cu sate mici unde timpul pare să se fi oprit, ca Tazo. Centrul istoric din Vallehermoso are exemple interesante de arhitectură tradițională, subliniind, dintre toate, biserica

San Juan Bautista, un frumos exemplu de arhitectură de renaștere gotică finalizată la începutul secolului XX. La capătul defileului sunt stațiuni abrupte pe litoral, cu piscine pregătite pentru plăcerea localnicilor și a vizitatorilor. În sens opus, la

începutul defileului, găsim barajul La Encantadora, un loc magic din care putem observa *Roque Cano*, cea mai mare rocă geologică din nordul insulei.

Datorită lungimii sale, Vallehermoso are un număr mare de sate împărțite pe văi și chei în care drumeții pot vedea frumusețea în unele locuri mai puțin călătorite și unde timpul a stat nemișcat. Adevărate locuri frumoase de vizitat sunt Tazo, Arguamul sau Alojera, principalul producător de *miere de palmier* al insulei și o plajă naturală aproape neatinsă

Specialiști la recoltatul mierii de palmier !

În ceea ce privește tradițiile, trebuie să evidențiem festivalurile populare în cinstea Fecioarei noastre Carmen, care se desfășoară în centrul istoric al satului. Este o sărbătoare marcată în calendar de mii de oameni din La Gomera, care se întorc în întâmpinarea Fecioarei și a trecutului lor cel mai îndepărtat în fiecare iulie a anului.

Un alt element esențial este precesiunea La Candelaria din Chipude. Acest ultim festival are loc în fiecare 15 august și reunește mii de oameni credincioși care se întâlnesc în jurul bisericii. Este poate cel mai mare număr de oameni dintre cei deținuți pe insulă.

La doar o scurtă distanță de Piața principală din Vallehermoso se află Playa de Vallehermoso, o mică plajă care acum găzduiește piscinele și câțiva localnici care vând băuturi răcoritoare și articole confecționate local.

Plaja "Piraților" și vechiul castel din Vallehermoso

VIII/ 5 Parcul Național Garajonay

Garajonay National Park – unde veți găsi cel mai înalt vârf al insulei, 1487 m și cea mai spectaculoasă pădure de Laurisilva (pădurile de dafin), cu arbori înalți care ating și 40 m. De asemenea, numeroase trasee de hiking (drumeție) vă așteaptă. Nu știu cât am reușit eu să cuprind în poze, dar peisajul îți taie respirația. Aerul umed, copacii imenși, cu rădăcinile bine înfipte în văile adânci – toate par desprinse dintr-un film științifico-fantastic, gen Avatar!

Terenurile accidentate de pe insula La Gomera din Canare sunt refugiul final al unuia dintre cele mai neobișnuite și emblematice păduri din Spania. Un giulgi aproape permanent de cețuri, ridicându-se din Ocean și agățat de munți, le

impregnează cu umezeală și prospețime și favorizează supraviețuirea miraculoasă a acestor păduri splendide și misterioase.

O lume ciudată, parcă dintr-o altă viață, la doar o mică distanță de coastele deșertate ca Sahara,

Laurisilva sau pădurea de laur, un ecosistem care a supraviețuit încă din perioada terțiară, dispărând de pe continent, ca urmare a schimbărilor climatice din Cuaternar, își găsește refugiu în zona cetelor din Insulele Canare. Garajonay este în prezent cel mai bine conservat exemplu al acestui ecosistem, adăpostind peste jumătate din pădurile mature de Laurisilva din Canare. Alte comori ale Parcului Național sunt diversitatea tipurilor de grupuri de plante, numărul mare de specii endemice și existența unor monumente geologice spectaculoase, precum *Los Roques*.

Aproape 450.000 de turiști vizitează parcul în fiecare an. Parcul este numit după formarea de roci din Garajonay, cel mai înalt punct al insulei la 1.487 metri (4.879 ft). De asemenea, include un mic platou a cărui altitudine este de 790–1.400 m deasupra nivelului mării.

Parcă te cuprinde un pic de teamă să intri mai adânc printre copaci! *Laurisilva* canariană, o pădure subtropicală umedă care în Terțiar a acoperit aproape toată Europa de Sud. Se găsește și în Insulele Azore și în Insulele Madeira. Majoritatea văilor umede și protejate orientate spre Nord au cele mai bogate și complexe păduri. Este cunoscută sub numele de vale *laurisilva*, o adevărată pădure tropicală subtropicală în care se găsesc cei mai mari copaci de lauri. La sud, pădurea este în principal un amestec de fag și brad, specii adaptate atmosferei mai puțin umede.

Alte atracții ale parcului național sunt rocile masive care se găsesc de-a lungul insulei. Acestea sunt foști vulcani ale căror forme au fost sculptate de eroziune. Unele, precum „Fortaleza” (fortăreața în spaniolă) au fost considerate sacre de către insularii autohtoni, precum și refugii ideale atunci când erau atacați. Parcul este străbătut de o rețea mare de 18 poteci, drumetia fiind una dintre principalele activități turistice din insulă.

În august 2012, un incendiu forestier a ars 747 de hectare (18%) din acest parc național.

Gara și Jonay

Vârful și parcul poartă numele Guanche Lore, îndrăgostiții nefericiți Gara și Jonay. Romantismul lor îi evocă pe Romeo și Julieta și Hero și Leander. Gara a fost o prințesă a lui Agulo pe La Gomera. În timpul festivalului de la Beñesmén, era obișnuit ca fetele necăsătorite din Agulo să-și privească reflecțiile în apele Chorros del Epina. Dacă apa ar fi limpede, ar găsi un soț; dacă ar fi tulbure, i s-ar întâmpla o nenorocire. Când Gara s-a uitat la apă, și-a văzut clar reflectarea. Cu toate acestea, a privit prea mult, iar reflectarea soarelui a orbit-o temporar. Un om

înțelept pe nume Gerián i-a spus că asta însemna că trebuie să evite focul, sau altfel o va consuma.

Jonay era fiul *menceyului* Guanche sau regele Adejei din Tenerife, care a ajuns pe insulă pentru a sărbători aceste ceremonii. Participarea lui Jonay la jocurile care au urmat a atras atenția lui Gara, iar cei doi s-au îndrăgostit. Din păcate, când s-a anunțat logodna, vulcanul Teide, vizibil din La Gomera, a început să izbucnească de parcă în dezaprobare. Acest lucru a fost interpretat ca un rău omagiu și părinții respectivi ai cuplului au rupt logodna. Jonay a fost făcut să se întoarcă la Tenerife, dar într-o noapte, a înotat pe canalul care separa cele două insule și s-a reîntâlnit cu iubita sa. Părinții respectivi au poruncit să fie găsiți cei doi. Iubiții au fost curând prinși pe un munte, unde au decis să-și ia propria viață. Norii, alergați de vântul mânios, norii care aduc ploaia 2 orizontală!

Incendiu devastator in Tenerife: dezastru într-un parc național

Autoritățile din insulele Canare au evacuat, 1.800 de locuitori de pe insula Tenerife, puternic afectata de un incendiu de pădure izbucnit duminica. Flăcările au ajuns, la casele din satul Vilaflor, situat in sudul parcului Teide, care face parte din patrimoniul mondial al UNESCO, relatează Sky News. Focul a devastat

zona forestiera din afara parcului și a pârlolit 3.000 de hectare. Aproximativ 800 de pompieri lupta cu focul, întreținut de rafale puternice de vânt si temperaturi ridicate, ajutați de cinci elicoptere si trei avioane

Pădurea El Cedro

O altă pădure deosebit de frumoasă este El Cedro, o veche pădure de Laurisilva declarată World Heritage Site de către UNESCO. Recunosc că nu am reușit să văd această pădure, însă căutând pe Google poze, tind să cred că este una dintre cele mai spectaculoase păduri din lume (iar UNESCO, prin distincția acordată, confirmă acest fapt), care îmi amintește pe alocuri de secvențe din filmul „Avatar”.

„Laurisilvele” reprezintă un ecosistem unic în lume. La ora actuală, laurisilvele constituie cele mai mari păduri de dafini și lauri și sunt alcătuite în proporție de 90% din pădure primară, neatinsă de sute de ani. Cele întâlnite în Madeira sunt mai bine păstrate decât laurisilvele din insulele Azore și Canare. Sunt alcătuite din copaci bătrâni care ating uneori lungimi de 40 metri.

Cum poate am mai menționat, Insulele Canare sunt un arhipelag aflat în Oceanul Atlantic format din șapte insule (Tenerife, Fuerteventura, Gran Canaria, Lanzarote, La Palma, La Gomera și El Hierro), toate de origine vulcanică. Insulele aparțin Spaniei, formând o comunitate autonomă a acestei țări, în pofida distanței mari de peste o mie de kilometri de Spania continentală, Insulele Canare fiind mult mai apropiate geografic de coasta nord-vestică a Africii, aflată la doar 108 kilometri.

Insula La Gomera este a doua cea mai mică dintre cele șapte, după El Hierro. Are o suprafață de 369.76 kilometri pătrați și o formă asemănătoare cu a unei portocale tăiate pe jumătate. Cel mai înalt vârf este Garajonay – 1487 metri, micuț în comparație cu Pico del

Teide din Tenerife (3718 m). (Vulcanul..pe care l-am ratat de data asta, din cauza vântului din Sahara și a ceții cu Praful galben, Kalima, care reduce vizibilitatea la 20-30 de metri...Am fost nevoiți să ne întoarcem din drum, de undeva unde am depășit instalația de Telecabină și vulcanul mai redus ca înălțime, care am înțeles că încă mai erupe din când în când, cu regretele de rigoare ...!!!!)

Din punct de vedere administrativ, insula este împărțită în șase municipalități: Agulo, Alajero, Hermigue, San Sebastian de la Gomera (capitala insulei), Vallehermoso și Valle Gran Rey.

Am pornit cu mașina închiriată, spre Parcul Național Garajonay, intrat în Patrimoniul UNESCO în anul 1986, aflat în partea centrală și de nord a insulei. La fel ca în Tenerife, drumurile din La Gomera sunt foarte bune, dar înguste și extrem de virajate. Pe măsură ce înaintam spre nord, peisajul arid din est și sud lăsa locul unor peisaje mult mai verzi. Pe traseu am oprit pentru poze în locuri de

belvedere la Mirador de Agando, Mirador de La Laja și pe Valle Hermoso. Am admirat domurile vulcanice numite **Los Roques**, formate din Roque de Ojila, Carmona, Zarcita, Las Lajas și Agando, care stau mărturie a importanței activității vulcanice

și a eroziunii în „sculptarea” terenului insulei.

Parcul Național Garajonay: Raso de la Bruma

Revin cu acest loc, deosebit de frumos, mai ales că cred că fiind în drumul nostru am trecut de mai multe ori pe acolo, alegând trasee diferite: Laurisilva și Pădurea ferigă. Acest traseu este recomandat special datorită frumuseții sale atunci când este cețos. Văile și dealurile (impropriu spus dealuri!) acoperite cu laur sunt un exemplu de ceea ce oamenii pot găsi pe calea acestui traseu

Tur : prin pădurea de Laurisilva minunată cu ceață, cantitate mare de ferigi care

acoperă și protejează solul și mușchii atârnați în trunchiurile copacilor. Acest lucru îți dă impresia că te afli într-o mică pădure fermecată. Acest traseu traversează o pădure atractivă de lauri frecventată de ceață. Abundența de mușchi atârnați pe trunchiurile de copaci și bogăția ferigilor și a altor specii care acoperă solul denotă umiditatea ridicată cauzată de ceață.

Poteca se încheie la o răscruce amplasată într-o poiană din care se pot vedea văi și dealuri acoperite cu laur. De aici ne-am întors, savurând încă odată splendoarea care îmi amintește de scene din

filmul „Avatar”! Am fost norocoși că pe acest traseu, la ora aceea era ceață.

În Parcul Național

Garajonay am avut o oprire de o oră pentru o gustare și o cafea, apoi o scurtă plimbare prin pădure în Laguna Grande.

Laurisilva,

pădurea de dafini, un arbore specific Insulelor Canare, m-a încântat.

Copacii își păstrează frunzele tot timpul anului. Datorită climatului

umed și răcoros, aici s-au dezvoltat în voie o mare

varietate de plante sălbatice, ferigi uriașe și licheni,

dar și multe specii de flori. Pe insulă nu există cursuri

permanente de apă, dar, cu toate acestea, s-a

dezvoltat o

vegetație

abundentă folosind c

permanent partea muntoasă a insulei, vaporii de apă condensând noaptea pe frunzele copacilor, fenomen numit „ploaie orizontală”.

Restaurantul de sticlă, sfidează gravitația!

VIII/ 6 Mirador (loc de belvedere) de Los Roques

Monument natural
Los Roques

Insula La
Gomera se
mândrește cu o
multitudine de
eflorații stâncoase
de origine
vulcanică sculptate
de eroziune. Dar
puțini sunt la fel de
emblematici ca
uriașa stâncă
Agando și cei patru
tovarăși ai săi
particulari: Las
Lajas, plat și
aplecat; La Zarcita,
mic și discret;
Carmona,
sfidătoare și
ascuțită și Ojila,
mare și
poruncitoare.

Această
combinație de
monoliți (sau pietre
în picioare),
vehiculată de

pădurea de lauri din vârfurile montane centrale ale La Gomera, ar trebui inclusă cu siguranță în orice călătorie din jurul insulei - o insulă care a fost declarată Rezervație a Biosferei Unesco.

VIII/ 7 Mirador de Igualeiro

În acest punct de belvedere, situat lângă biserica, mai bine zis schitul *San Francisco*, se află monumentul Silbo Gomero. Priveliștile de aici se extind de la vârf până la mare, acoperind o suprafață mare inclusă în Peisajul Protejat Orone. Evidențiază Monumentul Natural al Fortalezzei, care se află în cealaltă parte a râpei Erque. Panorama este completată cu silueta insulelor La Palma și El Hierro tăiate peste orizont. Un loc deosebit de potrivit pentru meditație și reculegere....Este cel mai înalt centru de populație din toată La Gomera, la 1320 de metri deasupra nivelului mării și este situat chiar la poalele Alto de Garajonay, pe fața sa sudică. Această așezare, care face parte din peisajul protejat din Orone, este formată din clădiri împrăștiate, unele dintre ele de tip rustic tradițional.

A fost legată istoric de pășunatul pe vârfuri, brânza afumată din Igualeiro a fost întotdeauna o referință gastronomică pe insulă, în special pentru aroma pășunilor naturale și a aromelor afumate din specii precum jara (*cistus monpeliensis*). De aceea, drumurile de piatră care sunt încă parcurse și unele poteci sunt păstrate în stare foarte bună. Acolo există un schit și foișor. San Francisco este patronul cartierului și în cinstea sa se sărbătorește, organizând o petrecere în piața bisericii pe data de 4 octombrie.

Punctul de belvedere Igualero

Mirador de Igualero este chiar în centrul insulei și în limitele Parcului Național Garajonay.

Punctul de vedere oferă o vedere asupra râpei adânci. Situat la o altitudine de 1321 m de nivelul mării, acest punct de belvedere oferă vederi spectaculoase prin canioane verzi adânci spre "marea" albastră - ideal pentru relaxare și plăcere.

Igualero este cea mai înaltă fermă rurală din La Gomera. În trecut, a fost dedicat creșterii oilor și caprelor, a păstoritului, dar astăzi este aproape depopulat

din cauza migrației. Mirador de Igualero are o parcare mare, lângă *Schitul San Francisco de Asís*, foarte aproape de Parcul Național Garajonay.

Punct de belvedere Igualero cu schitul său și Fortaleza

În acest punct de belvedere, situat lângă biserica San Francisco, se află monumentul lui Silbo Gomero. Priveliștile de aici se extind de la vârf până la mare, acoperind o suprafață mare inclusă în Peisajul Protejat Orone. Evidențiază Monumentul Natural al Fortalezei, care se află în cealaltă parte a râpei Erque. Panorama este completată cu silueta insulelor La Palma și a El Hierro tăiate peste orizont. Putem continua spre sud și să ne apropiem de Mirador el Palmarejo, opera artistului Lanzarote Cesar Manrique, trecând primul tunel, după Arure, care are și un restaurant, dar nu e timp chiar pentru toate! Un alt loc cu vederi demne de carte poștală cu maiestuosul "Valle Gran Rey". Se vede panorama deosebit de frumoasă de sus din satul Arure, din zona tunelelor. E super...poate pentru că acolo am locuit șase săptămâni și mai bine, din anul 2019 încoace, efectiv m-am îndrăgostit de tot ce am văzut acolo. Fără a depăși în frumusețe locul meu drag din Sighișoara, în poieniță, sau din Sântana de Mureș, ca să nu mai pomenesc de satul Oroiu! Aici a fost reședința celui mai puternic dintre regii aborigeni, Amalahuigue.

VIII/8 La Laguna Grande

Situat în centrul insulei și al Parcului Național Garajonay, La Laguna Grande este principalul centru nervos al zonei Vallehermoso superioare și unul dintre cele mai importante locuri de întâlnire ale vizitatorilor la nivelul insulei. Condițiile naturale ale locului, o zonă plată, fără vegetație, cufundată într-o masă forestieră îi conferă o calitate deosebită. Concentrează o bună parte a utilizării publice fiind cea mai importantă zonă de agrement a insulei, cu aproximativ 12.500 mp, folosită pe scară largă de populația locală, în special în weekend, precum și un punct de oprire și concentrare a turismului de o zi, servind de asemenea, ca punct de distribuție pentru călători, datorită poziției sale centrale în parc.

*Nu am ratat
ocazia să
facem câteva
ture de călărie
cu măgărușii!*

Un loc ideal, cu toate amenajările și dotările pentru un Piknic!

Un loc de odihnă și relaxare superb, aici în Laguna Grande!

Printre facilitățile sale găsim un restaurant, toalete, zona de agrement cu plite, cuptoare, amenajare pentru grătare (barbecue), inclusiv lemne la discreție. Găsim acolo mese, leagăne și alte elemente de joc, inclusiv o „tironiană”, un adevărat deliciu pentru micii turiști. Sunt și două parcări și un birou de informații al P.N. Garajonay.

La Laguna Grande este accesat drumul general GM-2 sau drumul de întoarcere.

Plimbarea de astăzi s-a bazat pe 2 dintre acele trasee după sfatul unuia dintre ghizii de la Centrul de Informare Turistică din Valle Gran Rey. Din păcate, aproximativ 20% din pădure s-a pierdut în urma unui incendiu devastator în urmă cu câțiva ani și au fost semne de acest lucru în unele locuri. Pentru oricine vizitează La Gomera, este important vizitarea acestui minunat Parc Național.

Când plouă, toată suprafața poieniței se transformă într-un adevărat lac....

Îmi iau rămas bun de la măgărușul din poiană, prietenul meu cu care mergeam în satul vecin. Că erau femei frumoase, văduve sau femei a căror bărbați erau plecați la muncă prin Venezuela, Maroc, Spania...sau chiar în capitala Tenerife, pentru a aduna ceva bani pentru a-și mai îmbunătăți traiul. Numai că nu le-am găsit pe acasă, erau la muncă pe câmp!

Pe drumul de întoarcere am oprit mașina în diferite puncte de belvedere (mirador) de-a lungul drumului. Acesta ce se vede pe fundal, la orizont, este Muntele Teide din Tenerife, cel mai înalt punct din Spania.

Începutul plimbării de la centrul de informații de la Laguna Grande

VIII/ 9 -Roque Agando

Dintre punctele de belvedere activate de administrațiile insulare (publicate în ghiduri și gestionate), le putem evidenția pe cele situate în Parcul Național Garajonay, cum ar fi Igualero, descris deja, cu vedere la Cetatea Chipude și râpa Erque, Punctul de belvedere Vallehermoso, situat în Raso del Quebradón, cu vederi asupra întregului bazin al văii sau punctul de belvedere al Risquillos de Corvo, pe La Meseta și Macayo. Dar dacă există un punct de belvedere care se distinge în limitele municipale, este, fără îndoială, cel din Alto de Garajonay, cu o vedere panoramică a aproape întreaga insulă.

La toate aceste zeci de puncte strategice sunt adăugate și amenajate locuri cu panouri speciale, pentru a contempla numeroasele văi și cartiere ale municipalității.

VIII/10 Satul Lomo del Balo

Sat idilic din Valle Gran Rey din vestul insulei La Gomera

Micul orașel în locația sa expusă pe firul văii

Oraș fermecător situat în Valle Gran Rey, pe partea de vest a La Gomera.

Lomo del Balo este situat în Guadá, partea superioară a Valle Gran Rey, pe La Gomera. Este cel mai înalt loc din vale și este într-o poziție expusă. „Valea Marelui Rege” se caracterizează prin numeroase mici așezări împrăștiate cu case albe, nenumărate terase, grădini colorate și o abundență de nuanțe diferite de verde. La stânga și la dreapta se află fețe de rocă aproape verticale, impresionante.

Valea superioară este mai puțin turistică și, prin urmare, oferă o ambianță originală Gomerică. Lomo de Balo este cea mai înaltă așezare din Valle Gran Rey și locația sa expusă oferă o vedere

panoramică minunată. Valle Gran Rey se caracterizează prin satele sale împrăștiate de case albe, terasele sale de culturi, grădinile sale colorate și vegetația de diferite tonuri verzi.

Pe ambele părți există ziduri de stâncă impunătoare și abrupte. Partea superioară a văii este mai puțin turistică, deci oferă o atmosferă mai tradițională.

VIII/ 11 San Sebastián

San Sebastian de la Gomera – capitala insulei, cu plaje spectaculoase:
La Cueva, Chinguarime, Playa del Medio, Playa del Cabrito, Avalo, Tapahuga,
Playa de la Guancha, Playa San Sebastian

Grădini cu flori în Lomo del Balo

Este în același timp portul de intrare în insulă, precum și capitala acesteia. Fiind motorul economic și cultural al La Gomera, este cunoscut pentru trecutul său istoric. Există dovezi ale faptului că Christopher Columb a

petrecut timp în insulă, lăsându-și amprenta în capitală, deoarece a fost ultimul punct de plecare pentru

*Capitala
Insulei La
Gomera –
Orașul
San
Sebastian*

*Toate
clădirile
parcă sunt
pictate...*

descoperirea Americii. Acest lucru a făcut din San Sebastian un loc unic în Insulele Canare. Torre del Conde, o fortăreață medievală și cea mai veche clădire păstrată în Insule, biserica Fecioarei noastre Adormirea Maicii Domnului, un muzeu de lucrări de artă religioasă din secolul al XVI-lea, al XIX-lea, Capela Sf. Sebastian, construită în jurul anului 1530, toate acestea merită o vizită, chiar și așa, pe fugă!

Așa-numita Casa de la Aguada, este populară pentru fântâna sa. Legenda spune că Christopher Columb a luat apă din această fântână și a botezat noul continent cu ea. Am avut ocazia să ating și statuia lui Cristofor Columb și chiar să pun degetul pe locul de pe globul pământesc descoperit de el...America (India!)

Biserica Maicii Domnului Adormirea Maicii Domnului este un muzeu de artă religioasă, cu lucrări cuprinse între secolele XVI și XIX. Trebuie să evidențiem ușa sa gotică. Peisajul natural din Puntallana este unul dintre cele mai bogate din biodiversitate. În această zonă se află schitul patronului insulei, Fecioara din Guadalupe, lucrare flamandă din secolul al XVI-lea. San Sebastian este, de asemenea, o municipalitate mare punctată, mobilată cu clădiri frumoase de arhitectură tradițională canariană, precum La Laja, Vegaypala sau Tejiade.

În port în Capitala San Sebastian

Aceste sate sunt martorii istoriei agricole și un punct de referință al modurilor tradiționale care unesc rețeaua de trasee care fac parte din insulă.

Pe principala stradă a capitalei, San Sebastian, Calle Real, erau principalele noastre obiective: biserica cu hramul Adormirii Maicii Domnului (Nuestra Senora de la Asuncion), în care Cristofor Columb ar fi rostit ultima rugăciune înainte de

plecarea spre Lumea Nouă pe care urma să o descopere. Casa lui Columb (Casa de Colón), restaurată și transformată în muzeu în care sunt expuse hărți și machete ale corăbiilor, și Casa de Aduana în curtea căreia se află Pozo de la Aguada, puțul folosit de marinarii lui Columb pentru completarea rezervelor de apă de pe corăbiile *sale*.

Iglesia Nuestra Senora de la Asuncion reprezintă o combinație armonioasă între stilurile maur, gotic și baroc. Aceasta a suferit transformări succesive de-a lungul secolelor, construirea schitului inițial fiindu-i atribuită lui Hernán Peraza cel Bătrân în secolul al XV-lea.

Nu puteam rata nici Turnul Contelui (Torre del Conte), aflat într-un parc din apropierea portului. Turnul Contelui datează din 1447 fiind una dintre cele mai vechi clădiri din Insulele Canare. Acesta a fost locuit de Beatriz de Bobadilla, soția contelui de la Gomera Hernan Peraza, al cărui tată construisese turnul. Conform legendei, contele a fost ucis de către băștinașii guanches în timpul unei întâlniri amoroase cu o prințesă guanches, a urmat o revoltă a populației indigene, iar soția acestuia Beatriz s-a refugiat în turn solicitând ajutorul conducătorului insulei Gran Canaria, Pedro de Vera, pentru înăbușirea rebeliunii.

Ne-am mai plimbat ceva timp pe străduțele înguste și pitorești ale orașului-capitală a insulei, am făcut câteva cumpărături din micile magazine din apropierea portului și apoi ne-am îndreptat spre terminalul feribotului. De pe digul înalt de beton am mai făcut câteva fotografii cu portul și o vedere generală a orașului. Poate că cele mai bune alocări hoteliere sunt în acest județ, subliniind Parador de La Gomera, o clădire interesantă în arhitectura „neocanariană” care a fost declarată „cel mai bun Parador ”din Insulele Canare. Are un restaurant recomandat în cele mai bune ghiduri gastronomice. Hotelul Tecina Garden, lângă municipalitatea Alajeró, are singurul teren de golf al insulei, situat la doar câteva minute de aeroportul insulei.

În fiecare sfârșit de săptămână, la Centrul de informare turistică, prin tragere la sorți se ofereau „Vaucere turiștilor care făceau dovada șederii pe insula, mai mult de o lună de zile, pentru a fi utilizate la Barul „La Curva”! Așa că în calitate de câștigător a unui Vaucer, nu am putut rezista tentației de a beneficia de serviciile oferite acolo! (Asta e o glumă, dar la „La Curva” am fost...)

Fecioara din Guadalupe este hramul din San Sebastian de La Gomera, o puteți găsi în Capela Puntallana. La fiecare cinci ani, Fecioara este purtată în procesiuni în jurul municipalităților La Gomera, atrăgând mii de oameni credincioși și curioși.

Oul lui Columb

Pe țărmul Oceanului Atlantic...de fapt în mijlocul Atlanticului, în Arhipelagul Insulele Canare. Alături de băiatul nostru, Adrian... Pe fundal se vede Vârful (Vulcanul) Teide, cel mai înalt punct de pe acoperișul Spaniei! Ce poate fi mai frumos pe lumea asta...Ce frumos ar fi fost să fie aici si Domnica. Să vadă unde locuiește băiatul nostru!

*Stâncile din
portul San
Sebastian*

*În depărtare, pe
insula Tenerife de
vede clar
 conturul
semețului vulcan
Teide, cel pe
care, din păcate
din cauza ploii și
a ceții, l-am ratat
și anul ăsta!*

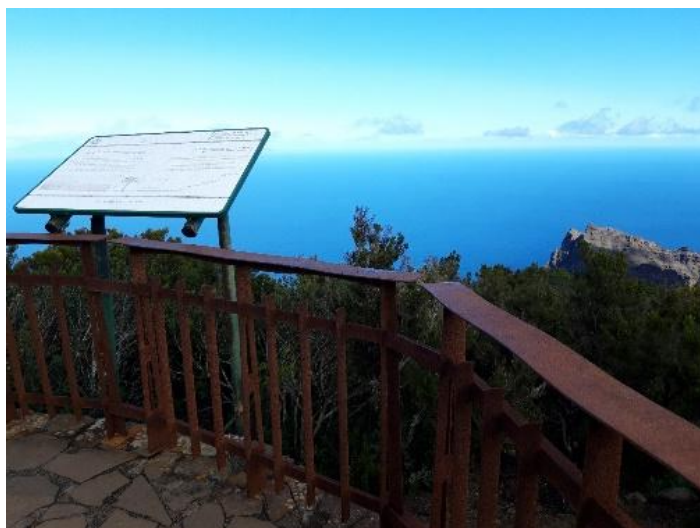
VIII/12 -Satul Agulo

Următoarea oprire a fost în apropiere de Agulo, unde am luat masa de prânz la Las Rosas, un restaurant înfipt în munte, care face parte dintr-un lanț de restaurante cu același nume. Ne-au fost servite specialități gomerane, udate din belșug cu vin alb sau roșu. Mâncarea a fost ok, dar nimic deosebit. Mi-a plăcut vinul roșu, ușor și aromat, gen căpșunică. Nemții, prietenii alături de care am luat masa au fost încântați de cartofii specifici zonei asezonați cu red mojo. Mie nu mi s-a părut că ar fi cu nimic diferiți la gust de cartofii copti în coajă pe care îi

mâncam în copilărie uneori iarna, doar că eu îi mâncam cu unt și sare pentru că nu auzisem pe atunci de *red mojo*. Mojo rojo este un sos specific zonei și conține ulei de măsline, sare, ardei roșu, usturoi, coriandru, chimen.

Însă partea cea mai interesantă nu a fost mâncarea, ci demonstrația a ceea ce înseamnă *Silbo Gomero*, limba fluierată, un mod tradițional de comunicare între gomerani și materie de studiu în școli, după spusele ghidului, care întâmplător era în trecere pe acolo cu un grup de turiști. Orice frază era transpusă în fluierături, indiferent de limba în care aceasta era exprimată. Au existat comunicări interactive cu turiștii prezenți, pentru a ne convinge de „eficiența” acestui limbaj și a funcționat perfect.

Agulo este situat în nordul insulei, între municipalitățile Hermigua și Vallehermoso. Cuprins într-o depresiune naturală, vechiul sat, unul dintre cele mai bine păstrate din Insulele Canare, are la bază o platformă naturală care arată ca un balcon spre mare. Un loc unic în care poți vedea atât de clar, încât Teide, vulcanul insulei Tenerife, poate fi observat din acest frumos punct de belvedere.

Vedere panoramică a centrului istoric, Cartierul Las Rosas este unul dintre cele mai frumoase și pitorești din La Gomera. Arhitectura istorică din Agulo este una dintre cele mai bine păstrate din Insulele Canare. Printre câteva zone interesante, trebuie să evidențiem vechiul sat care poartă același nume ca municipalitatea sau pitorescul cartier Lepe.

În zona de munte există și alte cartiere precum La Palmita sau Las Rosas, locuri fermecătoare

înconjurată de vegetație adiacentă Parcului Național Garajonay. Trebuie să

evidențiem și barajul de la Las Rosas, un mare rezervor înconjurat de verdeț în care timpul pare să se oprească și singurul sunet pe care îl auziți sunt păsările care cântă.

Agulo a fost istoric una dintre cele mai prospere municipalități ale insulei, fiind prima care a avut apă potabilă, electricitate și un dăvit (un dig din beton, metal și lemn care a fost folosit pentru a exporta bananele și roșiile. Încă o putem vedea ruine).. Agulo este cu siguranță una dintre cele mai pitorești municipalități din toată geografia Insulelor Canare.

Focurile din San Marcos sunt o tradiție unică pe insula La Gomera la nivelul ei mai popular. Au loc în ajunul zilei de 24 aprilie, când mulțimea se adună pe străzi pentru a sări peste movilele de lemn de ienupăr. Mirosul lemnului de ienupăr umple tot satul. Aceasta este o tradiție care se întoarce în secole și uimește pe oricine o vede sau participă sărind focurile. Noaptea se transformă într-o scenă magică de foc, muzică și religie.

Înainte de a traversa tunelul, găsim punctul de belvedere Agulo, puteți vedea casele coloniale ale orașului cu El Pescante de Hermigua și El Teide din Tenerife înconjurată de Atlantic.

VIII/ 13- Hermigua

– o zonă cu văi adânci, plantații de banane și pini de-a lungul șoselelor, unde într-un final o să găsești plaja Santa Catalina, un loc cu o priveliște spectaculoasă asupra oceanului și versanților înalți. Acest municipiu este norocos să aibă pe

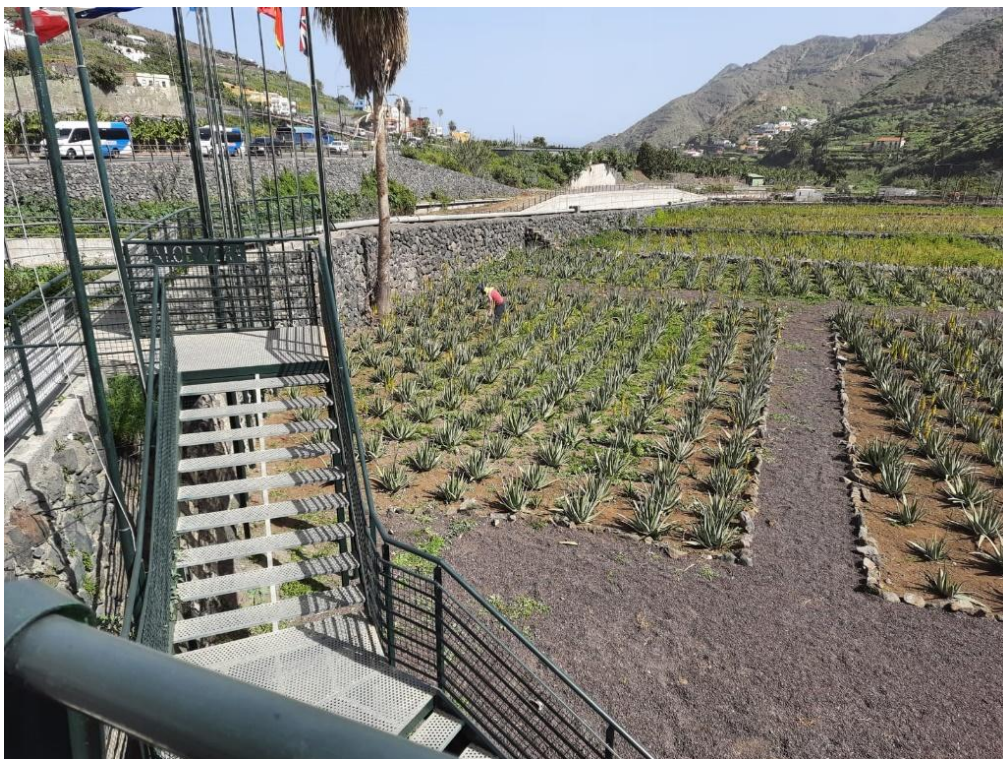

teritoriul său
legendara
pădure El
Cedro, un
refugiu din
terțiar unde
pădurea de
lauri a
supraviețuit
ca amintire a
unei
perioade în
care omul
nu își făcuse

încă prezența în lume. Vegetația luxuriantă a munților săi nu se ciocnește cu verdeața văii sale, una dintre cele mai fertile de pe insula La Gomera, presărată cu terase și banani care alcătuiesc un spațiu care, văzut din oricare dintre numeroasele sale puncte de belvedere, atrage ochiul vizitatorului. În plus, Hermigua are cel mai bun climat din lume, potrivit oamenilor de știință străini la începutul secolului trecut. Și nu este o minciună. Amplasată într-o râpă care se pierde în priviri, ea moare pe plaja Santa Catalina, un spațiu privilegiat în care extensiile verzi ale bananierilor se joacă cu albastrul mării, terminându-se în Davigua Hermigua, unul dintre cele mai pitorești locuri din patrimoniul insulei, unde prismele digului, martori excepționali ai trecutului orașului, își amintesc încă trecutul exportator al municipalității.

O vizită la cartierul San Pedro este esențială, în locul cunoscut sub numele de Valle Alto, unde se remarcă mănăstirea sa dominicană, unul dintre cele mai bune exemple de clădiri religioase de pe insulă cu piese artistice interesante care este completat de un cartier înconjurat de case de arhitectură tradițională canariană păstrată încă din secolul al XVIII-lea. În completare ansamblului peisagistic, este Muzeul Gofio și Muzeul Etnografic, unde vizitatorul poate învăța din prima mână tradițiile și obiceiurile locuitorilor din La Gomera și poate înțelege trecutul bogat și gastronomia insulei.

Cultura de Aloe Vera. Și un lucrător care dă cu sapa!

O atracție pe care nu trebuie să o uităm este, fără îndoială, cu traseele sale, cunoscute pe întreaga insulă pentru bogăția peisajelor prin care trec, de la El Cedro la cătune; de la Hermigua la municipalitățile învecinate; de la El Pescante la plaja La Caleta, un paradis al naturii pregătit pentru plăcerea scăldătorilor cu cele mai bune facilități.

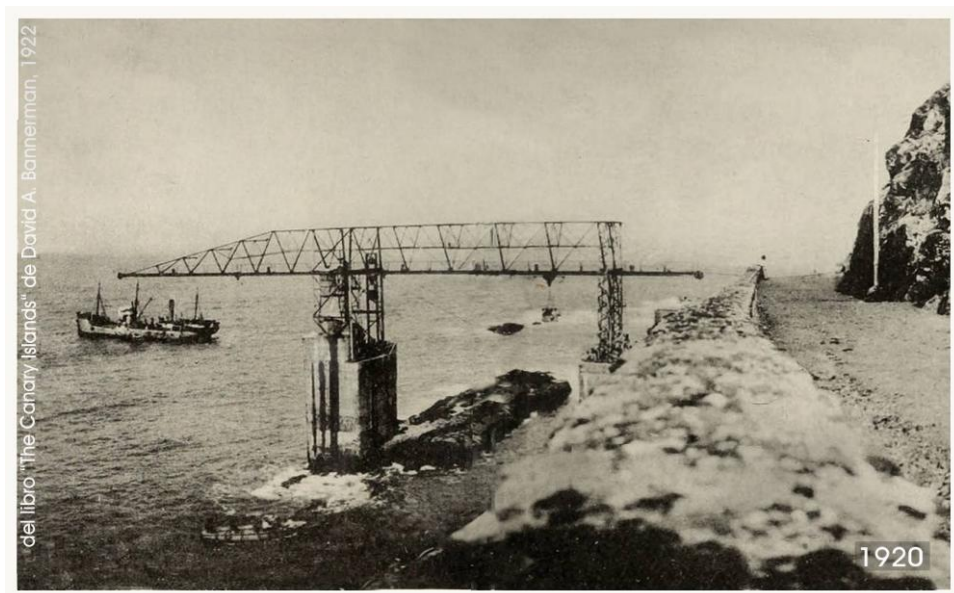
*O plajă
liniștită. Și
plantații
acoperite
pentru*

protecție....

*Și locul în care pe vremea când agricultura, activitatea economică era în floare, se încărcau
vapoarele cu marfă*

Alte plaje: La Caleta și San Marcos în regiunea vecină, Agulo.

Fermele de banane încă în vogă, deși se simte concurența străină...

Municipalitatea are pe teritoriul său legendara pădure de El Cedro, un refugiu din Terțiar, unde laurul a supraviețuit ca amintire a unei perioade în care

bărbații, pământeni în general, încă nu au cutureierat lumea. Vegetația luxuriantă a munților săi este în ton cu verdețea văii sale, una dintre cele mai fertile din insula La Gomera. Valea Hermigua este plină de terase și banane care formează un spațiu care, privit din oricare dintre numeroasele sale puncte de belvedere, fermecă ochiul vizitatorului.

În plus, Hermigua are „clima mai bună a lumii”, după cum au raportat oamenii de știință străini la începutul secolului trecut. Și nu au mințit. Situat într-o râpă, cu o lungime nelimitată până la ochi, care se termină pe plaja Santa Catalina, Hermigua este un spațiu privilegiat în care terenurile verzi ale bananilor contrastează cu marea albastră. Davit din Hermigua din Hermigua, unul dintre cele mai pitorești moșteniri ale insulei, este o reminiscență a trecutului. Prismele digului sunt martorii excepționali ai satului.

O altă atracție de neuitat este rețeaua de poteci din această zonă. Sunt cu siguranță cunoscuți pe întreaga insulă pentru bogăția peisajelor. De la El Cedro la sate, de la Hermigua până la municipalitățile învecinate.

După ce am văzut infrastructura din Insula La Gomera și drumurile șerpuite printre stânci, am înțeles că totul e fără cusur, șoselele sunt într-o stare perfectă, ca și cum ar fi recent asfaltate, iar drumul în sine e o splendoare datorită peisajului. Valabil pentru La Gomera, cât și pentru toate celelalte insule!

Atenție la serpentine! Neapărat e nevoie de un șofer cu experiență, viteză redusă și multă prudență.

La Gomera e de descoperit pas cu pas, vale cu vale, plajă cu plajă. Are multe trasee de hiking (drumeții montane!) și plaje ascunse, puțin turistice, adăpostite de stânci imense, colorate în maro roșcat în lumina soarelui, o limbă unică în lume, peisaje care îți opresc respirația, păduri rupte din filmele de ficțiune, de felul Jurassic Parc și un climat subtropical moderat.

În decembrie, ne-am bucurat de 21-23 de grade, resimțite 24 datorită umidității ridicate, soare blând și vânt plăcut. Și de multă liniște.

La Gomera mi-a turnat liniște în vene. E o pace divină, care parcă plutește în aer! Recomand o doză de La Gomera în orice anotimp, practic, în La Gomera vremea e perfectă oricând. Temperaturile nu scad sub 17 grade iarna, iar vară sunt în jur de 30 de grade. Cum ar veni: nici prea, prea, nici foarte, foarte. Adică, perfect.

V-am convins să dați o fugă până în insulele Canare? Pe lista mea de hai-huială, e pe primul loc. Dar și faptul că băiatul nostru Adrian locuiește în Valle Gran Rey e un motiv foarte solid! Drept dovadă, din anul 2019, în fiecare iarnă, am petrecut două luni de zile pe aici!

VIII/ 14- Erupțiile vulcanice istorice în Insulele Canare

În trecutul apropiat, Vulcanul Chinyero, în municipalitatea Santiago del Teide , a înregistrat ultima erupție vulcanică din Tenerife în 1909. Erupțiile vulcanice care au avut loc în Tenerife, despre care există siguranță istorică fără îndoială sunt limitate la patru. Ultima erupție vulcanică a secolului al XVIII-lea a avut loc în 1798 în Las Cañadas de Teide, mai exact în Chahorra. În cele din urmă, în 1909, activitatea eruptivă a afectat vulcanul Chinyero , în municipalitatea Santiago del Teide. De atunci nu au mai existat noi erupții. În plus, în ciuda naturii absolut vulcanice din Tenerife, cele patru episoade eruptive istorice nu au provocat victime.

Istoric recent

Scutul heraldic din Tenerife a fost acordat la 23 martie 1510, prin intermediul unei diplome regale acordate de regele Ferdinand cel Catolic; a fost trimis la Madrid în numele fiicei sale Joana I din Castilia. Stema este descrisă într-un câmp auriu, cu un Sfânt Mihail înarmat (insula a fost cucerită în ziua Sfântului Mihail) depășind un munte de culoarea sa naturală, din care ies flăcări, care reprezintă vârful Teide. Sub acest munte se află insula, pe valuri albastre și argintii. În dreapta se poate vedea un castel de gules, iar în stânga un leu rampant cu gules. Scutul folosit de Cabildo Insular diferă de cel folosit de municipalitatea La Laguna în deviza care apare pe partea unei ramuri de palmier.

Conform unei legi a guvernului Insulelor Canare, simbolurile naturale ale insulei sunt pinul albastru și dragonul. .

Catedrala Lagunei: este sediul Eparhiei Nivariense. Fecioara Remediilor este venerată. Este format dintr-o clădire care combină elemente neogotice și neoclasice situate în orașul La Laguna. În prezent, a fost închis pentru cult timp de câțiva ani din cauza lucrărilor de restaurare și reconstrucție.

Adevăratul sanctuar al Preasfântului Hristos din Laguna: este unul dintre cele mai importante temple spirituale din Insulele Canare, deoarece se închină imaginea miraculoasă a Preasfințitului Hristos din Laguna, care este una dintre cele mai venerate imagini religioase ale Insulele Canare și un simbol al orașului San Cristóbal de La Laguna.

Parohie Parohia Apostolului Santiago: Acest templu, situat în actualul oraș Los Realejos, este primul templu creștin construit pe Insula Tenerife după încheierea cuceririi, fiind dedicat Apostolului Santiago, deoarece faza de război a cuceririi a fost încheiată la 25 iulie 1496; și, lângă Parohia Concepției Lagune, una dintre primele două parohii de pe Insula.

Biserica Concepției Lagunei: este una dintre cele mai vechi clădiri din Tenerife, subalternă care va fi construită de Alonso Fernández de Lugo. A fost declarat monument istoric național. În jurul său a fost organizat întregul cadru care a dat naștere orașului San Cristóbal de La Laguna. În prezent, partea superioară a turnului poate fi accesată pentru a vedea o mare parte din oraș.

Există și alte clădiri religioase de o anumită relevanță, precum biserica La Concepción, biserica Sant Agustí și Sant Domènec din La Orotava, Templul Maicii Domnului al Stâncii Franței, în Puerto de la Cruz, cea din Sant Marc Evangelista din Icod de los Vinos sau cea a lui Santa Anna din Garachico, precum și biserica Concepției din Santa Cruz de Tenerife

Capitolul IX

Peripeții, întâmplări cu surprize

IX/I- Aventura COVID 19

Încerc să descriu cât mai exact secvențele de viață pe care le-am parcurs în cele 21 de zile, pe patul de spital...De-abia mi-am revenit din alergătură...Cu concursul Companiei Wiz Air, cu cele 20 de minute de întârziere la aterizare era să pierd Feribotul. Noroc cu taximetristul care s-a strecurat foarte abil și cu viteză în trafic și în ultimul minut m-a lăsat în fața Stației portuare.

Mulțumită unei domnișoare drăguțe care m-a strecurat prin spate pe la intrarea mașinilor, m-am văzut pe ultima scară a ultimului „vagon” a Feribotului Fred Olsen, ce mă ducea spre San Sebastian, La Gomera.

După întâlnirea cu băiatul meu a urmat o călătorie plăcută cu mașina pentru traversarea muntelui. Am regăsit cu emoție cazarea de anul trecut, Casa Pablo El Pescador. Am

închinat un pahar de Rom în cinstea revenirii pe tărâmul mult dorit și după un sendviș pe fugă m-am băgat la culcuș...

Dar ca dintr-o ceață păcloasă, ceva ca un blindaj de tanc T34 își făcea apariția, amenințător.

În bezna nopții se anunța ceva înfricoșător: Un luptător cu alură de samurai, athletic, bine antrenat, specialist în arme letale, pe ocolite a ajuns la mine. Era Virusul ucigaș, Covid 19, ajuns de pe undeva din China, dragonul uriaș....

*Dragonul chinezesc ucigaș,
amenințător!*

Diavolul, Satana în căutare de suflete!

Au trecut mai bine de două săptămâni de luptă și cred că a trecut ce a fost mai rău și mai greu. M-am trezit față-n față cu dragonul uriaș, chinezesc, cu multe capete și picioare, cu platoșe, armuri și săbii strălucitoare. Am răspuns, în apărare cu ce aveam la îndemână, cu o

ceată de cosași de pe

dealurile Oroiului, de prin Continit. Cu bătele cu care ne apăram de sălbăticiunile

pădurii...Dar cu măciuca strămoșilor nu am avut nici o șansă, nu i-am făcut față. Am ridicat garduri de răchită, ziduri de pământ, m-am tratat cu ceaiuri din ierburi de urzică, salvie, sunătoare...Era o luptă pe viață și pe moarte. Dar pentru ucigaș, dragonul chinezesc, totul a fost o apă de ploaie, o nimica toată.

Ne-a făcut una cu pământul....Și nici măcar nu eram acasă la Oroiu, prin Continit sau pe la Brazi să mă pot ascunde în Râpa Dracului! Eram în Insulele Canare la mii de km de casă! Diavolul, Satana în căutare de suflete!

Nu a fost numai distrugerea forței fizice, eram sleit de puteri și cu moralul la pământ.

Deși hotărât să lupt până la ultima suflare, simțeam că sunt terminat, mă durea groaznic capul, aveam o stare de leșin și vomă, ca și cum eram pe cale să părăsesc lumea asta a

celor vii. Cred că doar o pastilă de glicerină sub limbă m-a readus pe tărâmul vieții! Eram într-un Infern creat de Dragonul chinezesc ucigaș, Covid 19.

Cel mai cumplit ce poate fi creat, un infern de groază! Și visele pe care acest ucigaș le creează.

Rătăcit pe tărâmurile necunoscute, în brațele lui Satana!

Mii de planuri topografice se adunau grăbite una peste alta, într-un iureș nebun, spre centrul pământului. Mii și mii de litere încercam să le mân, să le adun

*Îngerul, doi ochi frumoși spanioli care m-au vegheat îndeaproape! Și, mereu aproape, zi și noapte, doctorul Alfredo Fonseca Negrin! Un profesionist de nota 10** ! Datorită lor, mă bucur de viață!*

din urmă cu mausul și să le îngrămădesc într-o imprimantă multifuncțională. Nu am crezut niciodată că ar putea exista infern, dar acum l-am văzut, l-am trăit pe pielea mea. Este acest Infern, creat de ucigașul din China, dragonul Covid 19...cu mausul mă chinuiam să șterg toate literele...îmi era frică să nu-mi pierd rațiunea, să mă scap să alunec pe alt tărâm !

Apoi un alt vis delirant, încercam de unul singur să defrișez ultimul pâlc de salcâmi care mai separa cartierul de blocuri Plopiilor de viitorul cartier de case Andrei Mureșanu. Dar totul era în van, nu reușeam să fac nimic, totul se așeza la loc într-un ritm bizar. Începusem să construiesc o casă, dar nu se așeza cărămidă pe cărămidă...ca în lucrarea

Meșterului Manole! Mi-a venit în minte poetul meu drag de la Petea, Ion Horea.

Mă gândeam că poate acum mi-ar fi de mare ajutor...Să fim undeva pe Continit, la un sfârșit de noiembrie, și să cadă brumă groasă peste iarba necosită... să văd virusul ucigaș cum pălește, cum se înclină în fața frigului...Dar nu ceda nici în ruptul capului...I-am spus, nu știu de ce, că nu fumez, mănânc doar pită cu slănină și mai beau câte un pahar de țuică de prune...

Dar pe el nu-l interesa nimic, își vedea de treaba lui, meticolos, cu mișcări de ceasornic!

X/2 Rătăcit, prin Purgatoriu,

Acum după ce mi-am revenit, nici nu mai știu dacă am fost un luptător bun sau nu.

Îmi amintesc de coșmarul prin care am trecut, de lupta pe care am dus-o acolo în Infern, cu coasa și măciuca. Cu mausul și computerul nu am avut nici măcar atâta

avantaj, era o muncă de Sisif...

Dar realizez că am revenit pe acest tărâm, că sunt printre Oameni, că am supraviețuit. Ca prin vis, mi se pare că simt cum mă țin de mâini două fete, asistentele pe care le-am simțit mai tot timpul în jurul patului, într-o alertă perpetuă...În lupta cu ucigașul COVID 19, dragonul chinezesc ucigaș. Acum la vârsta de 65 de ani, departe la mii de km de casă, în Insulele Canare. Și că în final sunt un învingător! Într-un infern creat de virusul CORONA 19, care este o realitate!

După 21 de zile de spitalizare în Spitalul de Urgențe din San Sebastian, am ajuns în sfârșit la casa copiilor din cartierul La Playa, din orașelul Valle Gran Rey. Și am încercat să revăd locurile dragi, cunoscute anul trecut. Cu siguranță, văzute cu alți ochi, mai ales după experiența nefericită, lupta cu nenorocitul de virus ucigaș!

A fost o perioadă foarte grea de recuperare, în primul rând a tonusului muscular după o așa perioadă lungă de stat în pat. Dar pas cu pas, zi cu zi am luptat cu durerea și am revenit. Am colindat străzile știute, locuri dragi pe care le-am descris parcă cu mai multă pasiune, văzute cu alți ochi și alte sentimente. E locul de pe acest pământ de care m-am îndrăgostit...E locul care mi-a turnat în vene liniște și pace sufletească! E asemeni locului în care m-am născut....de fapt aici simt că m-am născut pentru a doua oară!

Băiatul meu, Adrian, de la fereastră, încurajându-mă! Și patul de spital unde am rămas prizonier 21 de zile...

Slăbit, după o luptă pe viață și pe moarte. Am beneficiat de condiții excelente de spitalizare și tratament de ultimă oră. Medici și asistenți de nota 10! Și cred m-am luptat din răsuferință...Am vrut să mai trăiesc!*

*Complet refăcut, după 21 de zile de spitalizare, la Spitalul de Urgențe din capitala Insulei la Gomera, San Sebastian San Sebastian de la Gomera
30.01.2020*

Spitalul Insular „Nuestra Senora Guadalupe”, San Sebastian- La Gomera. Din toate punctele de vedere, tratament medical și nu numai, aprecieri la superlativ!

Capitolul X

Gastronomie pe Insula La Gomera

Modul de organizare, din punct de vedere administrative al celor 7 insule are o configurație mai sofisticată. Dacă aparent, s-ar părea că în Tenerife este conducerea arhipelagului, de fapt, la presiunile Insulei, în realitate se impune o următoare structură:

O primă grupă, având ca și lider Tenerife, mai cuprinde și insulele La Gomera, Hiero și La Palma. Forma de organizare este de tip județ, având organe deliberative locale și centrale. O a doua grupă, având ca lider Insula Gran Canaria cuprinde Insulele Fuerteventura și Lanzarote. Este cea mai îndepărtată comunitate UE, aparținând de coroana Spaniei!

Până una-alta, gazdele ne îmbie cu specialități insulare!

Valle Gran Rey este o comunitate aparținând provinciei Santa Cruz de Tenerife, pe insula La Gomera (Insulele Canare, Spania).

Mâncarea fantezistă și amuzantă, este un aspect important al culturii acestor locuri și există câteva delicatese cu denumiri amuzante, cum ar fi „Mojo” – un sos ce poate fi portocaliu, roșu sau verde, (o delicatete, am cumpărat și am adus și acasă!) în funcție de ingredientele folosite la prepararea sa.

Abundă în usturoi și poate fi ușor picant, caz în care se numeste „mojo picón”. De regulă, este făcut din ulei, oțet, sare, ardei roșu, cimbru, oregano, coriandru și alte câteva condimente. (nu ne-au spus tot pentru a păstra secretul

acestei minunății. Am sesizat că fiecare pensiune sau restaurant își are rețeta specifică). Și odată cu cartea de meniuri, din partea casei, chelnerul aduce „Mojo” roșu și verde, împreună cu două chifle calde. Mai au un sos, dulce-acrișor, nemaipomenit de bun, mai ales merge bine cu tot felul de paste!)

Altă mâncare specifică din Canare este „ropa vieja” care înseamnă „haine vechi” – un preparat din carne de pui și vita, amestecată cu cartofi și fasole garbanzo!

Specialități culinare

Specialitatea bucătarului, e cea mai tare peste tot!

„Potaje” este un fel de mâncare pe bază de legume și leguminoase gătite cu multă apă. Variantele acestui fel de mâncare sunt nenumărate și depind în principal de soiurile alimentare și de disponibilitatea regională a alimentelor. Acest soi face ca cuvântul tocană să apară în meniuri însoțite de prepozițiile „cu” sau de și, în acest fel, variantele sunt numite, de exemplu: tocană cu / din; tocană cu ceapă etc. În Gastronomia Spaniei

Tigaia cu legume este un fel de mâncare pe bază de leguminoase și legume (de obicei, năut, dar există, de asemenea, fasole sau tocană de linte)

Mâncăruri tradiționale: ciorbă groasă strălucitoare din ranchul Canario, supă cremă este la ordinea zilei, carne marinată, un delicios desert de bienmesabe făcut din lămâi, migdale, scorțișoară și gălbenușuri, precum și fructe de mare proaspete. Potrivit călătorilor, turiștilor, cea mai bună „paella” este pregătită la restaurantul El Rincon del Arroz din Tenerife (Avenida Sabandenos S / N | Los Cristianos), dar se găsește și în La Gomera . În ciuda faptului că mâncărurile din Spania continentală sunt comune în Insulele Canare, există și particularități culinare.

Iată, avem mai sus supă Potaje de Beros și o delicioasă Supă cremă, de ciuperci Champignon. Ca și felul doi, putem opta pentru ochiuri cu cârnaț, legume și salată . Sau ciuperci Pleurotus Tempora, crocante, quinoa, năut, humus și legume la discreție!

Nu sunt foarte multe pensiunile și restaurantele înșirate de-a lungul țărmului Atlanticului, dar am putut poposi pe rând pe la fiecare să degustăm preparatele casei! Mai jos avem o porție bună de mămăligă cu omletă sau ochiuri și cârnaț...și multă salată. Fasole scăzută, gătită cu legume, omletă cu legume și salată de roșii castraveți și ardei. Și legume asortate, găsite în nelipsita tigaie, , legume cu care se umple lipia mexicană...

Supa cremă de dovleac cu ardei copt

Paella cu fructe de mare

X/ 1 Pește, fructe de mare

Desigur, datorită influenței mării, fructele de mare se bucură de o anumită abundență, atât ca și cantitate, cât și ca varietate. Printre speciile cele mai întâlnite sunt cele vechi și, printre altele, salpa, zestrea, negrul. De remarcant sunt și

Creveții se servesc sub diferite forme. Dar la insistențe, am obținut creveți în combinație cu omletă...adică, păpăraie! Un deliciu. Nici crochetele de creveți și ton, cu orez și legume, nu sunt de refuzat!

diferitele tipuri de ton găsite pe țărmurile insulelor de pescari. Macroul, sardinele și șorelele trebuie, de asemenea, menționate ca fiind peștele cel mai consumat. O altă specie care se bucură de o anumită faimă este bruneta, obișnuită să se servească prăjită. Aceste soiuri marine sunt de obicei preparate pur și simplu trecând prin grătare, fierse sau pe placă, în sare. Adesea sunt însoțiți de „mojo ”

și cartofi prăjiți. Am mâncat cu mare plăcere, creveți, prăjiți, serviți cu un sos specific, sau cu omletă. Am avut surpriza de câteva ori să-mi aducă farfuria cu creveți cu tot cu „penele” aparținătoare! De amintit ciorba de fructe de mare, foarte sățioasă și asortată cu pește, creveți, stridii și alte viețuitoare marine. Dar după o farfurie de ciorbă nu am mai servit și felul doi.

X/2 Carne

În secțiunea cărnii, un fel de mâncare foarte popular este carnea festivă tipică (tacosul de porc marinat), care este pregătit pentru festivalurile satului la standurile de târg), barurile și casele private. Iepurele din salmorejo, capra și, bineînțeles, carnea de vită, carnea de porc și păsările de curte sunt de asemenea consumate în mod obișnuit. Ceea ce am constatat la pensiuni, ca și delicatese pentru europeni, ceva ce e și în România de o vreme e la modă: Coastele de porc prăjite, scărița!

X/3 Cartofii de rid

Cartofi stropiți cu „mojo”.

Atât peștele cât și carnea sunt deseori însoțite de *cartofi încrețiți*. Acesta este un fel de mâncare tipic din Insulele Canare, care răspunde pur și simplu la modul de gătit al cartofilor. Cu apă, multă sare și **fără coji**.

X/4 Fructe

La masă, dacă e vorba de desert, în fiecare zi se găseau fructe proaspete. Îmi amintesc de anii copilăriei, când de sărbători primeam, de fapt puteam să cumpărăm de la cooperativă (de la boldă) un kilogram de portocale pentru întreaga familie. Acum, când am ajuns în „țările calde”, acolo unde portocalele și bananele cresc în grădină, precum merele și prunele la noi, cum să nu mănânc pe săturate! În farfurioare este gem de mango și rahat de citrice și miez de Papaya, ceva foarte asemănător cu pepenele galben de la noi. Numai că acolo crește în pom.

X/5 Mojos

Cu acest cuvânt, probabil de origine portugheză, sunt desemnate sosurile tipice ale insulelor. Așa cum arătam mai la început, *Mojos-urile* sunt o lume autentică de gusturi, culori, texturi etc., incluzând „mojo-ul” cilantru, pătrunjel, ardei și distinsul „mojo picón” bazat pe piper.

Chiar și așa gama acestor sosuri este foarte largă și permite utilizarea diferitelor ingrediente pentru prepararea sa, precum migdale, brânză, șofran, pâine prăjită, printre alte posibilități. Pentru mine un sos dulce-acrișor, cu tentă de sos chinezesc, a fost un deliciu!

X/6 Brânzeturile

Una dintre primele activități economice lansate imediat după cucerirea insulelor a fost fabricarea și comercializarea brânzeturilor, cu predilecție de capră. A fost o modalitate rațională de a monetiza animalele mici existente. Ca anecdotă, brânza a fost folosită și ca monedă de schimb și vânzare. De atunci, brânza a fost și este un aliment fundamental în zonele agricole.

Este un alt fel de mâncare cel mai des preparat și consumat. Ies în evidență produsele fermelor Arico, La Orotava sau Teno. În același timp, există mai multe sortimente: brânzeturi fragede, întărite, semi-întărite, afumate. În mare parte lucrate manual. În zilele noastre predomină brânzeturile de capră, deși uneori sunt făcute cu o anumită cantitate de lapte de oaie sau de vacă. Acestea sunt de obicei servite ca aperitive. Brânzeturile canare se bucură de „critici internaționale” bune, printre altele, pentru moliciunea și gustul lor, oferindu-le o personalitate diferită de alte brânzeturi europene.

X/7 Gofio

„Gofio” prăjit este unul dintre elementele tradiționale ale bucătăriei canare și în special din Tenerife și La Gomera. Se prepară cu boabe de cereale care sunt prăjite și apoi măcinate. Componenta cea mai importantă este grâul, deși există și alte tipuri precum meiul sau, într-un mod mai redus, năutul. De asemenea, amestecat este cel de tip mixt, grâu - mei. De asemenea, înainte de cucerirea Insulelor Canare a servit deja ca hrană pentru Guanches. În perioadele ulterioare ale foametei și a lipsei de alimente, a devenit parte din dieta populară a Insulelor Canare. Astăzi este folosit ca un singur fel de mâncare sau ca o completare la feluri de mâncare de altă natură, carne, pește, tocănițe, deserturi, chiar și un bucătar de renume a făcut înghețată „gofio” prăjită, primind recenzii bune pe această temă.

Guanchii au lăsat Insulelor Canare secretul lor culinar - gofio. Acesta nu este un fel de mâncare independent, ci baza pentru sute de feluri de mâncare făcute din cereale și fasole măcinate. Literal, totul este făcut din gofio - de la supă la înghețată.

X/ 8 Patiserie

Brutaria din La Gomera este reprezentată și puternic influențată de brutăria de pe insula La Palma, cu delicatese precum bezea, lapte prăjit, prințul Alberto, grâu fiert, etc. De asemenea, gogoși și diverse tipuri de plăcinte, inclusiv cele de la La Laguna și gogoșile unice din Guía de Isora, fac parte din acest capitol al cărții cu rețete. O prăjitură mi-a reținut atenția, nu era ceva deosebit, deși acasă,

m-am convins că era foarte gustoasă. Dar atenția era de altă natură... Gândul mă purta cu 60 de ani în urmă, eram încă la școală în sat, prin clasa a III-a și se nimerise să fie la noi în vizită la Oroiu, sora tatălui meu, Mătușa Mărioara cu

șoțul, de la Constanța. Se transmitea la televizor un meci de fotbal, și, cumnatu cum era mare microbist, ne-am deplasat la Band, unde doar la Clubul Gostatului (G.A.S.), era pe vremea aia Televizor. Dar pe Mătușa nu o interesa meciul și cred că nici pe mine, așa că ne-am pornit la plimbare pe trotuarele comunei. Am intrat la cofetărie și acolo, minune mare, am văzut pentru prima dată prăjitură. Țin minte, o chema București, era cu glazură de ciocolată și avea un moț de cremă. Era scris și prețul pe o etichetă: 1,50 lei! Mi-a cumpărat și un suc, nu mai țin minte ce era, dar am fost tare încântat. Iar Mătușa, și mai încântată se uita la mine cu câtă plăcere mâncam prăjitura. Toate au fost în urmă cu 60 de ani...Mătușa nu mai este, dar amintirile mă urmăresc chiar și aici în Insulele Canare!

X/9 Vinuri

Cultivarea viței de vie în arhipelag se naște după cucerire, când coloniștii aduc soiuri de viță de vie și verifică nobilimea pe care vinul canarian a dobândit-o. În secolele XVI și XVII, vinul a fost foarte important pentru economia din Insulele Canare, deoarece multe familii s-au dedicat cultivării și afacerilor sale ulterioare. De remarcat este Malvasia canariană, care a fost considerată cel mai bun vin din lume și a fost dorită de instanțele europene și de cele mai mari vinării din Europa și America. Scriitori precum William Shakespeare și Walter Scott se referă la

unele dintre lucrările lor din aceste vinuri. Insula are în prezent cinci denumiri de origine: Abona, Valea Güimar, Valea La Orotava, Tacoronte-Acentejo și Ycoden-Daute-Isora.

Insulele Canare și, prin urmare,

La Gomera, nu au niveluri ridicate de poluare a aerului din cauza lipsei de fabrici și industrii și, pe de altă parte, regimului comercial care îndepărtează masele de aer poluate de insulele. Conform datelor oficiale furnizate de ministerele Sănătății și Industriei, La Gomera este unul dintre locurile din Spania cu cel mai mic indice mediu de poluare a aerului, cu o medie scăzută.

Pe terasă, aproape de plajă, la un pahar de vin roșu de la Gomera. Se zice că are în el, aromele ce se lasă din cenușa vulcanică...

Trei generații...Și într-un final se dovedește că cel mai „trendy” este tot „King Burger”!

X/10 Prețuri (mercurial)

Pe parcursul întregii perioade a sejurului meu aici în orașelul Valle Gran Rey, adică „Valea Marelui Rege”(Guanche), am deținut funcția de subprefect, adică șef de plasă. Ați înțeles că eu m-am îngrijit de cumpărături, așa că m-am pus ala punct cu mercurial. În Insulele Canare, euro este folosit ca monedă. Este recomandabil să schimbați lei pentru monedă înainte de călătorie, în caz contrar, rata va fi foarte neprofitabilă la fața locului.

Prânzul la un restaurant costă aproximativ **20-25 de euro** de persoană. În același timp, multe dintre ele au oferte la carte - un prânz setat. Această opțiune costă mai puțin - în medie **10-15 euro**.

Nr crt.	Produs	Preț Observații	Nr. crt.	Produs	Preț Observații
1	Pâine	1,5-2 Euro	36	castraveți	2.57
2	Smântână 500	2,79	37	Ceapă albă	2.1
3	Biscuiți 500 gr	2.89	38	Ceapă roșie	1.83
4	Biscuiți 200 gr.	1.29	39	usturoi	5.99
5	Iaurt 750	2.99	40	castraveți	2.57
6	orez	2.75	41	Smochine 500	3.5
7	cașcaval	4.83	42	vinete	4.34
8	fidea	0.25-0.59	43	avocado	3.5-9
9	Paste 500gr	1.36	44	varză	1.75
10	Lapte,1l	1.15-0.99	45	brocoli	4.69
11	brânză	20.50-49	46	conopidă	6.09
12	Kefir 400	2.69	47	morcovi	1.39
13	Ulei fl. S. 1l	2-4,25	48	cartofi	2.87
14	Ulei măsline	11.5	49	Gogoșar roșu	2.84
15			50	Gogoșar verde	2.7
16	Muștar 200 gr	2.5	51		
17	Pui 1 kg	5.6	52	roșii	2.5
18	Pește 1 kg	6.5-213	53	Struguri albi	5.59
19	Carne porc	20.9-31	54	Struguri roșii	4.75
20	c. capră	25	55	Vin Roze	2
21	Ouă 10 buc	2.53	56	Vin roșu	2.75
22	bere	1.19-1.6	57	Brandy ciupito	2
23	Bere f. alch		58	Tequila 40 ml	2
24	Sirop soc	10.6	59	Băutură banan	2
25	Suc fructe 2 l	1.39	60	Apă min	
26	Suc orange 250 ml	3	61		
27	Coca-cola	2.25-	62	ceai	3.5
28	mere	1.85-3.75	63	Ciorbă 1	6-9
29	pere	2.39	64	Ciorbă 2	
			65	Ciorbă 3.	

30	lemone	5.67	66	Felul 2.1	10-15
31	banane	1.54	67	Felul 2.2	
32	portocale	1.75	68	Felul 2.3	
33	lămâi	1.68	69	Desert 1	10
34	mandarine	1.89	70	Desert 2	
35	papaya	2.65	71		

O plimbare cu taxiul costă în medie 25-40 de euro, în funcție de cât de departe trebuie să călătoriți.

Închiriat mașină o săptămână 185 euro

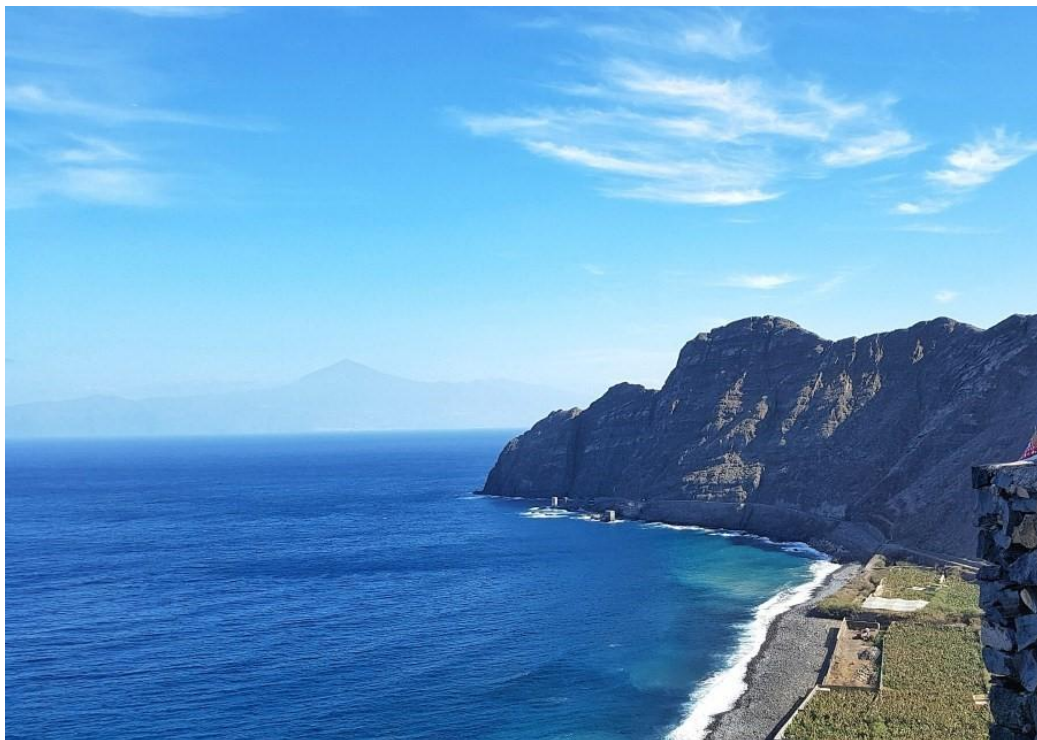
Bugetul mediu pentru o călătorie în Insulele Canare de o persoană pe zi este de aproximativ 100-120 de euro.

Hotel Apartments Los Telares

Pe insulele mari, un număr foarte mare de oferte în hoteluri ieftine și confortabile: cazarea pentru o noapte va costa **40-50 de euro** pe zi de persoană. Există, de asemenea, pensiuni foarte bune în care puteți sta pentru aproximativ **30-35** de euro pe zi.

Pe insulele turistice mai puțin populare din El Hierro, La Palma și Lancerote, există mai puține oferte, dar prețurile nu sunt atât de mari. O cameră de hotel de 3 stele costă aproximativ **35 de euro**.

În loc de încheiere (Concluzii ...)

Înainte să plec în Tenerife, de fapt în La Gomera, în Valle Gran Rey, acolo unde s-au stabilit copiii, am dat întâmplător peste un articol care punea pe lista locurilor de neratat insula La Gomera, a doua cea mai mică dintre surorile Canare. Fără multe detalii sau fotografii, părea o insuliță frumoasă. În schimb, nu m-a avertizat nimeni că voi fi copleșită de atâta frumusețe, că îmi va fi imposibil să o parcurg pe toată în câteva zile, așa ușor. Am plecat de acasă, împreună cu Alexandra, deci fără emoții. (Ea fusese acasă să-și viziteze părinții din Sighișoara!) Am plecat cu ideea că voi vizita această micuță insulă, având în vedere că băiatul nostru Adrian, locuiește pe insulă, în orașelul Valle Gran Rey .Cu feribotul am parcurs distanța Tenerife– San Sebastián în aproximativ 50 de minute, după care am luat un vaporeș FRED Olsen Express, un fel de cursă rapidă până la destinație.

Pe insulă, mai ales în primele 10 zile, am umblat pe străzi și printre văi mai sus, am intrat prin gospodăriile și grădinile gospodarilor, curios să aflu cum muncesc și trăiesc Insularii în acele condiții vitrege...Dimineața mergeam cu autobusul, iar la întoarcere veneam „per pedes”! M-am încălzit la Soare, căruia i-am dus atâta lipsa în România, picioarele mele, bucurându-se cel mai mult! Am mers agale pe plajele pustii, cu nisip negru și fierbinte. M-am bucurat și minunat de fiecare stâncă și vale scăldată în lumină. Am mâncat creveți, special pregătiți cu ouă, adică „păpăraie”¹. Mii de fotografii s-au stocat în memoria telefonului meu!. Mi-am bucura sufletul cu liniște și peisaje nestrăbătute de mulți ochi străini. Și așa mi-a venit ideea să mă apuc să scriu un Jurnal de călătorie...de fapt în fiecare seară scriam câte două- trei pagini din cele petrecute și văzute în timpul zilei respective.

Și cu fiecare zi, mi se întărea convingerea că, *La Gomera e insula unde timpul pare că stă în loc, fermecat și el de frumusețea ei. Mai puțin turistică și mai puțin aglomerată, dar mai mult autentică și mai mult magică.*

Limba străbună, singura limbă fluierată din lume – Silbo Gomero, care încă se predă în școli pentru a păstra această tradiție unică în lume, e fascinantă...

Ce mi-a plăcut cel mai mult?!

San Sebastian de la Gomera – capitala insulei, cu plaje spectaculoase: La Cueva, , Playa del Medio, Playa del Cabrito, , Tapahuga, Playa de la Guancha, Playa San Sebastian. Și priveliștea spre

Insula Tenerife, cu mândrul și semețul vârf Teide! Cel mai înalt din Spania: 3715 m; Ultima erupție : 18 noiembrie 1909

Garajonay National Park – unde am găsit cel mai înalt vârf al insulei, 1487 m și cea mai spectaculoasă pădure de laurisilva (pădurile de dafin), cu arbori înalți care ating și 40 m. De asemenea, numeroase trasee de hiking (drumeții montane!). Nu știu cât am reușit să cuprind în poze, dar peisajul îți taie respirația. Aerul umed,

¹ A se citi „omletă”, denumirea din sat de la Oroiu

copacii imenși, cu rădăcinile bine înfipite în văile adânci– toate par desprinse dintr-un film

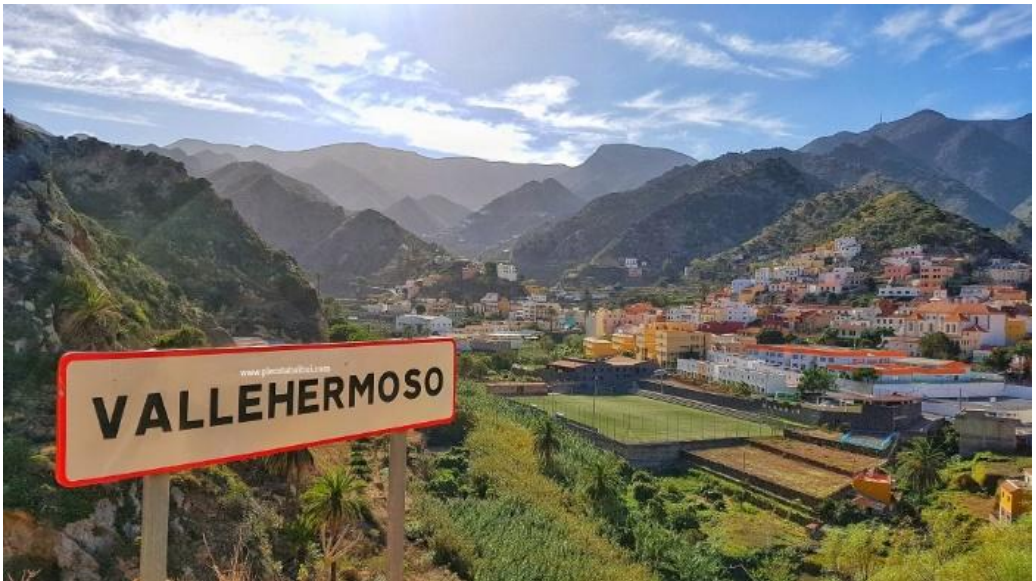
„Jurassic Park”, parcă erau imagini din „Avatar”!

Hermigua – o zonă cu văi adânci, plantații de banane și pini de-a lungul șoselelor, unde într-un final o să găsești plaja Santa Catalina, un loc cu o priveliște

spectaculoasă asupra oceanului și versanților înalți. Alte plaje: La Caleta și San Marcos în regiunea vecină, Agulo.

Vallehermoso – așa zice că numele-i suficient, nu-i așa? Vallehermoso e cea mai mare regiune a insulei, cu văi verzi care adăpostesc sate mici și zeci de trasee de hiking (drumeții montane). Roque Cano e atracția regiunii, o formațiune stâncoasă, impresionantă.

Orășelul e foarte cochet, cu arhitectură tradițională, multă liniște și puțini turiști. Înainte să coborâm spre micul orășel, am stat câteva momente și ne-am

uitat spre Valle, fără să vorbim, doar așa, suflet în suflet și ne-am spus unul altuia că am putea să nu mai plecăm, ci să ne trăim viața așa, în liniște și în bătaia soarelui.

Tot în Vallehermoso am găsit și plaje neatinse de mâna omului precum Alojera, Argaga, Playa del Trigo, Arguamul sau Playa del Vallehermoso. În general, sunt plaje ascunse între stânci înalte, cu nisip negru și pietriș, mângâiate de valuri mari și azurii. Le-am vizitat doar trecând cu mașina prin acele locuri.

Valle Grand Rey– una dintre cele mai vizitate regiuni de pe insulă, cu smochini, case albe, văi verzi și plaje nesfârșite. Iată câteva dintre ele: Playa de las Vueltas, Charco del Conde, La Calera, Playa del Ingles, Playa del Guarinen. E orașelul meu, Valea Regelui Mare, pentru că acolo locuiește băiatul nostru și acolo am locuit mai bine de șase săptămâni și mi s-a părut ceva rupt din Paradis!

Alajero – regiunea unde se poate mânca pește proaspăt într-un minunat sat de pescari.

Am văzut infrastructura din La Gomera și drumurile șerpuite printre stânci, a căror calitate a suprafeței de rulare era impecabilă, parcă ieri fusese așternut asfaltul. M-am gândit că Spania e în U.E. din anul 1986! Și în Insulele Canare s-au „pompat” fonduri din greu...Da, infrastructura e fără cusur, șoselele sunt într-o stare perfectă, parcă recent asfaltate, iar drumul în sine e o splendoare datorită

peisajului. Valabil pentru La Gomera...și bănuiesc și pe celelalte insule.. Dar foarte mare atenție la serpentine! Trebuie claxonat, pentru avertizare, pentru că unele curbe sunt adevărate „agrafe”! Au fost și situații când a trebuit să mergem înapoi 100 de metri pentru a putea trece mașinile una pe lângă alta...

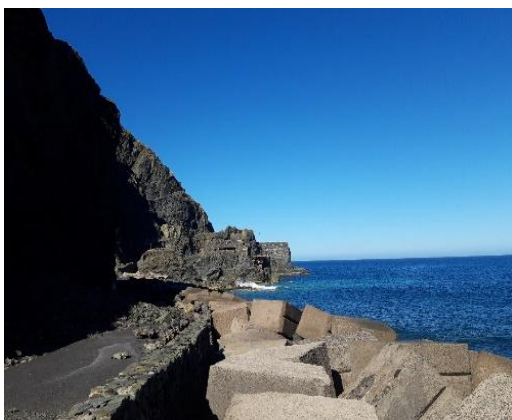
La Gomera e de descoperit pas cu pas, vale cu vale, plajă cu plajă. Are multe trasee și plaje ascunse, puțin turistice, adăpostite de stânci imense, colorate în maro roșcat în lumina soarelui, o limbă unică în lume El Silbo, peisaje care îți opresc respirația, păduri rupte din filmele științifico- fantastice și un climat subtropical moderat, foarte prietenos. În Ianuarie- Februarie, m-am bucurat de 24 de grade, resimțite 26 datorită umidității ridicate, Soare blând și vânt plăcut. Și de multă liniște.

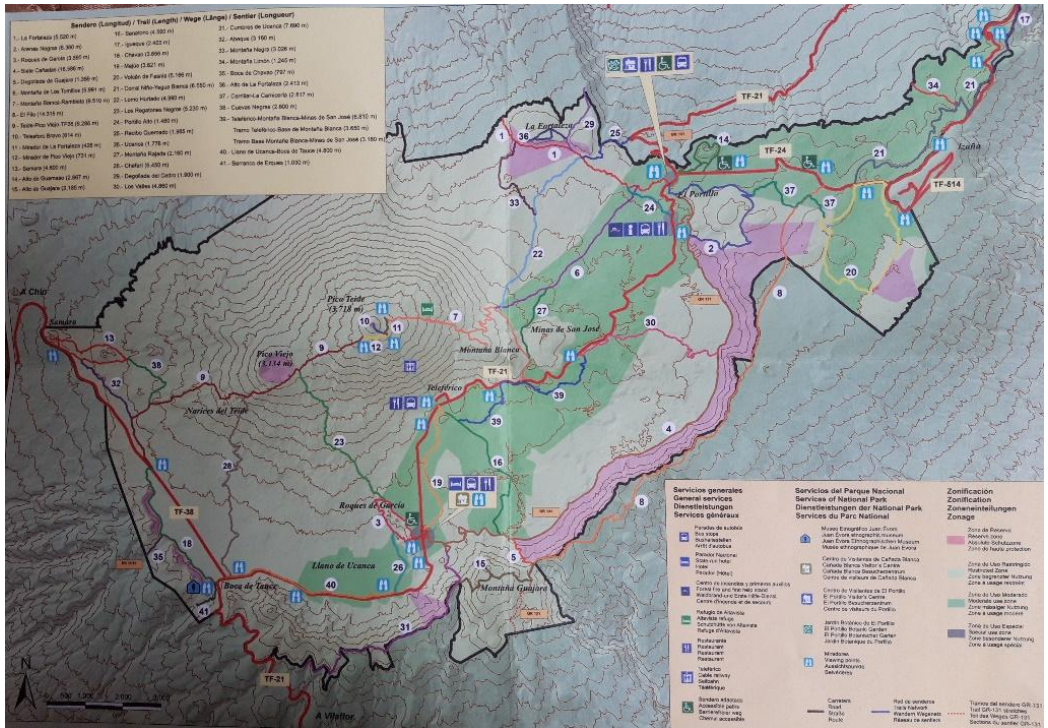
Recomand o doză de La Gomera în orice anotimp, practic, aici în La Gomera vremea e perfectă oricând. Temperaturile nu scad sub 16 grade iarna, (Ianuarie, Februarie am dormit cu geamul deschis !) iar vara sunt în jur de 30 de grade. Cum ar veni: nici prea, prea, nici foarte, foarte. Adică, perfect.

Harta Insulei La Gomera

Harta insulei La Gomera, după care m-am ghidat în drumețiile...mai mult călătoriile mele. De un real folos mi-au fost Panourile amplasate în fiecare loc de Belvedere (Mirador !) pe care erau informații și imagini specific locului. Și aproape fiecare loc avea povestea lui!

Și harta Parcului Național GaraJonay, locul în care efectiv m-am simțit că trăiesc în scenariul filmului „Avatar”!

Album foto

La revedere „Tabără dragă “!

Ultima zi, ultima seară la o bere cu feciorul nostru. A fost frumos...am avut privilegiul să stau împreună cu el mai mult de două luni de zile (din 15 decembrie!)...mai mult decât mi-aș mai fi dorit vreodată! Am încercat să fructific timpul la maxim. A fost o plăcere să fiu împreună cu el !

Bicicleta, tovarășa mea de drum!

Căsuța de la poalele Mericăi!....

Și ultima seară, la o bere....

Și Apusul de Soare La Valle Gran Rey, în toate fazele, mergând la culcare pentru a reveni a doua zi!

Salutând Marele Rege din Valle

Momente de satisfacție, alături de băiatul nostru....

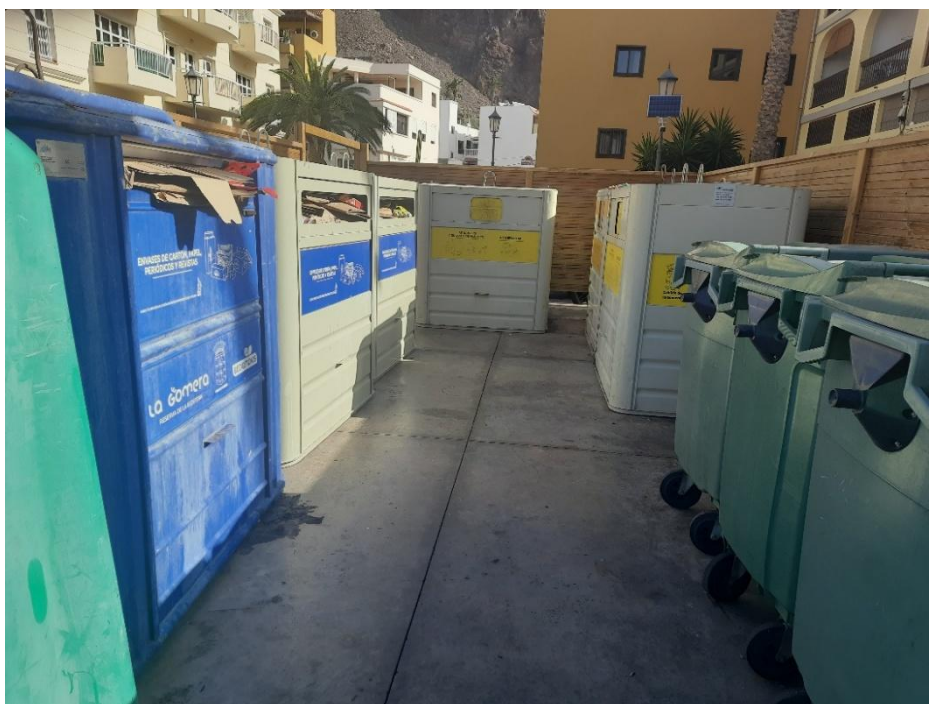

Oare chiar sunt aici, în insulele Canare ?!

O „Dacie” papuc, parcată la vecini (aici e plin de Sandero Step Way!)

Și platforma din cartier pentru deșeuri menajere, etc. ingenios mascată!

Aşa arată la interior platforma de gunoi menajer! Curat ca pe masă!

Intenționat am postat imaginile una după alta, pentru a sesiza curățenia!
Care e explicația....De ce insularii pot, ...și noi nu?!

În vizită pe Insula Gran Canaria, admirând „Mica Veneție”

Mica Pensiune-Restaurant a prietenei Dominique, pe țărmul Oceanului Atlantic.
Mai jos imaginea din anul 1969

Foto de Barbara y Peter Thunsdorff

Buba

Arc peste timp...Peste 50 de ani de istorie!

Delicatese din partea locului...

De Crăciun, sculptură în nisip, undeva în Gran Canaria...O mică grădină de legume și zarzavaturi...Deși suntem în luna februarie, cartofii sunt înfloriți!

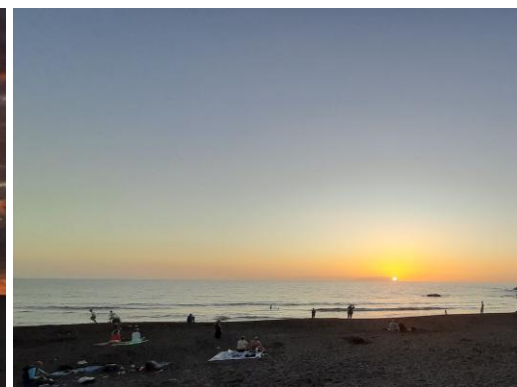
Copil frumos! Bucuria are chipul tău !

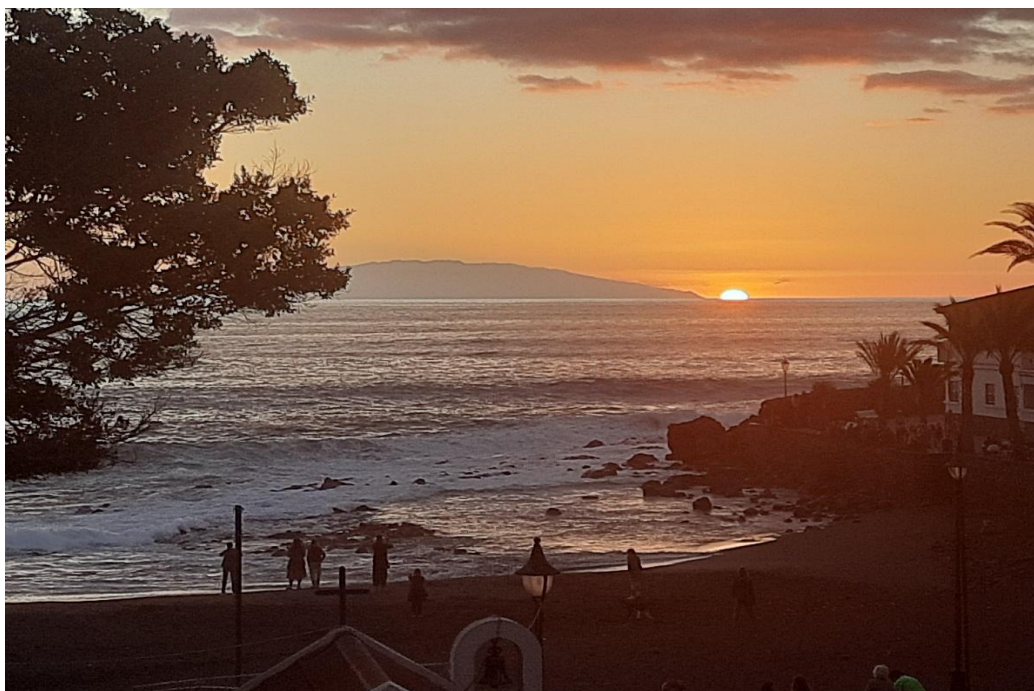
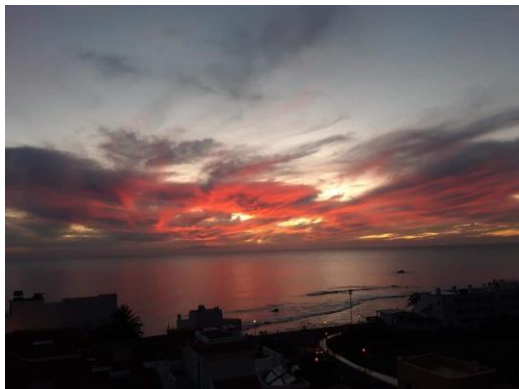
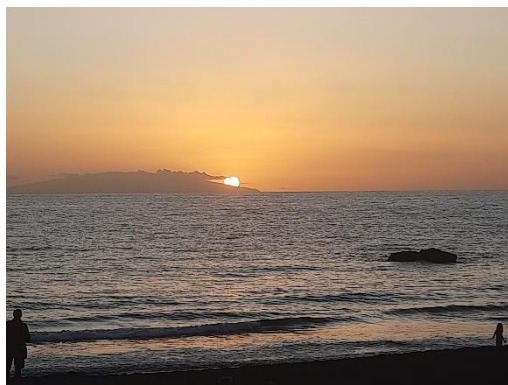

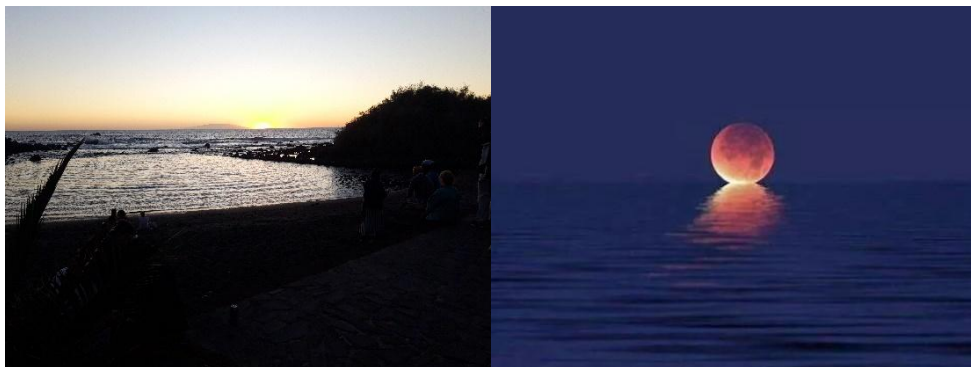
Cea mai „vânată”, cea mai urmărită imagine...Imortalizarea Apusului de Soare, acompaniat de incantații și bătaii de tobe!

Amurgul, purpuriu, însângerase/ Talazuri răzvrătite dinspre Mare../ Și-un pescăruș ce se-avântase,/ Săgetând albastra zare.../ Ne-a amintit că-i vremea de plecare!

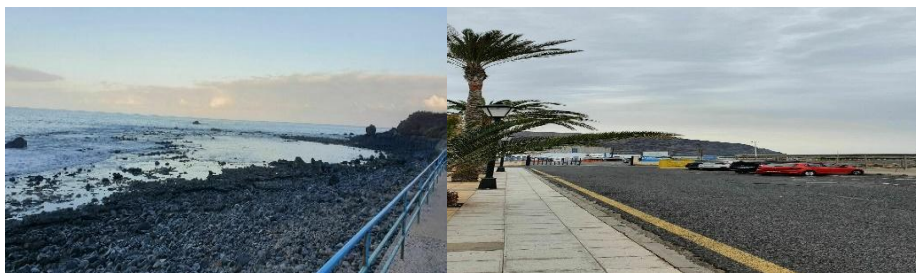

Golful Charco del Conte, în amurg

Cu Luna sărutând Atlanticul, ca de “Rămas bun !” Că la Aeroport mă așteaptă avionul care mă va duce acasă la „Buni”, la căsuța noastră din Sântana de Mureș!

Mă așteaptă, cu plinul făcut !

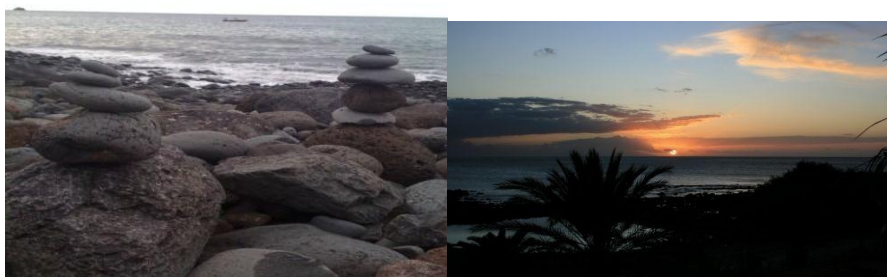
Oceanul cu valurile lui înspumate și miros de alge...

O lume de vis, un colț de Rai, că nu cred că în grădina Domnului , în Rai, poate fi mai frumos ! Vedere spre cartierul La Playa

Drumul pe țărmul Oceanulu Atlantic spre cartierul La Playa

Pietrele, farmecul țărmului

Și mâine va fi o zi ,,,,

Apus de soare în Insulele Canare Și valuri sparte la mal

Valurile mânioase, înspumate se sparg la țarm

Un gând frumos și zâmbete ne trimit din Insulele Canare Alexandra și Adrian!

Acasă la Sighișoara, împreună cu cuscii...Gabi și Iulius Oșan. Cu o umbră de tristețe pe fețe, dar mulțumiți știind că acolo, împreună, copiii noștri trăiesc frumos, într-o lume mirifică, asemeni unui colț de Rai !!!

Memento Bio-bibliografic

*Biografia, pe scurt, a autorului acestor povestiri, peregrin
prin insula La Gomera- Tenerife*

M-am născut la 27 noiembrie 1955, într-o zi târzie de toamnă, când începea încet să fulguiască, undeva pe Câmpia Transilvană, în satul Oroiu. De fapt în Valea Oroiului, undeva pe la mijlocul dealului , în locul numit „Curu Boului”, în casa bunicilor, familia Roiban Solomon și Veronica (Neta). Părinții, Artimon și Zenia (Genica), amândoi decedați, având locul de odihnă veșnică în Țintirimul de la Româneni, satul Oroiu.

Dintr-un tată inteligent, harnic și chibzuit, chiar dacă a trebuit să se retragă de la școală la începutul clasei a VI-a, pentru a-l ajuta pe Moșu la muncile câmpului și în gospodărie și a asigura în acest fel condiții ca ceilalți patru frați să poată merge la școală. Și o mamă, cu mare dragoste de carte, isteată și pricepută, de loc din Petea de Câmpie, fostă colegă de clasă cu poetul Ion Horea, cu care până în clasa a IV-a au împărțit premiile. Dar a avut ghinionul să rămână foarte devreme fără părinți, așa că a trebuit să rămână acasă, mamă și tată pentru ceilalți trei frați mai mici. Datorită ei, Mamei mele, am ajuns și eu la Școală și la Internat la Luduș, dorința ei fiind să ajung „om învățat” ! *Îmi amintesc cum de Sâmbăta Floriilor mergeam în cimitir la Petea de Câmpie, la mormântul bunicilor, să le punem mâțișori de salcă pe morminte și să aprindem lumânări, ca o pioasă amintire. De multe ori l-am văzut acolo pe poetul Ion Horea, se întâlneau și povestea cu mama, ca vechi colegi și prieteni...”* Vezi tu dragul mamei, să înveți bine la școală și să ajungi om învățat așa ca Iuăn”! Și i-am îndeplinit dorința!

Copilăria a fost ca a tuturor copiilor de pe vremurile acelea cu noroaie : la păscut cu bobocii de găscă, cu oile, cu vacile, desculț de primăvara când apăreau ouăle de țarcă până toamna când cădea bruma. Cu teniși sau sandale de gumă mergeam doar la școală. Și cu „cătărigi”² atunci când ploua și pe drum era o tină de nu-ți puteai smulge picioarele! Îi aduc mulțumiri doamnei învățătoare Rafila Moșneag, fostă Socol, (Cila), cea care mi-a condus mâna tremurândă pe foaia caietului , până am dedus meșteșugul scrierii , cititul și socotitul. Chiar dacă am mai stat câteodată și eu la gard, în timpul pauzei cu cartea în mână, să vadă sătenii ce treceau pe uliță, grupul „măgarilor”!

Așa cum vă spuneam, din clasa a VI-a am fost dat la Internat și la Școală la Luduș. Așa ca la Oroiu, la începutul școlii eram tuns chilug, zero. Toți colegii (tunși cu freză mică !) m-au luat la bășcălie, adresându-mi-se cu „mă țărănoiule”! Dar m-am ambiționat și la sfârșitul anului am luat premiul III, stricând clasamentul clasei. Iar din clasa a VII-a am luat premiul I-îi, detronând-o de pe podium pe fiica președintelui Judecătoriei Raionului Luduș. A fost recordul meu personal. Am realizat că locul pe podium cere prea multe sacrificii și m-am rezumat la a fi printre primii din clasă, să obțin la sfârșit de an o medie care să-mi permită să primesc bursă, adică la Internat un pat și o perină și un blid de zamă la cantină !

Am urmat Liceul de Cultură Generală, secția profil real, la Luduș, unde mai cochetam cu Cenaclul Literar, coordonat de profesorul Iosif Pop. Și armata am făcut-o „ servind patria” ca tanchist la Baia Mare. A fost de o deosebită importanță, prin faptul că mi-am completat cu brio cunoștințele din liceu. După cinci ani de învățătură în Moldova, în dulcele Târg al Ieșilor, La Institutul Politehnic, Facultatea de Mecanică, Secția Mașini- Unelte, am obținut o diplomă de inginer, așa că aveam o meserie. Aveam deja 26 de ani, m-am însurat cu o colegă de clasă din liceu, orfană, crescută la Casa de copii, dar o fată vrednică. Mi-a făcut doi copii frumoși și sănătoși, amândoi sunt absolvenți de învățământ superior cu meserii bune, aranjați fiecare la casa lor. Băiatul s-a stabilit în Insulele Canare, în Tenerife, are locuință în insula la Gomera. Probabil și părinții mei au suferit atunci când i-am părăsit, dar eu acum sunt împăcat cu gândul că băiatul nostru, Adrian, trăiește frumos într-o lume de vis!

L-am vizitat, am stat acolo șase săptămâni, în iarna lui 2020, iar acum încă șase săptămâni anul acesta...e Raiul pe pământ! Cu fata săracă de la Casa de copii ne-am construit o casă, cu grădină și fântână cu roată, în ogradă, câțel și pisică! Norocul nostru e că fata noastră Ioana, locuiește și lucrează în Târgu Mureș, e căsătorită și aproape la fiecare sfârșit de săptămână vin „ la țară” la Sighișoara. Așa că împreună cu ei și nepoții Eduard și Patric, ne simțim ca în Rai. Că nu cred că în Grădina Domnului, în Rai, poate fi mai bine. Ne rugăm lui Dumnezeu să ne dea zile și sănătate să ne putem bucura de tot ce avem!

² Ibidem

Am lucrat ca inginer aproape 11 ani, la Nicovalea Sighișoara, ca Șef Secție Mecano-Energetică. Cea mai frumoasă perioadă din viața mea, dar a venit Revoluția și toate fabricile s-au ruinat. Am mai trecut și pe la Întreprinderea de Vase emailate VES SA, ca Inginer Șef Producție, dar Industria scârțâia și am căutat să mă orientez spre alt domeniu.

Așa am ajuns la Primăria din Sighișoara, unde m-am ocupat, aproape 12 ani de destinele orașului ca Șef Serviciu Edilitar Gospodăresc. Apoi din toamna lui 2005, ca Șef de Serviciu Administrație Publică locală aproape 12 de ani ! O viață de om!

Acum sunt pensionar, bursier la stat pentru a doua oară, cum îmi place mie să mă autodefinesc! Aproape un an și jumătate de zile m-am documentat și am adunat materiale cu care am scris Monografia satului Oroiu, satul dintre dealuri unde m-am născut și am copilărit. Îmi pare rău că ceea ce încerc să fac acum, nu am făcut mai repede, când îl aveam pe tata lângă mine (a și locuit aproape 3 ani aici la Sighișoara după ce a murit mama și a rămas singur și bolnav), când erau în sat mai mulți bătrâni, de la care aș fi putut culege informații, aduse în mintea lor din vremuri de demult.

Cele adunate și scrise de mine în acest „snop” al vieții satelor Oroiu și Petea, așa cum mi-l amintesc eu și cu cele culese de la informatori, cărora le mulțumesc din suflet, m-aș bucura să le citească și cei tineri, mai ales nepoții noștri, să afle despre viața oroienilor și a petenilor, așa cum a fost !

Îmi cer scuzele de rigoare pentru orice greșeli de date sau nume. Și mai ales vă rog să nu vă supărați că am încercat la fiecare să-i pomenesc porecla sau apelativul „după numele satului” fiecăruia, în intenția de a ne aduce aminte cu drag și dor în suflet de acele vremuri demult apuse.

Iovu Roiban

Cu țărăncuța mea, la sărbătoarea „ Lăsatu secului pe Târnavă” la Sighișoara

(am mai publicat câteva articole și cărți și am avut plăcerea să adaug numelui meu și „ **Oroianu**”; de fapt sunt și voi rămâne oroian, chiar dacă sunt plecat în „Lumea mare” de o grămadă de vreme !)

Bibliografie

- Alexandru Ciorănescu Cronici franceze ale cuceririi Insulelor Canare : Madrid, 1965.
- Colectiv : Los Guanches desde la arqueologia, Organismo autonomo de Museos y Centros, Tenerife, 1999.
- José-Luis Concepcion, Los Guanches que sobrevivieron y su descendencia, ed. Graficolor, Tenerife, 1999.
- Alfred W. Crosby, Ecological Imperialism : The Biological Expansion of Europe, 900-1900, 1993.
- John Mercer, The Canary Islanders : Their History, Conquest & Survival, 1980.
- Isabelle Renault, Ritualul funerar la Guanși, Arheologia nr. 287, p. 60-67, Paris, 1993.
- Institutul Național de Statistică. «Populație, suprafață și densitate pe municipialități» . Arhivat de la original pe 7 martie 2016.
- Clima: La Calera»
- Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Politicii Teritoriale. Guvernul Insulelor Canare. «Rețeaua Insulelor Canare de arii naturale protejate - La Gomera» . Arhivat de la original pe 27 iunie 2014.
- Institutul Canar de Statistică. «Municipalități de Insulele Canare. 1768-2013 » . Statistici privind evoluția istorică a populației .
- Institutul Național de Statistică. "VALEA MARELUI REGE A . "
Nomenclator: populația registrului continuu pe unitatea de populație .

- Istoria cuceririi celor șapte insule Canare (în spaniolă). ISBN 978-84- 400-3645-2 .
- Bethencourt Alfonso, Juan. Francisclo Lemus Editor SL. Istoria poporului Guanche (în spaniolă), 1997. ISBN 978-84-87973-10-9 .
- Trujillo, R., et al (2005). El silbo gomero: Materiales didácticos. Canarias : Consejería De Educación, Cultura y Deportes Del Gobierno De Canarias - Dirección General De Ordenación e Innovación Educativa. ISBN 84-689-2610-8.

- Trujillo, R. (1978). El silbo gomero: análisis lingüístico. Santa Cruz de Tenerife: I. Canaria. ISBN 84-85543-03-3.
- Biroul de turism, Salto del Pastor Canario
- Curs de sărituri de ciobănesc canarian
- Trujillo, R. (1978). El silbo gomero: análisis lingüístico. Santa Cruz de Tenerife: I. Canaria.

Referințe

- Materiale consultate pe Internet și Materiale puse la dispoziție de Centrul de informare Turistică și Primăria din Valle Gran Rey.
- DDAA . Insulele Canare . Aguilar, 2004. ISBN 84-03-50195-1 .
- Informații Instituție Primăria Valle Gran Rey
- ABREU GALINDO , FR. J .. Istoria cuceririi celor șapte Insule Canare . Goya. ISBN 978-84-400-3645-2 .
- BETHENCOURT ALFONSO , Juan. Istoria poporului Guanche . Francisco Lemus Editor SL, 1997. ISBN 978-84-87973-10-9 .
- Informații despre primărie din Tenerife
- Studiu geologic pe Teide al CSIC
- „ Parcul Național Teide ”. UNESCO. (Accesat pe 3 noiembrie 2018).
- Institutul Național de Statistică. „Populația, suprafața și densitatea pe municipalități”. Arhivat din original la 7 martie 2016.
- Federația Salto del Pastor Canario
GOMERACTIVA, Salto del pastor, Rutas y cursos de iniciación, www.gomeractiva.com
- GEORGE GLAS, Descrierea Insulelor Canare 1.764. Ediția a II-a. Tenerife: Edițiile Goya 1.982

Cuprins

<i>Prefață.....</i>	<i>5</i>
<i>CAPITOLUL I, Introducere</i>	
Marea aventură, din Oroiu până în Insulele Canare, La Gomera, Valle Gran Rey.....	9
<i>CAPITOLUL II, Insulele Canare</i>	
II/1- Insulele Canare pe harta lumii.....	13
II/2- Insula Tenerife.....	15
II/3- Insula Gran Canaria.....	20
II/4- Insula Fuerteventura.....	23
II/5- Insula Lanzarote.....	25
II/6- Insula La Gomera.....	26
II/7- Insula La Palma.....	31
II/8 - Insula El Hierro.....	34
<i>CAPITOLUL III</i>	
<i>Primul pas pe pământul Insulelor Canare</i>	
III/1- Un vis împlinit.....	39
III/2- Fred Olsen Expres.....	42
III/3- Varianta avion, vapor, autobuz.....	43
<i>CAPITOLUL IV</i>	
<i>Acasă, în Valle Gran Rey, Valea Regelui Mare</i>	
IV/1- Prezentare generală.....	49
IV/2 Câteva date statistice despre oraș.....	53
IV/3- Clima, demografie.....	54
IV/4 Primul contact cu locația.....	55
IV/5- Cele mai bune plaje din Valle Gran Rey.....	59
IV/6- Sculptura Hautacuperche. Statuia Marelui Rege din Valle.....	63
IV/7- Punctele de belvedere din Valle Gran Rey (Mirador).....	64
-Punctul de belvedere: Cura del Queso	
-Punctul de belvedere : Palmarejo de Cesar Manrique	
IV/8- Schitul San Antonio, simbolul împăcării.....	66

CAPITOLUL V

Tradiții și atracții deosebite. Aspecte din trecutul și prezentul Insulei La Gomera

V/1 -Saltul ciobanului - Salto del Pastor Canario.....	69
V/2- Fluierul Silbo Gomero- un limbaj de fluierat protejat de UNESCO.....	75
V/3- Cimitirul pe verticală din Valle Gran Rey.....	81
V/4- Soluționarea problemei câinilor comunitari și a pisicilor fără stăpân.....	85
V/5- Ploaia orizontală, baraje, irigații.....	93
V/6- Pardele, pasărea musafir a insulei La Gomera.....	99
V/7- Centrale electrice eoliene și panouri fotovoltaice.....	102
V/8- Fiesta, sărbători și carnaval.....	105
V/9- Miel de Palma, mierea de palmier.....	110
V/10-Flamengo, dansul Spaniol.....	114
V/11- O atracție deosebită...Pisicile de mare.....	119
V/12- Ritualul Apusului de Soare.....	124
V/13- Piscine naturale cu apă sărată.....	127

CAPITOLUL VI

Guanșii

VI/1 Pe urmele băștinașilor.....	131
VI/2- Societatea și religia.....	132
VI/3- Guanșii, contra conquistadorii spanioli-primul genocid al erei coloniale.....	135
VI/4- Pelicar, un rege al guanșilor.....	137
VI/5 Acte condamnabile ale conquistadorilor spanioli.....	138
VI/6- Monumentele Cristofor Columb.....	141
VI/7- Concluzii.....	144

CAPITOLUL VII

Agricultura în Valle Gran Rey și Arure

VII/1- Tradiție și declin.....	146
VII/2 Grădina Raiului.....	159
VII/3- Lumea florilor.....	171
VII/4- Orașelul Valle Gran Rey, evoluția agriculturii în timp	187

CAPITOLUL VIII

Excursii pe toate drumurile insulei La Gomera

VIII/1- Orașelul Valle Gran Rey, Valea Regelui Mare.....	196
VIII/2- El Palmarejo, Satul Arure.....	199
VIII/3- Apa magică a lui Los Chorros de Epina.....	204
VIII/4- Vallermoso- Valea Frumoasă din la Gomera.....	207
VIII/5- Parcul Național Garajonay.....	211

-Gara și Jonay	
-Pădurea El Cedro	
- Parcul Național Garajonay- Raso de la Bruma	
VIII/6- Mirador (punct de belvedere) de Los Roques.....	221
VIII/7- Mirador de Igualero.....	222
- Punctul de belvedere Igualero	
VIII/8- La Laguna Grande.....	224
VIII/9- Roque Agando.....	227
VIII/10-Satul Lomo del Balo.....	228
VIII/11-San Sebastian.....	230
VIII/12 Satul Agulo.....	237
VIII/13-Hermigua	240
VIII/ 14 - Erupțiile vulcanice istorice în Insulele Canare.....	245
CAPITOLUL IX	
<i>Peripeții, întâmplări surpriză</i>	
X/1-Aventura Covid 19.....	247
X/2- Rătăcind prin Purgatoriu.....	250
CAPITOLUL X	
Gastronomie pe Insula La Gomera.Specialități culinare	
X/1- Pește.....	257
X/2- Carne.....	258
X/3- Cartofii de rid.....	258
X/4 -Fructe.....	259
X/5- Mojos.....	260
X/6- Brânzeturile.....	260
X/7- Gofio.....	259
X/8- Patiserie.....	260
X/9-Vinuri.....	262
X/10- Prețuri – tabel.....	263
<i>În loc de încheiere... Concluzii!</i>	266
<i>Album fotografic. "La revedere tabără dragă!"</i>	275
<i>Memento bio- bibliografic</i>	293
<i>Bibliografie, Referințe, Note bibliografice</i>	296

